

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: III

BROJ: 3 (29)

Subotica, ožujak (mart) 1997.

Cijena 5,00 N. din.

A JA, KAD BUDEM
UZDIGNUT SA ZEMIJE,
SVE ĆU PRIVUĆI K SEBI

Paolo Veronese: Kalvarija

Isusove i naše boli

Znaju mi ponekad prigovoriti da previše pozitivno govorim o patnji. Da previše naglašavam kako čovjek i u boli može biti radostan i sretan. Neki dan mi netko reče: "Velečasni! Vi ste anegdota: Radost života!" Oni misle da nije u životu baš sve sjajno. Život je prepun boli - fizičkih i duševnih. Bolesti, trpljenja, nevolje nešto su negativno u ljudskom životu. I ja mislim tako, jer znam da je u biti trpljenje posljedica grijeha. Pa, ipak, i bol se može osmisлити. I bol može biti izvorom radosti života. Nije tako uvijek bilo. U Starom zavjetu bolestan čovjek je smatran prokletim, od Boga kažnjenim - zbog osobnih grijeha. I bijaše to tako sve dok se na obzoru čovječanstva nije pojavio ČOVJEK BOLI - ISUS.

On, Sluga Jahvin - komu je lice bilo tako neljudski iznakaženo te obličjem više nije naličio na čovjeka; On vičan patnjama, od kog je svatko lice otklanjao, prezren, odbačen... On je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo... za naše grijeha probodoše njega... njegove nas rane iscijeliše. Zbog patnja duše svoje vidio je svjetlost, podignut je, uzvišen i proslavljen... (usp. Iz 52,13-53,11). Zbilo se sve to u 24 sata. I ta 24 sata promijenila su tok svjetske povijesti. Počelo je u Getsemanskom vrtu, a završilo na vrhu Kalvarije. Počelo je riječima: "Duša mi je nasmrt žalosna" (Mt 26,38) a završilo riječima: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj" (Lk 23,46).

Isus - čovjek boli - dubinom je svoje duše zagrlio svu tjeskobu ljudske naravi, uronio u rasplakanu stranu ljudskog bića, utonuo u njegovu tragediju, zbližio se s čovjekom u njegovoj praiskonskoj drami prepustivši se tjeskobi, strahu, bolu, gorčini, izgubljenosti, nemoći i osamljenosti... Teška je bila Isusova bol, jer je i čovjekova krivnja bila preteška, a Isus je na sebe preuzeo odgovornost za sve krivnje, svih ljudi...

Isusove riječi koje je izgovorio, krvlju obliven: "Oče moj! Ako nije moguće da me čaša mine da je ne pijem, budi volja tvoja!" (Mt 26,42) i riječi koje je izrekao na križu umirući: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!" - primjer su kako se rješava problem boli i patnje. U posvemašnjem predanju i prihvaćanju Očeve volje! Promatrajući Isusa u tom trenutku prihvaćanja križa netko je uskliknuo: "O, svijetli trene, ti milje svih milina!" To je trenutak kad Čovjek boli prinosi najdivniju i najsvetiju žrtvu vlastite patnje i smrti što postaje najdublje svjedočanstvo ljubavi. Tada je sve postalo posvećeno, uzvišeno, božansko... Čovjek je otkupljen, postao je posve nov, život se nastavio u novom izdanju... Eto, to je put i za nas! Drugog puta nema. Drugog puta boli, koji bi vodio i do radosti!

Volim često reći, upozoravajući na Isusova obećanja mira, radosti, sreće: Pokušajte! Da li su istinite Isusove riječi, da li Isusov put boli, doista vodi do istinske radosti i sreće, može se provjeriti samo na jedan način: prihvaćajući i podnoseći boli, patnje, trpljenja strpljivo i s ljubavlju. Bez mrmljanja. Sv. Pavao reče: "Sve činite bez mrmljanja!" (Fil 2,14) Tako. I samo tako! Tko tako čini, ubrzo će pričati o čudnoj, ali neizmjerne radosti koja izvire iz zagrljenog križa, iz boli pretvorene u ljubav! Kršćani bi morali takvim životom unositi puno više radosti i optimizma u ovaj svijet, koji je doista prečesto nalik "dolini suza".

Naš "Zvonik" - i ovaj broj, i svaki broj - nastojat će osvjetliti vam put do radosti. To je Isusov put ljubavi, koji je često i put boli. Zato je važno naučiti - kao Isus - pretvarati bol u ljubav, svaki dan! To je življena korizma!

U nadi da ćemo moći učiniti ovo iskustvo, želim vam svima plodan drugi dio korizme!

Vaš urednik

NEMA OBRAĆENJA BEZ PONIZNOSTI

Sv. Petar piše "Svi se jedni prema drugima pripašite poniznošću jer Bog se oholima protivi, a poniznima daruje milost" (1Pt 5,5).

Oholost je neistina. Biti kao Bog je laž. Ohol, čovjek nadut, klanja se samom sebi, sebe stavlja u središte pažnje i ne vidi i ne prepoznaje više nikoga, ni sebe, ni bližnjeg, ni Boga.

Rat protiv oholosti i egoizma vrlo je težak. Samo nam poniznost, zajedništvo s Bogom i bratom čovjekom može pomoći da izađemo kao pobjednici. Zatim Isus govori "Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima. Da, oče tako se tebi svidjelo" (Mt 11, 25-26).

Poniznost je u prvom redu skromnost koja je oprečna oholosti i taštini. Skroman se čovjek ne pouzda u sama sebe. Poniznost, suprotnost oholosti, mnogo je dublja. Ona je stav grešnog stvora pred Svemogućim i tripud Svetim. Ponizan čovjek priznaje da je primio od Boga sve što ima, da je sluga nekoristan, sam po sebi je ništa. Tog poniznika koji se otvara njegovoj milosti Bog će proslaviti.

Još beskrajno dublja od toga jest poniznost Kristova koji nas svojim poniženjem spasava i poziva da s ljubavlju služimo svojoj braći i sestrama, kako bi se u svima Bog proslavio.

Pavao će reći u Rim 12, 16: *Ne težite za visokim častima, već se držite niskih. Ne držite sebe visoko...* Ponizno ponašanje je ono kada se ne nadimaš i kada se ne uzносиš.

Izvanredno je važno razmišljati o činjenici da ne znamo mnogo, o tome "ne-znati": to je neophodno potrebno prije svega u odnosu s Bogom. Pred Bogom nema druge pobjede do one **dati se svladati**. Sjetimo se samo Savla i njegova puta u Damask.

U svakodnevnom životu govorimo "JA hoću to i to". U molitvi treba da kažemo "Molim, Gospodine...". Tu nisam čovjek koji nastupa s autoritetom, nego dijete koje prosi, prosjak koji pruža ruku, čovjek koji s poniznošću prihvaća bankrot.

Da čovjek u životu uspije, treba da ZNA, da HOĆE, da MOŽE.

Da čovjek uspije pred Bogom, u molitvi, treba da pristane na to da NIŠTA NE ZNA, da NIŠTA NE ŽELI (NEĆE) i da NIŠTA NE MOŽE, da bi mu BOG mogao dati svoje znanje, svoju volju, i svoju moć.

To iziskuje žrtvu, žrtvu da ostanem nemoćan pred Bogom. Takav stav NIJE poziv na pasivnost. Odreći se svojeg znanja, svoje volje i svoje moći to pretpostavlja vrlo intenzivnu duhovnu aktivnost koja se sastoji u tome da mislim i vjerujem u prisutnog Boga, da vjerujem da On u meni djeluje i da ja s njegovim radom pokušavam surađivati, da umrtvljujem u sebi sve što me potiče da živim i djelujem SAM, da strpljivo čekam, da se neprestano prikazujem, da mu se stavljam na raspolaganje da mi dođe KADA i KAKO On hoće.

Kardinal Carlo Maria Martini rekao bi kako često ne znamo dobro moliti jer počinjemo s pretpostavkom da znamo moliti, makar da bismo morali uvijek počinjati ispovijedajući: *Gospodine, ne znam moliti; znam da ne znam moliti...* To je već molitva jer ostavlja mjesta Duhu koji zna što treba tražiti.

Zaključimo. Nikada ne treba zaboraviti da je poniznost krepost koja se ne tiče samo mene i mojega ja, nego dira i Tvoje Ti, i dakako Božje Ti, i zato valja imati na umu ne samo ovaj personalistički vid, nego i socijalni (moj odnos prema drugima u zajednici) i teološki (moj odnos prema Bogu).

Ovo je razmatranje korizmena PONUDA i POTICAJ na dublji i jači duhovni život, i POZIV na intenzivniji hod s Gospodinom, da živimo, ljubimo i služimo Gospodinu i zajednici. Samo ponizan čovjek može zaživjeti preokret, promjenu, metanoju života.

Zvonko Blaško

Uređuje: Andrija Kopilović

4. korizmena nedjelja - 9.03. 1997.

2. Ljet 36,14-16.19-23

Ef 2,4-10

Iv 14,3-21

BOG NAM POKAZUJE ZNAKOVE SPASENJA

Opasnost koja trajno vreba na svakoga jest napast. Najveća napast je napast otpada, tj. da Boga zamijenimo stvorenjem ili stvorom. I tako se dogodi da čak i polusvjesno zamijenimo štovanje pravoga Boga nečim drugim. I tada namjesto života nastaje životarenje i stalna prisutnost osjećaja besciljnosti. Krist je došao upravo tu napast svladati tako što je podigao sebe kao znak spasenja i jedinu mogućnost da se otrgnemo od zla. To je njegovo predanje u smrt i njegovo uskrsnuće na život. Zato je vjera i opredjeljenje za njega naša trajna obrana protiv napasti otpada. To je izvela Božja ljubav u Isusu Kristu iz ljubavi prema čovjeku: tko vjeruje u njega ne može biti suđen, a tko njega odbacuje kao znak spasenja, već se, nažalost, sam osudio. Dakle, nakon uzdignutog znaka Kristove ljubavi od koje na svijetu nijedna ne može biti jača, to ne vidjeti znači izgubiti sve. To je duboko povezano s našim djelima. Ako su nam djela zla, tada ne možemo vidjeti dobro, tada ostajemo neosjetljivi za ljubav, a napose za istinu i tada i taj uzdignuti znak ne prepoznajemo i ostajemo jadni siromasi.

5. korizmena nedjelja - 16.03. 1997.

Jr 31,31-34

Heb 5,7-9

Iv 12,20-33

KRIST S KRIŽA PRIVLAČI SVE K SEBI

U središtu liturgijskoga razmišljanja sada je Kristov križ. Križ kao znak i napose onaj koji je na njemu kao Kralj. Isus proriče i pokazuje što će se s njim dogoditi. To navješćuje kao čin spasenja i kao čin proslave. Pred nama je "tvrđi" odlomak evanđelja. Radi se o vrednovanju vlastitog života kao prolazne stvarnosti, ali uložene u nešto što ostaje neprolazno. Pred nama je logika pšeničnog zrna. Tek ono zrno koje je naočigled palo u zemlju i počelo trunuti, iz sebe rađa novi život. Tek onaj život koji se troši za prave vrednote, rađa plodom koji traje dulje nego sav život. Prihvatanje dnevne okolnosti svojega križa vodi nas Isusovom križu, a Isusov križ je ujedno i njegova proslava. To nije lako. To nije čak moguće bez osobitog zahvata Božje milosti. Stoga Isus za sebe i za nas moli nebeskog Oca za pomoć. Tako se i danas u liturgiji, koja je posvećena ovakvom razmišljanju, zaori glas s neba da je to čas proslave. Može se učiniti da smo u nestajanju i žrtvovanju obezvrijeđeni i bezvrijedni, ali je to jedini put da se naš život uloži u slavu i to vječnu, čak i spasenjsku, ako je privržena Kristovoj patnji. Zato je Isus mogao reći proročki za sva vremena da će uzdignut sa zemlje biti privlačan za sve.

Cvjetnica - 23.03. 1997.

Iz 50,4-7

Fil 2,6-11

Mk 14,1-15.47

JEDINSTVENA PROSLAVA RIJEČI I ČINA

Cvjetnica je početak sv. Tjedna, jedan od "jakih" liturgijskih dana Crkvene godine, kada vjernici dublje nego ikada uranjaju u otajstvo Kristove muke. Gledajući liturgijski, to je jedina nedjelja kada se navještaj riječi, tj. muka i smrt potpuno poistovjećuju s onim što se čini u euharistijskim znakovima, a to je žrtveni dio mise: pretvorba Kristovoga tijela i krvi i prikazanje nebeskome Ocu. Ove godine ćemo razmišljati o otajstvu Kristove muke i smrti kako ju je opisao evanđelista Marko. Marko je muku opisao na temelju naučavanja apostola Petra. Vrhunac izvještaja ovog evanđelja je: "Ovaj čovjek zaista bijaše Sin Božji." To je vjeroispovijest jednog poganina kome je Marko i napisao svoje evanđelje. Sjetimo se da Markovo evanđelje započinje riječima: "Evanđelje Isusa Krista Sina Božjega". Činjenica da je Isus Krist ušao u svoju proslavu križnim putem i smrću, za vjernika je najveća ponuda Isusove ljubavi. Mi smo spašeni i privedeni pomirenju s Bogom činom savršenoga predanja u kojem se očituje Isusova poslušnost Ocu i ljubav prema nama. Ne možemo ostati indiferentni pred činjenicom da je u Kristovoj smrti Bog čovjeka toliko približio sebi da je snagom te smrti uništio moć svega zla i tako omogućio da s Kristom i njegovom žrtvom na križu prigrli svakoga od nas kao svoje dijete. Stoga je razumljivo da je ove nedjelje u centru štovanja Krist kralj koji se žrtvuje, koji s Bogom pomiruje, koji ljubi i tako "vlada".

SVETO TRODNEVLJE

Ovim nazivom Crkva označava otajstvo Kristova "Pro-laska", tj. muku, smrt i uskrsnuće koje započinje na Veliki četvrtak misom Večere Gospodnje, a završava uskrsnim bdijenjem i proslavom Kristova slavna uskrsnuća.

VELIKI ČETVRTAK je dan kada je ustanovljen Presveti Oltarski Sakrament, svećenički red. To je dan kada su se u Pracrkvi pomirivali s Crkvom javni grešnici i kada se cijela zajednica pripremila da može dostojno proslaviti otajstvo Kristovog pashalnog misterija. Bila je rana misa pomirenja i katekumena. Dnevna misa posvete ulja, koja je bila bitna za podjelu sakramenata inicijacije, i večernja misa Večere Gospodnje kao znak najveće ljubavi Krista Gospodina u ustanovi Presvete Euharistije i svećeničkoga reda, a osobito znak ljubavi u obredu pranja nogu. Danas je to dan Euharistije, svećeništva i ljubavi prema potrebnima. Noćni sati su označeni činjenicom Judine izdaje i Getsemanske ure.

VELIKI PETAK - Dan Kristove muke i smrti. Crkva na ovaj dan nikada nije slavila euharistiju. U središtu štovanja je Kristov križ. To je dan divljenja, zahvaljivanja i ljubavi prema Isusu koji se nama očitovao kao čovjek boli, vičan patnjama, ali i čovjek ljubavi, jer je na sebi iznio naše grijeha na novo životno drvo, a to je drvo križa. Liturgija je u popodnev-nim satima, vrlo je bogata u svojoj jednostavnosti i spada u najljepše liturgijske događaje Crkvene godine.

VELIKA SUBOTA je jedini dan "žalosti" u Katoličkoj crkvi i tzv. aliturgijski dan jer podsjeća na Kristov boravak u grobu. Crkva je u boli bez njega. Stoga se toga dana u Crkvi ne događa nikakvo liturgijsko slavljenje. To je dan tišine, obilaska Kristova groba, bdijenja i molitve, podsjećaj na naše pokojnike i dan tihe čežnje nadolazećeg Uskrsa. Liturgija započinje u večernjim satima, kad zapravo započinje i novi dan - dan Uskrsa, s najljepšom i najbogatijom liturgijom Crkvene godine, majkom svih bdijenja, a to je uskrsno bdijenje: Služba svjetla, riječi, krsta, euharistije i podjele sakramenata krštenja, potvrde i euharistije. To je čas obnove krsnih obećanja i "oblačenje" Krista, te suobličenje nas kao novih ljudi Kristu.

RAZGOVOR S APOSTOLSKIM NUNCIJEM, PREUZVIŠENIM GOSPODINOM MSGR. SANTOS ABRIL Y CASTELLOM

TREBA DATI NE SAMO OD ONOG ŠTO IMAŠ NEGO I OD ONOG ŠTO JESI

U našem listu već smo govorili o novom apostolskom nunciju za SR Jugoslaviju. Opširno smo pisali o njegovom prvom posjetu Subotičkoj biskupiji. Sada koristimo priliku da prenesemo neke dijelove razgovora s njim koji su objavljeni u listu mladih Barske nadbiskupije. Činimo to u nadi da će i našim čitateljima biti ovaj razgovor zanimljiv. Naslovi i podnaslovi su naši.

- * Pratio sam Papu u 22 zemlje
- * Velika je sreća biti u Papinoj blizini

Nuncij u subotičkoj katedrali

zemlje. Imao sam veliku sreću da budem u njegovoj neposrednoj blizini... Sam je tražio da ga usavršavam u španjolskom jeziku. Bilo mi je veliko zadovoljstvo biti u njegovoj blizini. Pravo je zadovoljstvo biti u kontaktu s izuzetnom osobom kakva je Sveti Otac.

- * Crkva iskusna u humanosti
- * Diplomatski predstavnici u više od 150 zemalja
- * Svrha vatikanske diplomacije: vjerski interesi - dijalog s narodima i društvom u zemljama u kojima djeluje

V.M.: Vaša Ekselencijo... najljepše Vas molimo da nam se predstavite.

NUNCIJ: Dakle, znam dobro da su mladi znatiželjni i žele saznati nešto više o novom nunciju. Svećenik sam španjolskog porijekla i već 11 godina biskup i naslovni nadbiskup jedne dieceze u sjevernoj Africi koja se zove Camade. Zaređen sam za svećenika 1960. godine. Dakle, imam nešto godina iskustva u Crkvi, bilo kao svećenik, bilo kao biskup. Svoj život sam dobrim dijelom proveo u Španjolskoj, gdje sam rođen. Potom sam veći dio života, onaj značajniji, proveo u Italiji, gdje sam radio u direktnoj ovisnosti o Svetoj Stolici. Imam 60 godina, nedavno navršениh, i kako znate, imenovan sam nuncijem u SR Jugoslaviji. Dobio sam imenovanje u veljači ove godine (1996), a u Beograd sam stigao početkom lipnja mjeseca.

Kako sam već rekao, rođen sam u Španjolskoj u predjelu Aragonije, koja se nalazi u sjeveroistočnom dijelu zemlje. Živio sam sa svojom obitelji u Valenciji.

Veliki dio života sam proveo u Rimu, najprije kao student. Na univerzitetu sam doktorirao iz oblasti društvenih nauka, a zatim sam doktorirao i iz kanonskog (crkvenog) prava i zatim završio studij na diplomatskoj akademiji Sv. Stolice. Nakon toga sam poslan van. Imam dva iskustva: najprije u Pakistanu, dok je još bio jedna država (istočni dio je sada Bangladeš). Zatim sam poslan u Tursku, a iz Turske sam se vratio u Rim, gdje sam trinaest godina bio na čelu Odjela za španjolski jezik, ne samo za Španjolsku, nego i za sve zemlje Južne i Centralne Amerike, kao i za dio Sjeverne Amerike. Za ovo vrijeme sam također pratio Sv. Oca na sedam međunarodnih putovanja. Pratio sam ga ukupno u 22

V.M.: Diplomacija Svete Stolice seže u daleku i slavnu prošlost. Molimo Vas da nam kažete nešto više o tome.

NUNCIJ: Vidim da se u pitanju koje mi postavljate izražava nešto sasvim točno, to jest, da Vatikan (Sv. Stolica) ima veoma bogatu prošlost svoje diplomacije. Istina je da je Sveta Stolica bila prva koja je ustanovila organizaciju, koja bi mogla intervenirati u raznim momentima, u raznim narodima, da bi mogla obraniti ili promovirati dobre odnose, i da bi mogla obraniti kršćanske vrijednosti i ljudske vrijednosti u raznim društvima. Zna se da Sv. Stolica započinje 1500. godine slati svoje stalne predstavnike koji trajno borave u raznim zemljama. (Sada ne govorim o misijama, manje više izvanrednim, koje su praktično još od početka Crkve slane radi konkretnih, određenih ciljeva u razne krajeve svijeta). U ovom momentu diplomatski predstavnici Sv. Stolice prisutni su u više od 150 zemalja. To je jedan od najvećih diplomatskih korpusa. U nekim slučajevima nuncijature se moraju brinuti o raznim zemljama, pogotovo kad se radi o manjim zemljama i o zemljama u kojima komunikacije to omogućuju, i gdje entitet katoličke populacije možda nije toliko velik. Ipak, za diplomaciju Sv. Stolice postoji uvijek jedan cilj, koji mora biti potpuno jasan. Svrha diplomacije je da, koristeći metode i sredstva koja su u njoj dozvoljena, osigurava bolje ciljeve - vjerske interese, šireći među narodima i s društvom s kojim je u kontaktu odnos dijaloga. To je neophodno da bi se mogli ostvariti oni principi, one humane inspiracije, koje Sv. Stolica uvijek ima. Papa Pavao VI. definirao je na uzvišen način stvarnost Crkve (nije je direktno izvodio iz diplomacije, ali se i na nju može primijeniti), to jest definirao je Crkvu kao iskustvu u humanosti. To je ono što diplomacija Svete Stolice treba

učiniti i konkretno primijeniti. Crkva, iskusna u humanosti, nastoji da bude bliska zemljama, da mogne na neki način pružiti onu svoju pomoć da bi društvo jednom moglo postati više humano. U tu svrhu iznosi svoje velike principe nadahnute Evanđeljem koji pomažu da društvo postane dostojnije i koji pomažu da se više poštiva dostojanstvo ljudske osobe i da se više poštivaju prava osoba. To diplomacija Svete Stolice favorizira u svakom trenutku. Stoga, kao važna linija diplomacije Sv. Stolice je linija dubokog poštivanja realnosti zemalja u kojima se nalazi, ali u isto vrijeme ne zaboravljajući da je to akcija sa čvrstim principima, koji se trebaju provoditi do kraja. Zato treba pružiti ovu pomoć, posredstvom dijaloga, po jednoj vrlo diskretnoj prisutnosti, vrlo obzirnoj, ali koja u isto vrijeme služi da se promiču velike humane vrijednosti.

Logično, ova prisutnost ima jedan vid koji je prioritetan i koji zauzima veći dio vremena osobe koja obavlja diplomatsku službu Svete Stolice, a to je kontakt s lokalnom Crkvom. Postoji dvostruki vid koji ima diplomacija Svete Stolice: odnos s državom, ali naročito odnos s Crkvom u svakoj zemlji u kojoj se nalazi i obavlja svoju djelatnost. I stoga svaki nuncij zna da će posvetiti i da de facto posvećuje dio svoje djelatnosti diplomatskoj akciji, ali veliki dio svog vremena, svoje aktivnosti, svog posla, svojih nastojanja posvećuje da pomogne Crkvi, ili konkretnim Crkvama, pojednim biskupijama, kojima je poslan kao predstavnik Svetog Oca. Zato ovaj vid predstavnštva Svetog Oca, predstavnštva na osoban način, po osobi nuncija pri jednoj Crkvi, jest najvažniji vid dvostrukog poslanja, iako postoji i drugi vid: predstavnštvo kod neke zemlje. Svi mi diplomati Svete Stolice smo svjesni da trebamo biti nadasve ti, koji će biti zauzeti bratskom pomoći koju pružamo pojednim biskupijama, Crkvama posredstvom pomoći raznim osobama: biskupima, svećenicima, redovnicima i svim drugim osobama dobre volje, ali nadasve onima koji čine dio naše Crkve.

- * **DOBAR KRŠĆANIN, DOBAR KATOLIK TREBA BITI NAJBOLJI GRAĐANIN**
- * **Osjeća se veliki utjecaj i posljedice prijašnjeg režima**

V.M.: Kakvi su Vaši prvi utisci o Katoličkoj crkvi na ovim prostorima?

NUNCIJ: Utisci su, naravno, veoma različiti. Ako uzmemo svu ovu zonu, recimo na Balkanu, ili u bivšoj zoni zemalja s istim socijalpolitičkim režimom, situacija je veoma različita. Rekao bih da se u načelu može govoriti o Crkvi u zemljama koje su prije pripadale određenoj političko-društvenoj konfiguraciji. Logično je da se Crkva nalazi u vrlo raznorodnoj situaciji. U nekim zemljama ovo prisustvo je bilo tradicionalno mnogo dublje, šire, dok je u drugim bilo ograničenije. Pa zato i analiza tih situacija mora biti vrlo različita. Rekao bih da se Crkva nalazi, osim iznimki, u teškoći nedovoljnog broja svećenika, redovnika i redovnica, a to je veoma veliki problem. Nalazi se nasuprot utjecajima preostalih od bivših režima u kojima se ideja o Bogu nastojala udaljiti iz javnosti, a to je ostavilo traga u jednom dijelu društva, u kojem je zaista postignut ovaj cilj. U mnogim drugim

ideja o Bogu nije iščezla, već se, naprotiv, razvila i razvija nakon što je došla sloboda da se vlastita vjera može slobodno prakticirati. Vjerujem da je cilj ove prisutnosti Crkve da se svima pomogne, logično uz uvažavanje savjesti svakoga, uz uvažavanje i različitog načina ispovijedanja svoje vjere, ali da Crkva pruži pomoć, da pruži one duboke vrijednosti koje vjera može dati da se živi bolje i kreposnije. Duboko sam uvjeren da vjera i ispravan život, dobar život u društvu, ne samo da nisu dva suprotna, već su dva komplementarna (dopunjujuća) vida. Također sam potpuno uvjeren da dobar kršćanin, dobar katolik, treba biti najbolji građanin, jer treba naći u svojoj vjeri stalno nadahnuće da se ponaša na dostojan način, da znade biti solidarniji, pravedniji, pošteniji, ljubazniji, zahtjevniji u traganju za istinom u svome životu i u ponašanju drugih. Zato vjerujem da ove vrijednosti trebaju biti prihvaćene u ovim društvima i time ne samo da ih ne osiromašujemo, već obogaćujemo na veoma pozitivan način. Vjerujem da je u ovoj sredini veoma teško dati jednu konkretnu ocjenu svakog kraja. Vjerujem da prisutnost Crkve, i tamo gdje je ona relativno slaba, zbog toga što katolička populacija brojem nije velika, treba kvalitativno biti veoma značajna da bi dala ono usmjerenje o kojem sam ranije govorio. Da pruži nove vrijednosti da bi mogli savršenije živjeti svi članovi društva, na prvom mjestu oni koji su vidljivo već katolici, da pokažu da su u društvu njegovi veoma pozitivni činioći.

V.M.: Molimo Vas da preko stranica našeg lista uputite poruku mladima.

NUNCIJ: Ono što bih rekao, prije svega, je da se živi svoj život nadom i radošću. (...)

Više puta smo čuli one riječi kada Gospodin bi upitan: "Koja je zapovijed najveća?" I odgovori: "Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svim snagama svojim." Onda je rekao drugu zapovijed sličnu ovoj: "Ljubi druge kao sebe sama". Ove Gospodinove riječi možemo, vjerujem, prevesti i na današnji jezik, ako hoćemo. To su riječi koje se najlakše mogu razumjeti u onom na što sam ukazao ranije. Nastojati živjeti svoj život, ne obazirući se samo na sebe, već znati gledati put Gospodina da bi se imao jedan odnos s njim koji ne bi postojao samo u odnosu prema Bogu, već bi to bio odnos koji nam omogućuje da živimo otvorenije prema drugima, spremniji za druge, solidarniji, nastojeći pomoći da se živi bolje. To je put mladih koji će uistinu biti nada čovječanstva i, rekao bih, nada Barske nadbiskupije i cijele naše Crkve u ovoj državi u kojoj svi trebamo dati svoje svjedočanstvo života, nade, vjere i ljubavi.

Razgovor vodio:

Vladimir Marvučić

Preuzeto iz lista mladih Barske nadbiskupije "Sv. Nikola", br. 12/1996, str. 3-5 i br. 13/1997, str. 5-7.

Poruka mladima

Nastojati živjeti svoj život, ne obazirući se samo na sebe, već znati gledati put Gospodina (...) da živimo otvorenije prema drugima, spremni za druge, solidarniji, nastojeći pomoći da se živi bolje.

Uređuje: Stjepan Beretić

SVETI KAZIMIR

(*3. 11. 1458. + 4. 03. 1484.)

* litvanski knez * glavni zaštitnik Litve * zaštitnik Poljske * mladi zaštitnik mladeži *
 * nesuđeni hrvatsko-ugarski kralj * knez pravednik * svetac bratske opomene *
 * branitelj siromaha - uzor odvjetnika * vladar koji se bojao bogastva * otklonio ženidbu *

Svetac iz 15. stoljeća

Dok nam prolaze dani korizme, zagledajmo se u Isusovog učenika Kazimira! Bio je darežljiv prema siromasima zato što ih je volio. Darežljivost je uz post i molitvu jedna od značajki proživljene korizme. U 15. stoljeću, kada se prvi puta spominje subotička župa, proslavio se najuzornijim kršćanskim životom sveti Kazimir. Poljaci ga zovu Kazimirom Poljskim, a Litvanci Kazimirom Litvanskim. Ime svetoga Kazimira se u Bačkoj češće čuje među Mađarima kao Kázmer nego među Hrvatima. O ugledu toga sveca govori činjenica, da se kao spomendan slavi u čitavom svijetu. Šteta je što ga bolje ne poznajemo. Za svoje 24 godine se proslavio brojnim vrlinama. Svojom darovitošću, hrabrošću, blagošću i poštenjem privlači. Osvaja i svojom mladošću. Prikazuju ga s krunom, žezlom i ljiljanom u ruci. U novije vrijeme se jedva čuje njegovo ime. Subotički kraj je sačuvao ime Kazimir u njegovu bunjevačkom obliku: KAZO. U starija je vremena zacijelo bilo češće ime nego danas.

Daroviti đak

Kazimir je rođen u krakovskom kraljevskom dvoru kao treće od trinaestero djece (šest sinova i sedam kćeri) poljsko-litvanskoga kralja Kazimira IV. Jagelovića i Elizabete Habsburške. Njegova majka je dobila naslov "majka kraljeva". Četiri su joj sina bili kraljevi. Kraljevski je par svoju djecu divno odgojio. Kazimir je bio dijete vedre naravi, dobre duše i izuzetno darovit. S lakoćem je savladavao sve što mu je trebalo naučiti. Vrlo rano je počeo pratiti zbivanja u svijetu. Kazimiru je samo trinaest godina kad su ga pobunjeni ugarski urotnici izabrali za kralja na mjesto Matije Korvina. Stavio se bio na čelo njihove vojske. Do sukoba je došlo u slovačkoj Njitri na sam Badnjak. Namjera se pobunjenika izjalovila, a Kazimir je jedva umakao kralju Matiji. Kao 17-godišnjak je uvijek pratio svoga oca na putovanjima u Litvi - domovini Jagelovića. Vješto je zamjenjivao oca u državnim poslovima. Kratko je kraljevao u Poljskoj, dok mu je otac kraljevao u Litvi.

Branitelj siromašnih

Sveti Kazimir je herojski čuvao svetu čistoću te se istakao svojim neporočnim životom, dubokom religioznošću i sinovskim predanjem prema Blaženoj Djevici Mariji. Bio je izuzetan štovatelj presvete Euharistije. Siromahe je volio. Ništa mu nije bilo "ugod-

nije, ništa draže nego davati. I to ne samo svoj imetak, nego je i svega sebe predao i razdijelio Kristovim siromasima, putnicima i bolnicama, zarobljenima i uciviljenima". Bio im je "ne samo skrbnik i zaštitnik, nego i otac, i sin, i brat". Volio je pravdu. "Ako bi katkada kralj u upravi štogod zanemario zbog nepažnje i ljudske slabosti, znao ga je čedno i neustrašivo opomenuti". Životopisac njegov bilježi i ovo: "Prihvatao bi se parnica jadne i nevoljne sirotinje i vodio ih kao svoje. Zato ga je narod nazivao braniteljem siromaha...Bolje se osjećao među skromnima i siromasima kojima pripada nebesko kraljevstvo nego među mogućnicima i proslavljenim ljudima...Bojao se bogatstva...da mu ne bi ranilo dušu ili ga okaljalo zemaljštinom". Kazimir je bio slabe tjelesne građe. Tri godine pred smrt otklonio je ženidbu da se sav preda pobožnosti. Imao je samo 24 godine kad je umro od sušice (tuberkuloze). Tijelo mu počiva u katedrali u Vilni. Kazimira Poljskoga zazivaju vjernici u ratovima i u kužnim bolestima. Zaštitnik je protiv neprijatelja vjere i domovine.

U mjesecu ožujku slave imendan:

1. Albin, 4. Kazimir, Kazo, 6. Koleta, Janja, 8. Ivan, 9. Franciska, Franjka, 14. Matilda, 17. Patrik, Domagoj, 18. Ćiril, Ćiro, 19. Josip, Josipa, Joca, Jozefina, 26. Montan, Goran, 30. Leonardo

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

MOLITVENI ŽIVOT KRŠĆANA

Molitva je, reći će teolozi, najveći izraz teološkog života, tj. života po vjeri, ufanju i ljubavi. O. Gerard vjernicima puno i na razne načine govori o molitvi, osobito nakon što su prevedena i objavljena (1933) djela sv. Terezije od Isusa, crkvene naučiteljice, učiteljice molitve. On tako kršćane preko svojih propovijedi vodi k duhovnom iskustvu. "Moli i radi" (ora et labora, benediktinsko geslo), pati (trpi ili umri, Terezijina lozinka), sebe popravi (uputa za sakrament pomirenja, glavna pažnja o. Gerarda), popravljen živi i na smrt se pripravi, program je korizmenih propovijedi o. Gerarda kroz nekoliko godina.

Konstatirajući kako se i sami rimokatolici uvelike cijepaju i razdvajaju, o. Gerard ističe potrebu složne molitve svih vjernika (1), jer ona je prva sveza koja nas veže u slozi. "Onaj koji je pao u bunar, ali se još nije zadavio, bit će spašen ako se dočepa užeta. Ti moj mili, ako si i najgori na svijetu, dok si s molitvom vezan i sjedinjen sa Isusom, svetima i pobožnima, dotle još veliku nadu možeš imati da nećeš propasti." (2) Kakva treba biti molitva? O. Gerard kaže da treba biti po uzoru na Isusovu, tj. da se traži Očeva volja, a ne svoja; da se ima čvrsto pouzdanje i ufanje da se to već ima u šakama što se moli; da molitelj bude sjedinjen s Isusom pa će primiti sve što mu je potrebno. Posebno se pak mora paziti, propovijeda o. Gerard po uzoru na sv. Tereziju od Isusa, "... da tvoja molitva, plod tvoje molitve ne bude sličan truloj jabuci. Ta Isus, sveti i pobožni kada se mole, kao da lijepe, rumene jabuke nukaju nebeskom Ocu u zlatnoj zdjelici, u gorljivom srcu. Ako ćeš ti, dakle, cvrlljive i trule jabuke, molitve, izmiješati među njihove molitve, zaista ćeš Boga Oca rasrditi i umjesto dara dobit ćeš kaštilgu (kaznu). Ta tvoja molitva istom tarma (uništava) molitve Isusove i molitve svetih". (3) Treba se, dakle, čuvati loše molitve. Ona se lako pokaže na vidjelo, kako u jednom primjeru navodi o. Gerard govoreći o lošim grabljama, kojima nedostaje više zubi, pa pokvare posao svih drugih na njivi. Osobito loša molitva je nepokornog čovjeka koji mrzi drugoga i ne želi se pomiriti. "Ta kada lijepi 'Oče naš' moliš sam sebe kleteš; jer ne opraštaš dužnicima svojim, i kako ti njemu, tako će i tebi Bog. Ti misliš da ne možeš dobro željeti onome koji te uvrijedio. Ali, ipak moliš Boga i ne kažeš Oče moj, ili mojih prijatelja, nego Oče naš." (4)

Molitva je za o. Gerarda na prvom mjestu, ta ona je "... dilo, Bogu milo, čoviku spasonosno... nebeska zabava, andela dostojna", stoga "kad čovjek moli, andela slijedi kao dim tamjana, to je zadaća dušama (tj. uzdignuće uma i srca k Bogu). Neka ne samo vrijedan karmelićanin grli svijet i Boga molitvom, nego nek se svaki druži s Bogom i svijetom." (5)

Život po Božjoj volji je neprestana molitva - propovijeda o. Gerard. Glavni posao je "ili Božju volju čekati, ili je ispunjavati". Često spominjani nauk sv.

Terezije o molitvi slaže u izreke da ga lakše zapamte i on i vjernici. Ovako govori: "Uči sv. Terezija da mi sami sebe strmoglavimo, ako molitvu zanemarimo... Ako s visine molitve padnemo, nek ne klonemo da sasvim ne propadnemo... Molitva motrenja: kad stanu naše sile i Bog nam sam govori Istine, a duša gori od Ljubavi." (6) Navodi evanđeoske riječi: "Ištite i dat će vam se!" (Mt 7,7) i kaže ako dobro molimo da smo slični "veselom prosjaku koji je iznenađen darom što je odmah došao u njegov džep, tek pošto je zakoračio. No, mi ne dobivamo u džep, nego u dušu odmah dobijemo što nam je najbolje i najpotrebnije, po Isusovu obećanju". (7) Zato je po njemu molitva kršćanina "slatki razgovor s Isusom" (pjesma), a rad s Isusom "igra", dok je patnja s Isusom "borba za sportsko odlikovanje", odnosno kraljevanje s Isusom. (8) Zato, ne može biti pošten tko nije zadubljen u molitvu. U molitvu se zadubljuje ako se uviđa naša nemoć i ako tražimo živu vodu kao što ju je tražio i sam Isus, piše o. Gerard. Tako molitva s Isusom postaje najljepši, najlakši i najkorisniji posao: "Ta lako je na lijepo gledati - ugodnu pjesmu slušati, jeziku slatko uživati; a molitva je na Boga gledanje /miljenje/, s Bogom razgovaranje, Bogu tuženje." (9)

Koliki naglasak stavlja na molitvu i na pohađanje Oltarskog sakramenta govore riječi opomene slušateljima da će umrijeti ako to zanemare jer su slični "onima koji žele jesti, ali ne otvaraju usta", pa tako "zatvaraju vrata milosti" bez koje duši nema života. (10) Dušu molitelja, ispunjenu milošću, predstavlja njemu uobičajenom slikom: "Pobožna duša je lijep vrt koji bez prestanka pokaziva mirisavo proljeće, jer vazda novim i novim cvijećem, mišljenjem, govorenjem, činjenjem i patnjom sebe kiti, Božje nadahnuće slijedi. - Bog govori, duša odgovori. - Kad što ne zna, Boga pita i mu se barem sasvim preda, nek je kao u krilu nosi, dok se ne spasi." (11)

O. Branko Zebić OCD,
Remete-Zagreb

1. Usp. Iv 17.1 + M. I. 1912. Korizma: O slozi. Sloga u molitvi.
2. Isto
3. Isto
4. Isto
5. Korizma. - Molitva. 1935.
6. Isto
7. Isto
8. II. Radnja.
9. II. Molitva. (1937)
10. Usp. Isto.
11. VI. Dar. (1937)

Vatikan

PAPINA PORUKA ZA DAN SREDSTAVA DRUŠTVENOG PRIOPĆAVANJA

Svake godine za Dan sredstava društvenog priopćavanja, koji se ove godine slavi 11. svibnja, Papa upućuje svoju prigodnu poruku. U svojoj ovogodišnjoj poruci, koja nosi naslov "Javna glasila i navještanje Isusa koji je Put, Istina i Život", naglašen je poziv svim djelatnicima da razmisle na koji način oni doprinose širenju istine o Isusu Kristu. Za Veliki jubilej kršćanstva treba promisliti kako bi mogli doprinijeti da svi ljudi na svijetu i putem sredstava javnog priopćavanja saznaju punu istinu o Isusu Kristu.

Vatikan

PAPINA BRIGA ZA SIROMAŠNE

U nekoliko svojih najnovijih nagovora i pisama Sveti Otac je govorio kako je bitna zadaća Crkve briga za siromašne i one koji imaju poteškoća oko pronalazanja punog smisla života. "Kršćani moraju postati glasom svih siromaha na svijetu i to će biti posebna oznaka pripremanja za slavljenje Velikog jubileja kršćanstva".

U svom obraćanju jednoj skupini biskupa iz Francuske, Papa je istakao kako Crkva mora biti uvijek na strani potlačenih i mora pružiti svjetlo nade svima onima koji su žedni pravde. Mnogi se danas udaljuju od Crkve tražeći ispunjenje svog života na krivim stazama. Zadaća biskupa i cijele Crkve je da im takvima na nov način pokaže smisao vjere i poslanje Crkve.

Vatikan

PAPIN SUSRET S DIPLOMATIMA

U redovitom godišnjem susretu s diplomatima povodom početka nove kalendarske godine Papa je govorio diplomatima akreditiranim pri Svetoj Stolicu o važnosti međunarodnog prava i moralnih normi. Posljednjih godina dogodili su se mnogi pozitivni pomaci na mnogim područjima u svijetu. Najvažnije je to što u svijetu sve više raste svijest opće odgovornosti. Čini se da se mir i

sloboda polako sve čvršće ugrađuju u nove poretke. "Međunarodno se pravo mora temeljiti na moralnim vrijednostima i biti pravo mira u službi pravde i solidarnosti", rekao je Papa. U svom govoru Papa se založio da humanitarna pomoć ne smije nikome služiti za stjecanje prevlasti ili novog tržišta.

Đakovo

NOVI REZIDENCIJALNI BISKUP

Na čelo Đakovačko-srijemske biskupije sredinom veljače postavljen je dosadašnji pomoćni biskup msgr. Marin Srakić. Poslije dugog i uspješnog rada dosadašnji biskup mons. Ćiril Kos povlači se u zaslužnu mirovinu. Ova smjena bila je već ranije najavljena.

Svečanost primopredaje bila je upriličena u predivnoj i prepunoj đakovačkoj prvostolnici. Ovom svečanom činu bili su nazočni i mnogi drugi biskupi i nadbiskupi iz Hrvatske.

Dosadašnji biskup mons. Ćiril Kos učinio je jako mnogo za Crkvu koja mu je bila povjerena. Posebno je vodio brigu o živoj Crkvi u svojoj napaćenoj biskupiji. Posvetio je veliku pozornost pastoralnom djelovanju i odgoju novih svećenika. Vodio je brigu o svim staležima u svojoj biskupiji. Biskup Kos bio je poštovan i cijenjen od svih koji su ga poznavali, posebno od svojih svećenika. Nakon dugogodišnjeg teškog i napornog rada odlazi u zasluženu mirovinu ostavljajući svome nasljedniku biskupu Srakiću veliku i odgovornu dužnost.

Zagreb

PRVI OPĆI HRVATSKI EKUMENSKI SUSRET

Krajem siječnja u Zagrebu je osnovan Ekumenski koordinacijski odbor Crkava u Hrvatskoj. U radu su sudjelovali predstavnici: Katoličke, Srpske Pravoslavne, Reformirane, Evangeličke, Evangeoske i Baptističke Crkve. Sve ove Crkve već sudjeluju u radu na europskoj i svjetskoj razini, ali se posebno pokazala prijevaka potreba da se one

povežu na mjesnoj razini za lakše koordiniranje rada. Ovakvo zajedništvo doprinosi boljem međusobnom upoznavanju i uspješnijem ostvarivanju zajedništva. Na mnogim područjima postoje prilike za bližu i bolju suradnju. Osobito se pokazala potreba za zajedničko zauzimanje za etičko-moralne vrijednosti. Sve su Crkve posebno naglasile svoje zauzimanje za poštivanje svakog ljudskog života od samog začeća do prirodne smrti. Sve Crkve na ovim prostorima, koje je zahvatio teški rat proteklih godina, žele pružiti znak nade, mira i pomirenja.

Rusija

"ZABRANITI OSNIVANJE KATOLIČKIH ŽUPA!"

Ruski patrijarh Aleksij II. u svojoj izjavi za uvažene njemačke novine naglasio je kao treba zakonski zabraniti osnivanje novih katoličkih župa u Rusiji. Prema njegovu mišljenju događa se "nekontrolirano širenje organizacija koje sebe smatraju vjerskim dok u stvari njihovo djelovanje graniči s kriminalom". Činjenica je da na tim prostorima živi oko tri deset tisuća vjernika i da je ova Crkva veoma živa. Za sada ima preko stotinu aktivnih katoličkih svećenika i lijepi broj teologa koji će uskoro biti zaređeni za svećenike u europskom dijelu Rusije - izjavio je mons. Anatolij Hej generalni vikar ove mjesne Crkve.

Italija

VJERNICI I HOROSKOP

Biskup talijanske biskupije Savone ističe u svom pastirskom pismu da se vjernici trebaju kloniti horoskopa jer on "zavodi na stranputicu ljigave znatiželje za zvjezdana proroštva". Tražiti odgovore o vlastitoj budućnosti na bilo koji način je skretanje sa pravog puta vjere. U svakom slučaju "treba izbjegavati provjeravanje astroloških predskazivanja jer otud proizlazi bolesna navika da ih se svakog dana traži a to je pak još jedna ovisnost.

(IKA)

Sarajevo

NOVI NEMIRI U BOSNI I HERCEGOVINI

Posljednjih dana dogodilo se nekoliko nemilih izgređa u Mostaru, Sarajevu i nekim drugim mjestima. Na samostan i crkvu sv. Ante u Sarajevu bačene su dvije bombe. Prouzročene su materijalne štete.

Posljednjih nekoliko dana dogodilo se više izgređa gdje su maltretirani i napadani svećenici i vjernici. Ovi izgređi unose nemir među vjernike u ovim gradovima. U Sarajevo se ovog proljeća namjeravaju vratiti franjevački bogoslovi iz progonstva gdje su do sada boravili u Samoboru.

Povodom novih nemira apel domaćoj i svjetskoj javnosti uputio je pomoćni vrhbosanski biskup Pere Sudar.

(IKA)

Zagreb

RADIO-MARIJA ZAPOČINJE S RADOM

U Zagrebu je objelodanjeno da će se u ovom gradu i bližoj okolini moći pratiti novootvorena radijska postaja koja će imati izričito kršćanski sadržaj. Novi radio emitirat će se na frekvenciji 96,4 MHz. Ovakva ideja je već od ranije prisutna u Crkvi i doživjela je realizaciju u mnogim razvijenijim zemljama Zapadnog svijeta. Novi radio zajedničko je ostvarenje svećenika i laika i ima za cilj evangelizaciju i navještaj Radosne vijesti putem radio valova. Program obuhvaća molitvu, duhovnost, katehezu, povijest i nauk Crkve, duhovnu glazbu, vijesti iz života Crkve i druge srodne sadržaje. Ova radio postaja je neprofitabilna i oslanja se samo na dobrovoljne priloge svojih slušatelja.

(IKA)

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

VJEČNI SPAS

S kruhom beskvasnim
hranio si Narod svoj, prvi put:
u zemlji obećanja, nahrani i
nas sinove i kćeri kvasom smilovanja.

U Getsemanskom vrtu molio si
Oca svog da te čaša žuči mimoide.
U vremenu ovom, molim i ja Bježa
da mi u tjeskobi što bliže pride.

Kad na Tvojim gozbi prilaziš meni
i stojim pred Tvojim stolom bez glasa,
u meni se pale vatre povjerenja
zbog Tvoje milosti i vječnog spasa.

Na Golgoti pribijen i mučen
za nas, molio si iz sveg glasa,
a naša Golgota nas vodi do Tebe
Isusa Uskrslog, jedinog spasa.

Cecilija Miller

ŽELIM
provesti svoje
NEBO
čineći
dobro
na
ZEMLJI
sv. Mala Terezija

MONS. ANTE IVAS NOVI ŠIBENSKI BISKUP

Papa Ivan Pavao II. imenovao je mons. Antu Ivasa, dosadašnjega dijecezanskog upravitelja Šibenske biskupije, novim biskupom Šibenske biskupije.

Mons. Ante Ivas rođen je 1939. godine u Vodicama, u Šibenskoj biskupiji. Filozofski i teološki studij završio je na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 5. srpnja 1964. godine i dosad je obavljao slijedeće službe: bio je župni vikar u Šibeniku do 1966., župnik u Njivicama od 1966. do 1977., župnik u Grebaštici od 1977. do 1980., župnik u Murteru od 1980. do 1988., župnik u Betini od siječnja 1989. do studenoga 1989. Nakon toga je imenovan župnikom u Zatonu i Raslinama, i tu službu obavlja i sada. Od 1988. mons. Ivas obavlja službu generalnog vikara Šibenske biskupije.

U rujnu 1996. godine, nakon iznenadne smrti biskupa mons. Srećka Badurine, mons. Ivas je izabran za dijecezanskog upravitelja Šibenske biskupije.

Novi šibenski biskup mons. Ante Ivas bit će zaređen za biskupa u šibenskoj katedrali na svetkovinu sv. Josipa, 19. ožujka, a glavni zareditelj bit će kardinal Franjo Kuharić.

A.

UMRO ALBANSKI SVEĆENIK-KARDINAL MIKEL KOLIČI

Kardinal Mikel Koliqi rođen je 22.09. 1902. godine u Skadru. Studije je završio u Milanu. Za svećenika je zaređen 30.05. 1931. godine. Služio je kao kapelan, a odmah zatim je imenovan katedralnim župnikom Skadra, a malo kasnije i generalnim vikarom Skadarske nadbiskupije.

Tokom svog svećeničkog života isticao se svojim pastoralnim radom, napose radom s mladima. Bio je veliki poklonik, ljubitelj umjetnosti i stručno se bavio glazbom i publicistikom. S mladima je organizirao mnoga kulturna i umjetnička društva. Bio je i osnivač katoličkog lista "KUMBONA E S'DIELLES" ("Nedjeljno Zvono"), a surađivao je i s mnogim drugim Listovima.

Kardinal Mikel Koliqi svojim neumornim djelatnostima brzo je upao u oči ondašnjim "vukovima", tj. progoniteljima katoličanstva. Tako je uz veliki broj svećenika i redovnika i on za svoj rad bio "nagrađivan" od vlasti. Tri puta je osuđivan i herojski je izdržao 38 godina zatvora, mučenja. Sve skupa je 44 godine bio lišen slobode.

No, uprkos velikog progona ondašnje Crkve, i drugi svećenici koji nisu bili odmah likvidirani kao kardinal Koliqi, ostali su do kraja vjerni Isusu Kristu i njegovom evanđelju u nadi da će istina pobijediti i da će se to sve jednom završiti. Mikel Koliqi je tu slobodu i konačno dočekao kada je 1990. godine pao sramni režim ubijanja, progona i mučenja kršćana. Tako je Ivan Pavao II., u znak zahvalnosti i priznanja za sve što su vlč. Mikel i albanska Crkva, tj. njezin kler učinili na očuvanju Isusa Krista, 26.11. 1994. godine imenovao ga KARDINALOM. Na taj način je Papa želio zahvaliti se i odati priznanje cjelokupnoj albanskoj Crkvi za ljubav i vjernost. Bila je to velika radost cijelog albanstva i veliki dan za sve nas od vremena kad su nas Turci bili okupirali.

Kardinal Mikel Koliqi umro je 28.01. 1997. godine u 95. godini života, dok je sprovod bio dva dana kasnije uz velike počasti na tisuće vjernika, velikog broja biskupa, svećenika, redovnika i redovnica, drugih vjerskih zajednica i vladinih organizacija.

Svi su se od kardinala Koliqija oprostili zahvaljujući mu za sve što je učinio za dobrobit svog naroda i Katoličke crkve, koje je neizmjerljivo volio.

Marsej, Binač

Roman Miz

SLJEDBE (SEKTE) - OPASNOST ILI IZAZOV (2)

* Obilježja sljedbi

Sljedbe u velikoj mjeri njeguju fundamentalizam, tj. potpuno nekritično tumačenje Biblije. Od pojedinih riječi one zapostavljaju smisao cjeline. Kod njih se sporedno, drugorazredno, pretvara u glavno, prvorazredno. Sukladno tome, one ne priznaju valjanost ni jednog drugog puta k spasenju osim njihovog. Općenito je svojstvo sljedbe da ona zanemaruje znanstveno tumačenje svog nauka. Ona ne želi "osmišljenu službu Božju" (Rim 12,1), nego slijepu religioznu poslušnost riječi Svetog pisma, kako je tumači njen utemeljitelj i njezini poglavari. Također i objavi što ju je protumačio njezin osnivač. Sljedba se poziva na čuvstvo i volju, a ne na razum. 1) Kod sljedbi je karakteristično osobno zalaganje njenih članova kao i pobožnost koja se temelji na doživljaju. Georg Krönert piše da vlastito ja u sekti "može fantazirati, mudrovati, govoriti, čitati, raditi, psovati, kritizirati, plakati, uzdisati, drhtati, klicati, pjevati aleluja, spominjati doživljaje, darivati sveti poljubac, padati na koljena, govoriti tuđim jezicima, prizivati duhove - i sve se to prihvaća bez pogovora, čak s divljenjem, s poštivanjem, uz oponašanje i visoko vrednovanje. Dapače, vlastito ja može se izivjeti, izbješjeti, i to pod prividom božanske pravde i uz religiozni zanos". 2) Religiozni zanos i vjera u izravnu blizinu svršetka svijeta i nadolazećeg tisućljetnog kraljevstva zadržavaju daleko od sljedbe težnju za materijalnim dobrima, odgajajući skromnost.

Nepokolebljivo osvjedočeni da su "izabrani", vjernici sljedbe osjećaju se bratski povezanim: Svijest o pripadnosti pojačana je ograđivanjem od okolice koja ima drugačije mišljenje o religiji, kao i relativnom malobrojnošću mjesne zajednice, a to doprinosi plodnosti međusobnog potpomaganja. Uvjerena u svoje božansko poslanje, većina sljedbi razvija nesebično živu natjecateljsku djelatnost, uz osobne i financijske žrtve. 3)

Istraživači marksističko-ateističke orijentacije, koji i samu religiju smatraju produktom društvenih odnosa i klasnih sukoba, također su ponudili svoja obilježja sektu. Tako Ukrajinac Ivan I. Bražnik piše:

"Prvo - specifičnost nastanka. Stvaranje sektu, to je već pravilo, nije rezultat onih crkvenih raskola koji dovode do pojave dvaju (u kršćanstvu - pravoslavlja i katolicizma) ili više (u protestantizmu) Crkava, neovisnih jedne od druge, ali takvih, koje čuvaju crkvenost kao formu ili tip organizacije. Sekte se uvijek pojavljuju kao rezultat nezadovoljstva grupe vjernika zbog uvjeta svog života, zbog karaktera životne stvarnosti, a svoj socijalno-politički negativizam manifestiraju u obliku oporbe prema onoj vjerskoj organizaciji čiji su članovi bili ali su je ostavili, jer ona, po njihovom, podržava ono socijalno uređenje s kojim oni nisu zadovoljni. Svoje neslaganje s tim uređenjem sektaši prebacuju na svoje dojučerašnje jednovjerce, jer ne vide izvanreligiozne oblike socijalnog prosvjeda.

Druga specifična oznaka sekte je njen sadržaj, sve ono što je sastavni dio religijske ideologije. U prvom redu to je pretenzija izuzetnosti svog nauka i svoje uloge u tom "bogoizbranju", zatim težnja k "duhovnom preporodu", opravdanje otuđenosti, čak neprijateljstvo prema dojučerašnjim jednovjercima, koji su "odstupili" od "prave vjere", a nosioci i navjestitelji te "prave vjere" su upravo oni, sektaši. Neprijateljski stav imaju i prema svemu "svjetskom", što je oko zajednice i oni su "pozvani" da "svetost" suprostave ovom griješno-sotonskom svijetu. Upravo na to su usmjerene svakovrsne doktrine, uzete iz Biblije, kao i pouke te moralni propisi, na svoj način protumačeni i uvedeni u duhovni i moralni život zajednice, koji u cjelini ispunjavaju život pripadnika sekte.

Treća specifična oznaka sekte je - njihov emotivni život, krajnosti psihičkih doživljaja, koji se utjelovljuju u kulturne manifestacije, u vrijeme molitvenih sastanaka, i na taj način doprinose prihvaćanju sektaške ideologije bez ikakva razmišljanja. Emotivna uzbuđenja dovode do fanatizma, raznih patoloških pojava, pomoću kojih se brane od razmišljanja i sumnji.

Četvrta oznaka je - specifičnost organizacije: odbacivanje institucije svećeništva, posredništva između Boga i ljudi, povećavanje članstva "obraćenjem", odvajanjem zajednice od svega vanjskog i njena maksimalna izoliranost". 4)

1) Wilhelm Bartz, "Sekte danas", Zagreb, 1984, str. 11.

2) Georg Krönert, "Zur Psychologie des sektenwesens" (Psihologija sljedbi), u "Kirche und Gegenwart" 11, Dresden-Laißig, 1930, str. 22.

3) Wilhelm Bartz, "Sekte danas", Zagreb, 1984, str. 11.

4) I. I. Bražnik, "Sektanstvo i sektanti: vid minulogo do sučasnosti", Kijev, 1989, str. 7-8.

Subotica

DEVETNICA GOSPI LURDSKOJ

U utorak na blagdan Lurdske Gospe, u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije, svečanom biskupskom misom završena je ovogodišnja Devetnica Gospi Lurdskoj. U Subotici se ova devetnica održava paralelno na dva jezika. U katedrali na mađarskom, a u franjevačkoj crkvi na hrvatskom jeziku. Tema propovijedi bila je u skladu s pripremom za proslavu velikog jubileja 2000.: Marija u otajstvu Isusa Krista.

U franjevačkoj crkvi na hrvatskom jeziku svih devet dana propovijedao je preč. Andrija Kopilović, a u katedrali su se svaku večer izmjenjivali svećenici Subotičke biskupije.

I u katedrali i u franjevačkoj crkvi svaku večer okupljao se lijepi broj vjernika na pobožnost krunice, sv. mise i pobožnost Gospi Lurdskoj.

U franjevačkoj crkvi je biskup, po ustaljenoj tradiciji, sv. misu služio uoči blagdana Lurdske Gospe. S biskupom je koncelebriralo uz franjevce i desetak subotičkih župnika.

Na koncu mise u katedrali biskup mons. Ivan Péntzes obnovio je posvetu cijele biskupije Bezgrešnom Srcu Marijinu.

A

Subotica

SJEDNICA VIJEĆA INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

U prostorijama župnog ureda sv. Terezije u Subotici 17. 02. ove godine održana je redovita sjednica Vijeća Instituta "Ivan Antunović". U radu Vijeća Instituta aktivno su sudjelovali gotovo svi članovi Vijeća. Glavna točka dnevnog reda bila je: Plan rada pojedinih Odjela Instituta za tekuću godinu. Vidljivo je da većina Odjela /ukupno ih je 9/ radi vrlo zauzeto. Ove godine predviđa se održavanje: nekoliko značajnijih skupova, književnih večeri, koncerata, likovnih izložbi, promocija naših novih publikacija, održavanje većih manifestacija obogaćenih kulturnim i istraživačkim sadržajima, populariziranje naše novootvorene knjižnice.

Institut se ove godine posebno želi baviti istraživačkim radom. Već postoji lijepi broj znanstveno obrađenih istraživanja koja su vezana uz naše podneblje i suvremeno poimanje religioznosti. Ova istraživanja namjeravamo ove godine izdati u posebnom zborniku.

Svečana književna večer uoči Dužijance bit će posvećena našem novom akademiku dr. Anti Sekuliću koji je svojim zauzimanjem najviše doprinio boljem poznavanju bogate kulturne baštine bačkih Hrvata.

Tajnik

SUSRET MLADIH BAČKOG DEKANATA

U Selenči je 15. 02. ove godine po prvi put održan zanimljiv susret mladih Bačkog dekanata. Predvođeni idejom Foruma mladih u Beogradu, katehista Kristina i njezin brat Dominik, sazvali su ovaj skup.

Tema ovog susreta bila je: "Gospodine, gdje stanuješ?" Susretu su prisustvovali mladi iz Selenče, Bača, Odžaka i Bačke Palanke, a mladi iz Vajske i Plavne, nažalost, nisu mogli doći. S

njima su bili i njihovi župnici: msgr. Mihovil Zolarek, vlč. Željko Augustinov, vlč. Jakob Pfeifer i vlč. Ante Kopilović. Ovom susretu su prisustvovali i gosti iz Subotice: preč. Andrija Kopilović i Andrija Anišić. Prisutnost svećenika nam je puno značila.

Mladi sa svojim župnicima na susretu u Selenči

Mladi su u razgovoru iznosili svoje aktivnosti i rad na župama. Upućeni prijedlozima Međubiskupijskog foruma mladih u Beogradu, razgovarali smo o planovima za budući rad na svojim župama. Bilo je različitih mišljenja i prijedloga, ali smo zaključili slijedeće: Potrebno je upitati se: "Nisam li ja onaj koji treba početi?"

Poslije sv. mise i prigodne zakuske, za koju su se pobrinuli domaćini župe, nakon lijepog druženja, razišli smo se kućama uz čvrsto obećanje da će ovakvih susreta biti još, a rad u župama intenzivniji. Primjer selenačke župe svima nam u tome može biti poticaj i uzor.

Elena i Sanja Deman, Odžaci

UPOZNATI ISUSA KRISTA I SLIJEDITI NJEGOV PRIMJER - PO OBITELJIMA

Uz redovita korizmena okupljanja u župi Marije Majke Crkve, gdje se u propovijedima kroz korizmu obrađuju teme: Isus Krist - svećenik, Isus Krist - posrednik u molitvi, Isus Krist - učitelj, Isus Krist - pomiratelj, Isus Krist - žrtva i Isus Krist - veliki svećenik, rođena je inicijativa da se i po teritoriju župe svaki dan ljudi okupljaju na zajedničko moljenje križnoga puta svaki dan u tjednu na drugom mjestu, gdje se okupi i do pedeset vjernika. Nakon molitve slijedi predavanje i razgovor. Teme po obiteljima su: Isus Krist - Spasitelj od grijeha, Spasitelj od smrti, od Zakona, Spasitelj po sakramentima i Spasitelj po službi Crkve. Tako je ova inicijativa "domaće Crkve" postala ljudima zanimljiva, te se uz molitvu i razgovor obogaćuju otajstvom koje je u ovoj godini svima nama zajedničko: Bolje upoznati Isusa Krista.

Na svakom susretu je prisutan župnik preč. Andrija Kopilović, koji drži predavanje i animira razgovor.

Ovaj oblik susretanja pokazao se vrlo plodnim.

A.

NAŠ NOVI AKADEMIK DR. ANTE SEKULIĆ

Kulturna javnost u Subotici je ugodno obradovana viješću da je naš zemljak dr. Ante Sekulić izabran za dopisnog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) na sjednici svih razreda ove kulturne ustanove u Zagrebu početkom veljače ove godine.

Na taj način dato je zasluženo priznanje svestranom znanstvenom i istraživačkom radu dr. Ante Sekulića.

U svom pjesničkom stvaralaštvu objavio je četiri zbirke pjesama: "Sin nizina" (Subotica, 1941.), "Zvona bjeleline" (Subotica, 1946.), "Vijenac uspomena" (Zagreb, 1968.) i "Popudbina" (Rijeka, 1994).

Uz svoj profesorski rad u školi, dr. Ante Sekulić je veoma aktivno radio na znanstvenom istraživanju i obradi svih područja kulture bačkih Hrvata. Napisao je velik broj članaka i studija. Od njegovih brojnih knjiga navest ću samo najvažnije:

Književnost bačkih Hrvata (Zagreb, 1970.)

Drevni Bač (Split, 1978.)

Tragom franjevačkog ljetopisa u Subotici (Split, 1978.)

Marijanske pobožnosti podunavskih Hrvata (Zagreb, 1985.)

Narodni život i običaji bačkih Bunjevaca (Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena, knj. 50., JAZU, Zagreb, 1986., 472. str.)

Drugo izdanje te knjige objavljeno je pod naslovom Bački Hrvati, narodni život i običaji (Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena, knj. 52., JAZU, Zagreb, 1991., 496 str.)

Bački Bunjevci i Šokci (Školska knjiga, Zagreb,

Dr. ANTE SEKULIĆ

Cijenjeni g. Professore!

Sa prve sjednice Vijeća Instituta "Ivan Antunović", čiji ste i Vi član, upućujemo iskrene čestitke prigodom Vašeg izbora za člana najviše znanstvene ustanove hrvatskoga naroda - HAZU. U tom priznanju vidimo nenaodmjestivu zahvalnost hrvatskoga naroda za Vaša životna djela s područja pisane i govorene riječi, kojima ste naširoko proslavili svoj zavičaj i bačke Hrvate kao živu granu hrvatskoga naroda. Dok Vam čestitamo, neobično smo ponosni na Vas i zahvalni za svaki Vaš doprinos na polju književnosti, umjetnosti i povijesti, čime ste zadužili sve nas, svoje Bačvane, koji će Vas uvijek s poštovanjem i zahvalnošću spominjati kao velikog sina BAČKE RAVNICE!

Uz iskreno poštovanje i najbolje želje za daljnji plodonosni rad s odgovornom težinom jednog AKADEMIKA, srdačno Vas pozdravljamo.

U Subotici, 22.02. 1997.

Za Institut "Ivan Antunović"
Andrija Kopilović
predsjedavajući Instituta

1989., 352. str.)

Hrvatski bački mjestopisi (Zagreb, 1994.)

Hrvatski baranjski mjestopisi (Zagreb, 1996.)

Hrvatski srijemski mjestopisi (Zagreb, 1996.)

Najvažnije djelo dr. Ante Sekulića je trilogija (troknjižje) o hrvatskoj književnosti u Podunavlju. Knjige su predstavljene u Baji 7. veljače ove godine i u Budimpešti, u hrvatskoj gimnaziji, 9. veljače ove godine. O bajsnoj priredbi izvješćujemo u ovom broju "Zvonika".

Svi članci i knjige dr. Ante Sekulića daju cjelovitu sliku o zbivanjima u kulturnom i književnom životu bačkih Hrvata kroz dugu povijest. Sva ta znanstvena djela su nezaobilazna za daljnji istraživački rad naših mladih, novih znanstvenika.

Ali, dok ističemo vrijednost i važnost znanstvenog rada dr. Ante Sekulića, on je žalostan što zbog niza okolnosti, sve što je napisao malo je poznato u njegovoj Subotici i u Bačkoj.

No, rješenje nije u njegovo u našoj moći.

Uz srdačne čestitke, želimo Anti puno uspjeha u daljem radu za dobrobit našega naroda i jedva čekamo da mu i u Subotici možemo čestitati i predstaviti njegove najnovije knjige.

Bela Gabrić

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Strossmajerov trg

Predsjedniku

10000 ZAGREB

R. Hrvatska

Cijenjeni Gospodine!

U ime Instituta "Ivan Antunović" u Subotici najiskrenije zahvaljujemo što je dr. ANTE SEKULIĆ izabran među dopisne članove HAZU. Za hrvatski narod ovoga kraja, odakle je i g. Ante Sekulić, ovo promaknuće u članstvo najviše znanstvene ustanove hrvatskoga naroda, za nas je velika počast. Ponosni smo što je ova mala grana hrvatskoga naroda tako velikoj ustanovi kao što je HAZU dala više svojih sinova, koji su nas svojim radom neizrecivo zadužili. Dok zahvaljujemo gremiju koji je odlučivao o prijemu dr. Ante Sekulića u članstvo Akademije, zahvaljujemo svima i čestitamo sa zahvalnošću, jer smo mišljenja da je time cjelokupni rad dr. Ante Sekulića dobio najveće moguće priznanje kojim jedan narod svome sinu daje priznanje za životno djelo. Uistinu, svojim neumornim radom, tihim i skromnim, dr. Sekulić pronio je slavu bačkih Hrvata u pisanoj i govorenoj riječi, po cijeloj Domovini i inozemstvu.

Želja nam je da Bog podari još dug život i dobro zdravlje dr. Anti Sekuliću da kao član Vaše Akademije može još više, s odgovornošću akademika, raditi na kulturnom polju povijesti i književnosti bačkih Hrvata.

G. Predsjedniče, uz najdublje izraze osobnog štovanja, u ime cijeloga Instituta i u svoje ime primite našu zahvalnost i budite ljubazni prenijeti svima onima koji su odlučivali o ovome članstvu našu iskrenu zahvalnost.

Ponosni i radosni, želimo i Vama i svima u Akademiji puno uspjeha, plodan rad i napredak u svakom dobru!

S poštovanjem,

Subotica, 22. veljače 1997.

za Institut "Ivan Antunović"
Andrija Kopilović
predsjedavajući Instituta

PREDSTAVLJANJE TRILOGIJE - "TROKNJIŽJA" AKADEMIKA DR. ANTE SEKULIĆA

Uoči održavanja tradicionalnog Velikog prela u Baji priređeno je 7. veljače 1997. god. s početkom u 17 sati u dvorani Narodnog doma književno veče s promocijom najnovijih i najvažnijih knjiga akademika dr. Ante Sekulića.

Predstavljene su sljedeće knjige:

1. Hrvatski pisci u ugarskom podunavlju do kraja XVIII. stoljeća (Zagreb, 1993.) (211 + 14 str.)
2. Hrvatska preporodna književnost u ugarskom podunavlju do 1918. god. (Zagreb, 1994.) (344 + 17 str.)
3. Književnost podunavskih Hrvata u XX. stoljeću (Zagreb, 1996.) (527 + 22 str.)

Knjige su objavljene u izdanju Sekcije Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog centra P.E.N. u Zagrebu za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljentištvu. Urednik je Stjepan Šešelj.

Uvodno slovo o knjigama Ante Sekulića održao je Stjepan Šešelj. On je napomenuo da je ova trilogija fundamentalna za daljnja istraživanja u hrvatskoj književnosti u dijaspori, u "Bajskom trokutu i šire u podunavlju između Dunava i Tise". Također je rekao da ove knjige predstavljaju integralni dio hrvatske književnosti.

O ovim knjigama nadahnuto su govorili Antun Mujić, predsjednik Bunjevačke katoličke čitaonice u Baji, Vojislav Sekelj, književnik iz Subotice, Grgo Bačlija, advokat iz Subotice, Tomislav Žigmanov, profesor iz Subotice, Ivan Vacić, tajnik Bunjevačke kat. čitaonice u Baji, Josip Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj i autor akademik dr. Ante Sekulić.

ANTE SEKULIĆ se rodio 16. XI. 1920. god. u Tavankutu kraj Subotice. Rano je ostao bez majke pa je djetinjstvo i mladost proveo u St. Žedniku kod djeda s očeve strane.

Gimnaziju je pohađao u Somboru i Subotici. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je 1946. godine završio studij južnoslavenske književnosti i hrvatskog jezika. Brzo zatim, 1947. god. odbranom svoje disertacije pod naslovom "Govor bačkih Bunjevaca" doktorirao je na istom fakultetu.

Radio je kao srednjoškolski profesor u više gradova u Hrvatskoj, a zatim kao profesor Pedagoške akademije u Rijeci.

Pored svog profesorskog rada u školi, Ante Sekulić se od početka vrlo intenzivno bavio znanstvenim radom. Napisao je nekoliko knjiga i brojne studije i članke iz područja književnosti, jezika, povijesti i etnografije bačkih Hrvata.

Najvažnije su mu tri knjige koje su predstavljene na ovoj svečanosti u Baji.

Kao znak priznanja za njegov sveukupni znanstveni rad, dr. Ante Sekulić početkom ove godine izabran je za dopisnog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Prije same promocije otvorena je izložba pod naslovom: "Tisućstogodišnje veze Hrvata i Mađara", a otvorio ju je Josip Ostrogonac.

Tematika foto-izložbe podijeljena je u 14 oblasti i to: 1. Doseoba Hrvata u Mađarsku, 2. Dolazak Hrvata u domovinu i utemeljenje hrvatske države, 3. Doseoba Mađara i osnutak mađarske države, 4. Životna zajednica Mađara i Slavena, 5. Mađarsko-Hrvatsko kraljevstvo, 6. Hrvatski umjetnici iz Dalmacije i renesansa u Mađarskoj, 7. Čuvari vjere - bosanski franjevci, 8. Vjerski život hrvatskih skupina, 9. Hrvatsko narodno stvaralaštvo, 10. Školstvo, 11. Preporoditeljska borba raštrkanih Hrvata, 12. Sudbina hrvatskih težaka, 13. Obrtnici, građanstvo i plemstvo, 14. Zajedničke povijesne ličnosti.

Pored toga, prikazani su svi mađarski i hrvatski grobovi značajnijih obitelji, rodova, geografske karte ujedinjenog kraljevstva.

Grgo Bačlija

Sombor

PROMOCIJA KNJIGE "POVELJE SLOBODNIH KRALJEVSKIH GRADOVA U BAČKOJ"

U organizaciji KUD-a "Vladimir Nazor" u Somboru, u subotu 22. veljače, organizirana je prigodna književna večer i izložba slika. Na početku je sve prisutne pozdravio predsjednik KUD-a g. Alojzije Firanj. Poslije njega je g. Franjo Krajniger predstavio predavača mr. Slavena Bačića, odvjetnika iz Subotice koji je ovom prigodom već drugi put građanima Sombora predstavio svoju knjigu: "Povelje slobodnih kraljevskih gradova Novog Sada, Sombora i Subotice". U svom sažetom izlaganju g. Bačić je upoznao slušateljstvo s kratkom poviješću nastanka slobodnog kraljevskog grada Sombora. Svaki grad morao je svoju "slobodu skupo platiti". Tako su i Somborci za ostvarivanje statusa slobodnog kraljevskog grada morali platiti sumu od oko 160.000 forinti. Za ono vrijeme to je bila jako velika količina novca. Sombor je postao slobodnim kraljevskim gradom prije točno 250 godina. Original povelje o postizanju statusa slobodnog kraljevskog grada Sombora čuva se u somborskom gradskom arhivu. Poslije kratke diskusije bilo je otvaranje prigodne izložbe koju su priredili članovi HKC "Bunjevačko kolo" iz Subotice. Izloženo je tridesetak radova u raznim tehnikama slikanja i crtanja.

Ovim kulturnim programom KUD "Vladimir Nazor" nastavlja svoju tradiciju okupljanja kulturnih djelatnika. Ovakvi susreti su izuzetno lijepo organizirani i osmišljeni.

F.I.

Sombor

ODRŽANO VELIKO PRELO

Dugi niz godina običaj je da Kulturno-umjetničko društvo "Vladimir Nazor" iz Sombora posljednje subote prije Marin-dana priređuje Veliko prelo. Za ovogodišnje prelo Somborci su pokazali izuzetno zanimanje, tako da je velika sala KUD-a bila premala da bi u nju mogli stati svi zainteresirani.

Ovogodišnje Prelo održano je 1. veljače u večernjim satima. Na početku je sve sudionike pozdravio kao domaćin predsjednik KUD-a g. Alojzije Firanj. On je u kratkim crtama označio važnost održavanja Velikog prela i upoznao sve prisutne s glavnim točkama programa. U prvom dijelu programa nastupili su članovi folklorne sekcije KUD-a. Vrlo lijepo i sažeto prikazan je jedan dio bunjevačkih svatova u izvedbi starijih i mlađih članova ove sekcije. U drugom dijelu programa izvedene su najpoznatije bunjevačke i šokačke igre. U tom dijelu programa sudjelovali su i gosti iz Bačkog Monoštora.

Ovaj skup pozdravio je i g. Aleksandar Skenderović, savjetnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu.

Poslije službenog dijela programa gosti su se ugodno i veselo bavljali uz igru i ples praćeni dobrom glazbom domaćih izvođača. Mnogi su se tako zadržali do samog jutra.

Svi sudionici Velikog prela '97. u Somboru bili su izuzetno zadovoljni sadržajem i kvalitetnim izvođenjem cijelog programa.

F.I.

BIBLIJA DANAS

- novi časopis -

Prošle godine je čitateljstvu ponuđen novi stručni časopis Instituta za biblijski pastoral Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: "Biblija danas".

Uredništvo i uredničko vijeće okuplja najvrsnije hrvatske bibličare. Urednik časopisa je o. dr. Tadej Vojnović, franjevac koji sada živi i radi u Novom Sadu. On je, inače, i profesor našeg Teološko-katehetskog instituta.

Časopis je tromjesečnik i u cijelosti se posvećuje pojedinoj, zanimljivoj biblijskoj temi. Uz takvu temu koja je osvjetljena najvršnjim razmišljanjima stranih i domaćih bibličara, časopis ima i stalne rubrike: Vijesti iz "Svijeta Biblije" i "Do hrvatskog prvotiska Biblije".

Do sada su izišla tri broja ovog časopisa u nakladi od po 2000 primjeraka. Časopis, po sudu onih koji su ga imali prilike čitati, u potpunosti odgovara zamisli uredništva, tj. da cjelovito rasvijetli pojedinu biblijsku temu. Tako se oko istog pitanja nađe više svjetskih i domaćih autora, te će jednoga dana časopis u našim rukama biti svojevrsni biblijski priručnik. Tisak je na zavidnoj visini, višebojan, s vrlo lijepim ilustracijama. Naša javnost može biti ponosna na tako kvalitetan, dobar i za naše jezičko područje jedinstven časopis. Čestitamo urednicima i svim suradnicima, uz želju da dugi niz godina služe širenju i tumačenju Božje riječi.

Za ilustraciju i bolje upoznavanje časopisa donosimo u cijelosti sadržaj trećega broja:

- * Svjetlo i sunce simboli Božji - urednik
- * "Kad izadeš posred neba blistajući..."
- * "Jahve će biti tvoje vječno svjetlo i Bog će biti tvoj sjaj" - Brigitte Heller* Isus - "mlado sunce" - P. Bonaventura Duda
- * Narod što je sjedio u tmimi svjetlost vidje veliku - Tadej Vojnović
- * "Svjetlo istinsko" - Rolf Baumann
- * Božićna simbolika svjetla - Ewald Volgger
- * Svijet Biblije - vijesti
- * Do hrvatskog prvotiska Biblije - Tadej Vojnović
- * Tama je svud (literalni prilog) - Dragutin Domjanić

A.K.

Biblija danas

Narudžbe prima: O. TADEJ VOJNOVIĆ, Cara Dušana 4, 21000 NOVI SAD.

PLOD ZANOSA MLADIH BARSKE NADBISKUPIJE

SV. NIKOLA

Godina I • Broj 12
Decembar 1996.g.

U Baru je izišlo već trinaest brojeva novog časopisa pod imenom "SV. NIKOLA" - "LIST MLADIH BARSKE NADBISKUPIJE". List izlazi mjesečno, na 12 stranica. Uređuje ga "redakcijski kolegijum", a glavni i odgovorni urednik je p. Vladimir Vasilj, isusovac. List je registriran kod Republičkog sekretarijata za informacije, 14.02. 1996. godine.

List, uz vijesti iz Barske nadbiskupije, u nastavcima objavljuje životopis pape Ivana Pavla II. U svakom broju prenosi zanimljive razgovore s raznim crkvenim osobama. Tu su također i crtice iz povijesti mjesne Crkve. Posebna rubrika je "Stvaraoci". U ovoj rubrici mladi objavljuju svoje pjesme i razmišljanja. Posljednje stranice nazvane su "kutak za najmlađe" sa šalama, križaljka i drugim "laganim štivom".

Povodom izlaska iz tiska 12. broja, redakcija u uvodniku, o svom radu, navodi i slijedeće: "Obim lista se mijenjao od početnih 6 stranica, preko prelaznog rješenja od 10, do sadašnjih 12 stranica. Nadamo se da je porast broja stranica bio praćen i kvalitetnim napretkom... "SV. NIKOLA" je u proteklom periodu 'isplivao' iz anonimnosti, tako da danas saznanja o našem listu, njegova čitanost i prisustvo prelaze ne samo granice Barske nadbiskupije, već i sadašnje Jugoslavije... Jasno, bilo je i problema. Teškoće tehničke i materijalne prirode su bile dominantna ograničenja u prvoj godini rada. Uz to ni suradnja mladih nije bila na očekivanom nivou...". O svojim namjerama Redakcija kaže: "Namjere redakcije u pogledu obogaćivanja sadržaja, povećanja obima i tiraža lista su vrlo ambiciozne... Uz nadu da će se sljedeća riječ Redakcije naći na drugoj od makar 20 stranica tematski interesantnog i sjajno tehnički opremljenog "Sv. Nikole", pozivamo Vas na suradnju. Potrebne su nam i Vaše konstruktivne kritike i prijedlozi, kao i Vaši tekstovi, crteži, pjesme...".

Iako tehnički skroman, ovaj sadržajem koristan List, očituje ljepotu i snagu mladenačkog zanosa. Kršćani doista trebaju biti zanosni. A zanos čini čuda. I ovaj List u toj drevnoj nadbiskupiji, koja sada ima kojih petnaestak tisuća katolika, svjedoči o živoj Crkvi u njoj. Neka Gospodin blagoslovi njihov zanos, te on urodi onim plodovima koji urednici imaju na umu i pridonese produbljenju vjere na tim prostorima.

Kao malu "konstruktivnu kritiku" želio bih naglasiti da je šteta da se List ne bavi više problematikom mladih, jer bi tako bolje opravdao svoj podnaslov "List mladih".

Uz sve čestitke svima koji rade u ovom Listu, kao i svima onima koji na bilo koji način pridonose njegovom izlaženju, toplo ga preporučamo i našim čitateljima. List možete naručiti na adresu:

REDAKCIJA LISTA "SV. NIKOLA"
Popovići 98, 85000 BAR

Andrija Anišić

KRŠĆANSTVO U ALBANACA - (3)

Albanci između dva rata

Mučeništvo Albanaca ne prestaje. I dvadeseto stoljeće za nas Albance bilo je veoma složeno, bolno i teško u nekim periodima. Spomenimo samo neke činjenice. Periodično iseljavanje sa vjekovnih ognjišta oko petsto tisuća Albanaca. Godine 1922. iz Prizrena je nasilno udaljen biskup Lazer Mjeda. Zatvaraju se škole na albanskom jeziku. Otvoreno se progona Katolička crkva. Ubijeni su franjevci Shtejfen K. Gjecovi i Luigj Palaj. Biskupom je imenovan Slovenac Ivan Gnidovec (1924), a kasnije Hrvat iz Bosne Smiljan Franjo Čekada (1940)... Ove činjenice govore i svjedoče o teškim nepravdama Albanaca u Staroj Jugoslaviji (nav. dj. G. Gjini: 192-195; 200-203).

I poslije Drugog svjetskog rata bilo je teških situacija. Ateistički komunizam napadao je vjeru, a posebno Katoličku crkvu i njezin kler. Gotovo svi svećenici prolaze kroz kalvariju pritvora, zlostavljanja i napadaja.

Kako je jugoslavenski komunizam vremenom bivao sve "blaži" glede vjerske slobode, tako se i Skopsko-prizrenska biskupija postupno obnavljala i razvijala i napredak je bio očit.

Današnje vjersko stanje u Albanaca

Albanski je narod povijesno naslijedio dvije religije: kršćanstvo i islam. Kršćanstvo se također dijeli u dvije Crkve: katolička i pravoslavna, a islam u dva smjera: muslimanski i bektashijski.

Albanski narod je istina vjerski podijeljen, ali ne i zavađen. To potvrđuje naša višestoljetna povijest ali još više svjedoči današnjica i treba svjedočiti i svjedočit će i budućnost.

Znamo da se islam širio, tj. uglavnom preko preko vojnih, osvajačkih pohoda koji su imali vojno-ekonomske i političke ciljeve. Stoga je u tim pohodima vjera bila sredstvo vladanja, pritisaka i sl. Na taj način i "takva vjera nije doprla" do srca ljudi. Zato kod Albanaca postoji svijest zajedničkog pripadanja narodu, albanstvu, a i vjeri kršćanstva. U narodu je prisutna svijest i priznanje da smo svi nekada bili kršćani, stoga mnogi i danas kažu za kršćanstvo "naša stara vjera" (vidi: Dr L. Gjergji Cattolici e musulmani nel Kosovo, u L'alta Europa, XVI, 42/236/III-IV; 1991., str. 149-151). Ako je to tako, onda nije nikakvo čudo što braća Albanci muslimanske vjeroispovijesti s ponosom priznaju Skopsko-prizrenskog biskupa svojim biskupom, a također i svećenike i redovnice, te uvijek sa zadovoljstvom kažu: "naš biskup", "naš svećenik" ili "naše časne sestre"...

Marjan Sebaj, Binač

Crkva u Đakovici za vrijeme Turaka

"MALI PUT" POSVE NOV

(3)

Terezijino otkriće kao jasna i eksplicitna sinteza svih umnika svijeta, kao i njezinog iskustva, po prvi puta je povjereno majci Mariji Gonzagi u ljeto 1889. godine: "Želim naći sredstvo za put u nebo, izravni put, kratak, mali i potpuno novi put". U isto vrijeme, odgovarajući onima koji je pitaju koji "put" želi učiti duše, Terezija odgovara: "To je put duhovnog djetinjstva, to je put povjerenja i potpunog predanja. Želim ih učiti malim stvarima koje uspijevaju jako dobro, reći im da ima jedna stvar koju treba ovdje učiniti: bacati Isusu cvijeće malih žrtvica, uzimajući ih dragovoljno, onako kako sam ih ja uzimala i zato će to biti njima prihvatljivo".

Kada su ju pitali što znači "biti malo dijete pred Bogom", Terezija odgovara: "Priznati svoje vlastito ništa, u svemu se pouzdati u milosrdnog Boga kao dijete koje očekuje od svoga oca sve, i ničim se ne uznemirivati, ne isticati materijalna bogatstva". U svom tumačenju Terezija ide dalje: "Biti malen znači također ne pripisivati samima sebi kreposti što ih činimo, ne vjerovati da smo sposobni za to, već priznati da milosrdni Bog stavlja blago kreposti u ruke svoga djeteta, da se on time služi kada mu je potrebno, ali to blago je sam Bog. Konačno, treba biti svjestan vlastitih pogrešaka, jer i djeca često griješe, ali su jako mali da bi učinili veliko zlo".

Učenju da se ne pouzdajemo u same sebe već da se posve predamo Bogu, izvanrednom izvoru milosti, Terezija predlaže genijalnu usporedbu "dizala" boljeg od "stepenica", koje su za "velike", dok "maleni" imaju potrebu biti uzeti za maminu ruku. Ovo nadahnuće je našla kod Izaije proroka: "Kao što mati miluje svoje dijete, tako ću ja vas utješiti, nosit ću vas na svome srcu i stavit ću vas na svoja koljena". Ovo Izaijino nadahnuće potkrepljuje svojim riječima: "Ah, nikada me nisu tako obradovala riječi i tako skladno ispunile moju dušu. Dizalo koje će me podići do neba, tvoje su ruke, Isuse. Zato nemam potrebe rasti, naprotiv, trebam ostati mala, da On bude sve".

U tome je, dakle, bitna srž Terezijine posve nove nauke. Ta nauka je postala stvarnost u njezinom životu. Radi se o vrlo znakovitoj interpretaciji otajstva milosti, i zato je ta nauka na neki način posve nova u odnosu na tradicionalni način razumijevanja i učenja temeljnih zakona unutaršnjeg života milosti, u odnosu na ono vrijeme, kako ga je tumačio postojeći rigorizam jansenizma pri koncu 18. stoljeća, osobito u pojedinim samostanskim sredinama.

Kada je promotor Fidei pitao rođenu Terezijinu sestru, redovnicu Celinu, zašto želi beatifikaciju svoje sestre, ona je odgovorila: "Zato što nas je učila svome malom putu." To je bila na neki način "kanonizacija" Terezijinog "malog puta" kojega je slijedila Celina, privrženica Terezijina učenika. Celina je bila presretna kada je papa Benedikt XV, 14. kolovoza 1921, prigodom Terezijine beatifikacije, u svom govoru hvalio "duhovno djetinjstvo", kojeg je naučavala njezina sestra Terezija.

Mato Miloš, OCD

KRIŽ

Od pamtivika simbol zdravlja i blagostanja u skoro svim civilizacijama bio je znak zvan "svastika", kojem su vremenom stari Rimljani dali današnji izgled križa. Koristili su ga da bi ih na njem izvrgli ruglu i na njem usmrtili najteže zločince i progonjene kršćane. Križ je Rimljanima bio često sredstvo za izvršenje smrtne kazne. Na križu raspeti čovik živio je još satima i umro u najvećim mukama.

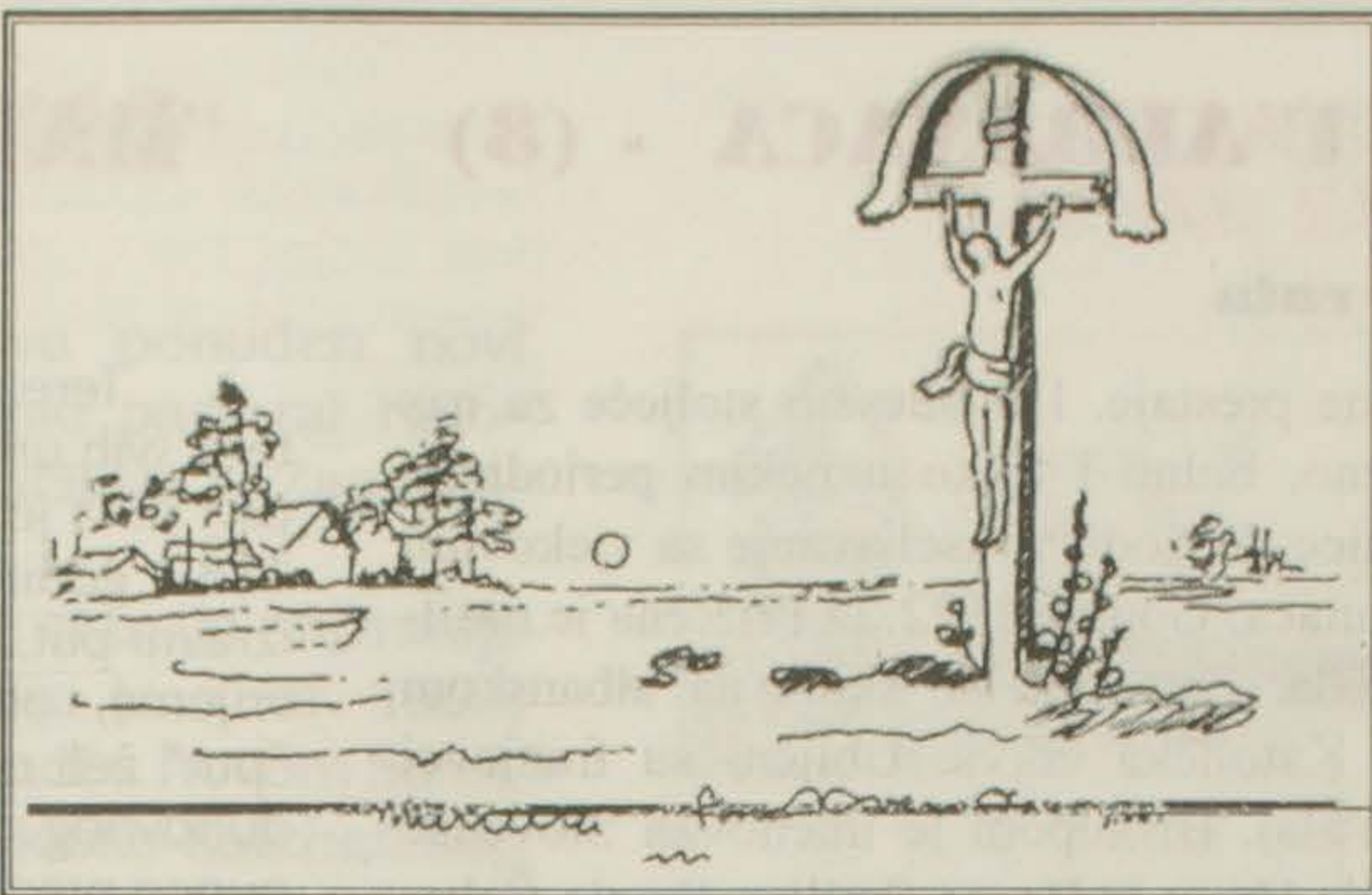
"Ibis ad crucem" (Ići ćeš na križ)! Tim ričima je Pilat Isusu izreko smrtnu osudu, rekavši: "Neka se razapne". Pilat nije pomišljao da će tom prisudom početi vrijeme žrtve Sina Božjega za ljude, rad otkupljenja njevi griha. Isus je, razapinjanjem na križ okrutno, nevin kažnjen. Na križu je prolio krv i umro. To nas potiče na razmišljanje, napose sad u korizmeno vrijeme, kako je bila velika njegova ljubav prema nama kad se za nas žrtvovao samo da bi nas spasio. Jesmo li mi uvijek načisto s tim? Sad u vrijeme korizme trebamo razmišljati da nas je toliko volio da je za naše spasenje žrtvovao ono što je najvrednije: Život. To saznanje zaslužuje divljenje i zato nam je ono vodilja kroz život, pokazivač kojim putem trebamo ići da budemo dostojni te žrtve.

Razmišljanje o svrhi muke i smrti Isusove virnik će najdublje postigniti u za to što prikladnijem prostoru. Produhovljenije se moli Križni put i o njem pobožnije razmišlja u crkvi i pod kalvarijom, al se to isto mož postigniti i u prirodi pod usamljenim atarskim križom. Majka mi je znala kazati, kad se išla moliti pod križ, otprilike vako: "Idem se moliti da me Isus objači i da mi udili milost da možem podneti ono rad čega patim." Jedared, kad je svršila posao, bio je skoro sumrak, u korizmi, povela me je pod križ udaljen oko podrug (1) duži (2). Kad smo tamo stigli, već se počeo vaćati mrak. Ograđen, drven, pod neozelećenjem dračom, obasjan uštapom, križ je u takom okruženju nadvisio ravnice. Bio je njezin čuvar i ukras. Tamo mi je sa svićom naglas majka pročitala iz njezine svete knjige (3) iz ditiinstva omiljenu molitvu: "Gospodine Isukrste, radi kojega uz trepljenja i mukah, i blažene smerti mlogi grišnici tukući se u persa, svoje grihe oplakaše; udili mi po muki i smerti tvojoj milost, da se ja iz svega serdca za grihe pokajem, i da te nigda više ne uvridim. Amen" (Sveta knjiga: Vrata nebeska, str. 109., po Stipanu Gerdeniću, tiskano u Budimu 1881. g.)

Križ je u životu naši predaka, a napose salašara, imo veliku važnost, pod njeg su najviše dolazili moliti sa salaša udaljeni od crkve. naši ušoreni i raštrkani salašari su podizali atarske križove, koji su njim pokatkad odminili onodobno udaljene crkve. Križ je svima bio blizo pa su pod njeg mogli otići kad su tili, kad je ko imo vremena. Okupljanja pod križom bila su vrlo živa u vrijeme korizme. Oni su pod njim izmolili i duboko virski proživili muku Isusovu, ko da su bili u crkvi ili na kalvariji. Nije svako dospio na korizmene pridike, samo je poniko oćo, a drugi su svoju molitvu izmolili pod križom koji njim je bio na dovat ruke. Tako su i salašari ravnice razmišljali o onom šta je Isus pritrpio na brdu Kalvarija.

Pamtim lipotu slike korizmenog odlaska pod križ, al to ne znam tako lipo opisati kako sam lipo doživio. Ko tako što god doživi makar jedared u životu, čak da je i nevirnik, mora se potać na razmišljanje o što vanju križa.

Taj priteški križ, kojeg je Šimon Cirenejac moro pomoć Isusu nositi, bio je čest povod našim starima da su kazali: "Svaki u životu mora nositi svoj križ!" S takim svaćanjem su, napose u korizmi, životne nedaće lako podnosili i u tom saznanju našli utihu. Tili su bit (i bili su) nalik Šimunu Cirenejcu. Tako su u molitvi

i skrušeno doćekali radosno slavlje Isusovog uskrsnuća. Tušta njim danas na tom možemo zaviditi.

Manje poznate riči:

(1) podrug = jedan i po

(2) duž = mira za dužinu (400 m)

(3) sveta knjiga = molitvenik

Alajzije Stanić

POČETAK

Volim knjige. Rado ih ćitam. Kada je knjiga moje vlasništvo ili imam dozvolu za to - rado olovkom obilježim lijepi opis, zanimljivu misao, zbunjujuću tvrdnju... Tako sam u jednoj knjizi obilježio i ovu misao: "Kako su maleni naši počeci..."

Doista, kako su maleni naši počeci!? Stručnjaci, medicinari znaju kada se oblikuje pojedini organ tijela. Kada je srce počelo kucati... Osobno se ne sjećamo početka. Nadati nam se da naš početak nije nikoga zbunio, rastužio. Vjerujemo da je neke razveselio, da su nam zaželjeli dobrodošlicu i zavoljeli nas.

Možemo razmišljati o počecima stvaranja. Kada se iz pustog i praznog i mračnog pojavilo svjetlo. Kada su se pojavila nebeska tijela, niknule biljke, prohodale životinje... Kao kruna stvoren je čovjek. Kakva je zadivljenost bila kada je čovjek kliknuo: "Gle, etvo kosti od mojih kostiju, meso od mesa mojega! Ženom neka se zove, od čovjeka kada je uzeta!" (Post 2,23) Od tih početaka i danas još gore vatre, vrcaju iskre, njeguje se život...

Abraham sigurno nikad nije zaboravio svoj početak. Na glas Jahvin, ostavlja zavijač i dom oćinski. Sjeća se tog glasa u Egiptu pred faraonom, odzvanja u njemu dok se s Izakom penje na brdo Moriju... Dug je bio put od početka do ostvarenja - potomstva koliko je pijeska na obali morskoj i zvijezda na nebu...

Početke Radosne vijesti spasenja oćkrivamo u Marijinim rijećima: "Neka mi bude po rijeći tvojoj!" (Lk 1,38). Radost se želi dijeliti, pripćiti drugom. Radi toga Marija kliće svoj "Velika" i putuje svojoj roćakinji Elizabeti. Ne postupamo li i mi u radosti slično?

Isus je mnoge godine proveo u skrozitomu, jednostavnom i tihom životu. Kada poćinje javno djelovati, želi obići sve gradove, sela... Doći do svakoga. Na počecima javnog djelovanja poziva: "Ispunilo se vrijeme, blizu je Kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte u Radosnu vijest!" (Mk 1,15). Te rijeći, davno izgovorene, vrijeće i danas. Ćuli smo ih na početku Korizme. One nas potiću na promjenu, na obraćenje. I za nas ovogodišnja Korizma može biti novi početak, nova šansa. Pred Bogom i s Bogom se uvijek može ponovo početi. Vjerujemo li to?

Listajući jednu od dragih knjiga našao sam i ovu misao: "Kad si došao na svijet, ti si plakao, a svi oko tebe su se radovali. Kad budeš ostavljao svijet, učini tako da svi plaću, a ti da se osmijehuješ." Doista, kakav će biti taj zadnji početak? Hoće li me Nazarećanin prepoznati kao svojeg...!

Lazar Novaković

NAŠ DOPRINOS PRIPRAVI ZA VELIKI JUBILEJ

Razmišljajući o važnosti pripreme za jubilej 2000., odlučili smo ove srednje stranice Zvonika posvetiti upravo pripremi za taj jubilej na način kako to Papa želi i kako nas upućuje. Papa želi da nam TRI KNJIGE budu često u rukama ovih godina: BIBLIJA, DOKUMENTI II. VATIKANSKOG KONCILIA I KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE. Budući da ove knjige (osim Biblije) većina naših obitelji nema i nije imala u rukama, ovdje u "malom" nudimo ove knjige na čitanje i razmatranje. U svakom broju po jedan dio. A evo koje su nas Papine riječi iz apostolskog pisma "Nadolaskom trećeg tisućljeća" na to potakle.

* U broju 40 papa Ivan Pavao II. naglašava kako je potrebno da se "kršćani, prije svega tijekom ove godine, VRAĆAJU OBNOVLJENIM ZAUZIMANJEM ZA BIBLIJU" (br. 40).

* U nekoliko brojeva svoga apostolskog pisma Papa ističe važnost II. Vatikanskog koncila. Naziva ga providnosnim događajem "... s kojim je Crkva započela skorašnju pripremu Jubileja drugog Tisućljeća" (br. 17). "Najbolja priprema na isteku dvotisućljeća... neće se moći izraziti osim u obnovljenom zalaganju za što vjerniju primjenu NAUKA DRUGOG VATIKANSKOG KONCILIA U ŽIVOTU SVAKOG POJEDINCA I ČITAVE CRKVE" (br. 20), veli Papa.

* "Od velike će se koristiti... pokazati produbljenje KATEKIZMA KATOLIČKE CRKVE, koji izlaže vjerno i na sustavan način pouku Svetoga pisma, Predaje koja živi u Crkvi i u autentičnom Učiteljstvu, kao i duhovnu baštinu Otaca, svetaca i svetica Crkve, da bi omogućio bolje poznavanje kršćanskog otajstva i oživljavanje vjere naroda Božjega" (br. 42).

Na ovim stranicama prenosit ćemo ukratko, također i vijesti o pripremi za jubilej iz opće Crkve i iz naše biskupije.

Urednik

UPOZNAJMO BIBLIJU

Uređuje: Andrija Kopilović

PJESMA NAD PJESMAMA

U mudrosnoj literaturi Staroga zavjeta izuzetno mjesto zauzima jedna malena, ali vrlo značajna knjiga koja nosi naslov "Pjesma nad pjesmama". Mnogi biblijski stručnjaci smatraju je najljepšim stranicama Staroga zavjeta i dostiže najveći domet u književnosti ove vrste. Komotno se može reći: to je pjesma bez premca, najljepša pjesma, pjesma uzajamne ljubavi između ljubljenoga i ljubljene koji se sastaju i nalaze, gube i traže. Ljubljeni se naziva kraljem i Salamonom, a ljubljena Sulamkom. To je ime povezano sa Salamonovim ili šunamskim pjesmama.

Pjesma o ljubavi

U biti je ovo svadbena pjesma sastavljena iz pet pjesama s konačnom završnicom o pobjedi i trajnosti ljubavi, te kratkim dodatkom. U knjizi su na jednom mjestu skupljeni najljepši izričaji što ih profinjena duša ljubljenoga i ljubljene mogu izgovoriti jedno drugom. Iz ove knjige se nazire ponajprije dostojanstvo i čistoća ljubavi. Ljubav je najveći domet čovjeka. Ljubav ga je sposobna učiniti do kraja sretnim. Ta ljubav je čista. Ona i tumači i gleda sve lijepo. Dapače, ona je izvor svega lijepoga pa tako čak i irealno biva ljepše samo da bi doživljaj ljubljene osobe bio puni prihvaćaj i vlastito obogaćenje. Ljubav je u službi druge osobe. Ona nije nikada sebi okrenuta, nego uvijek drugoj osobi. Ljubav je puna čežnje i dotle je čarobna i moćna dok je čeznutljiva i raspjevana. U ovoj knjizi ljubav, kao inače i u stvarnosti, nikada nije ni najmanje banalizirana. Ljubav nema granica. Ona stalno raste i što se više daje, sve je bogatija. Što se dublje traži, sve je dublja. Konačno se ostvaruje u susretu i darivanju. Osim, dakle, poeme o najčistijem pojmu zaručnice ljubavi, knjiga je puna aluzija i o svetosti bračne zajednice. Iz takve čežnje, nakon prijednog određenog puta, rađa se jedna čvrsta i nerazoriva zajednica - obitelj. Knjiga daje naslutiti da je to božanska ustanova i božanska iskra koja je zapaljena u čovjeku i stoga je ljubav, a napose brak božansko ostvarenje sklada i ljubavi za trajno. Ova spoznaja o braku kao odsjaju božanske volje dala je mnogim tumačima Sv. pisma poticaj

da u ovoj knjizi, u kojoj se vidi partnerstvo dvoje ljudi, a i njihovih pratioca, naziru odnos Boga kao zaručnika i izabranoga naroda kao zaručnice.

Božanska poruka

Mnogi tumači Sv. pisma novijega vremena skloni su tvrditi da je ova najpjesničkija knjiga u stvari i knjiga koja na najizraženiji način govori o biti i načinu saveza između Boga i Izraela. Tako bi, po nekima, ova, do jučer izbjegavana knjiga Staroga zavjeta, u stvari bila najizrazitiji dokument Saveza. Ovom razmišljanju u prilog ide i to što se ova knjiga čitala u liturgiji židovske Pashe, kada se na osobit način slavio savez Boga i čovjeka. U kršćanskoj liturgiji ova se knjiga čita samo dva puta, ali je tim više u svojim odlomcima preporučena u obredu vjenčanja. Svakako je neumjesno i nepošteno, što čine mnogi svjetovni pisci ne želeći ući u otajstvo poruke knjige, ovu knjigu osiromašiti i prikazati je samo kao epopeju ljubavi, ne obazirući se na njenu božansku dimenziju.

Za nas je ova knjiga u cijelosti, pa i u svojim pojedinačnim vrlo bogatim slikovitim opisima, božanska poruka. Čitajući ovu knjigu sjećamo se Isusova upozorenja: pazi da ti oko ne bude zlo. Naime, ako je čitamo kao poruku, ostat ćemo zadivljeni Božjom ljubavlju i dostojanstvom ljudske ljubavi i Božjom voljom da čovjek po ljubavi ostvaruje sebe.

Pobjeda i trajnost ljubavi

Tko je ta što dolazi iz pustinje,
naslonjena na dragoga svoga?

Probudio sam te pod jabukom
gdje te mati rodila,
gdje te na svijet dala roditeljka tvoja.

Stavi me kao znak na srce,
kao pečat na ruku svoju,
jer ljubav je jaka kao smrt,
a ljubomora tvrda kao grob.
Žar je njezin žar vatre
i plamena Jahvina.

Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav
niti je rijeke potopiti.

/Pj 8,5-7/

30 GODINA II. VATIKANSKOG KONCILIA

(3)

**DRUGI VATIKANSKI KONCIL
I SV. LITURGIJA***

U drugom dijelu prvog poglavlja Konstitucije o sv. liturgiji, kao i u brojevima koji slijede, govori se o odredbama koje proistječu iz naravi liturgije kao djela hijerarhije i zajednice, tj. tko je ovlašten uređivati i voditi brigu oko ispravnog vršenja sv. liturgije u Crkvi. Iako su prošle već 33 godine od odobrenja ove Konstitucije, još uvijek ima opiranja koncilskoj obnovi liturgije, pa i propusta ili unošenja onoga što ne spada na samu liturgiju kako ju je zacrtao Koncil.

Obnova liturgije će biti uvjerljiva i prihvatljiva za zajednicu vjernika ako dušobrižnik sam dobro prouči i usvoji liturgijsku obnovu i onda ju predoči vjernicima da i oni sami "imaju udjela" u nedjeljnom čašćenju Euharistije. Od liturgijske obnove koncilski dokument želi "da jasnije izraze one svetinje koje su u njima označene, pa da ih kršćanski narod, koliko je moguće, može lako razumjeti i kod njih sudjelovati" (br. 21). Tko ima pravo uređivati liturgiju? "Uređenje sv. liturgije ovisi jedino od crkvene vlasti koju posjeduje Apostoska Stolica, i prema odredbama prava, biskup" (br.22).

Osobito je važno u ovoj Konstituciji uočiti koliku vrijednost ima Sv. pismo u liturgiji (br. 24), te da liturgijski čini nisu privatni čini, nego pripadaju čitavom Tijelu Crkve kojega očituje i na nju se odnose; "ali pojedine njegove udove dosežu na različit način, prema raznolikosti staleža, službi i djelatnog sudjelovanja" (br.26). Uvijek treba davati prednost zajedničkom slavlju i aktivnom sudjelovanju vjernika, pred pojedinačnim slavljem svete mise (br.27).

U sv. liturgiji nitko nije nijemi promatrač onoga što se na oltaru zbiva. Svatko treba vršiti svoju ulogu "bio služitelj ili vjernik... i čini samo ono i sve ono što na nj spada prema naravi obreda i prema liturgijskim propisima" (br.28). Tako npr. čitanje svetih čitanja, molitva vjernika, pripjevni Psalam, ne bi trebao imati svećenik ili đakon, nego vjernici koji aktivno sudjeluju u svetom činu. "Pravu liturgijsku službu vrše također i ministranti, čitači, tumači i oni koji pripadaju zboru pjevača" (br.29). Svi su vjernici pozvani djelatno sudjelovati u misi i "u pravo vrijeme neka se održava i sveta šutnja" (br.30). Ima tu i odredaba koje proistječu iz poučne i pastoralne naravi liturgije: "Iako je liturgija u prvom redu štovanje božanskog veličanstva, ipak sadrži i mnoge pouke za vjerni puk" (br.33). Važno je i samo ustrojstvo sv. liturgije: "Neka se obredi odlikuju plemenitom jednostavnošću, neka budu kratki i jasni, neka izbjegavaju suvišna ponavljanja i neka budu prilagođeni shvaćanju vjernika tako da im općenito ne treba mnogo razjašnjenja" (br.34). Dušobrižnik je pozvan sa svom brigom uvoditi svoje vjernike u liturgijsku katehetiku, te dobro pripremiti s vjernicima naglašena liturgijska vremena, kao Došašće, Korizmu i Uskrs, Duhove i vrijeme kroz godinu.

Katehizacija i propovijed jako su važni za duhovni i liturgijski odgoj vjernika (br.35), te promicanje liturgijskog života u biskupiji i župi (br.41). "Nastojanje oko gajenja i obnove svete liturgije, s pravom se smatra znakom providonosnog Božjeg djelovanja u naše doba, kao prolazom Duha Svetoga kroz njegovu Crkvu" (br.43).

**LITURGIJSKU OBNOVU
TREBA SPROVESTI**

Drugo poglavlje koncilске Konstitucije o svetoj liturgiji, od svih koncilskih dokumenata Katoličke crkve, ima svoju novinu i svoje iskustvo u zajedničkom slavljenju Euharistije. Euharistija je doživjela svoju veliku promjenu. Prije II. Vatikanskog koncila slavila se Euharistija na latin-

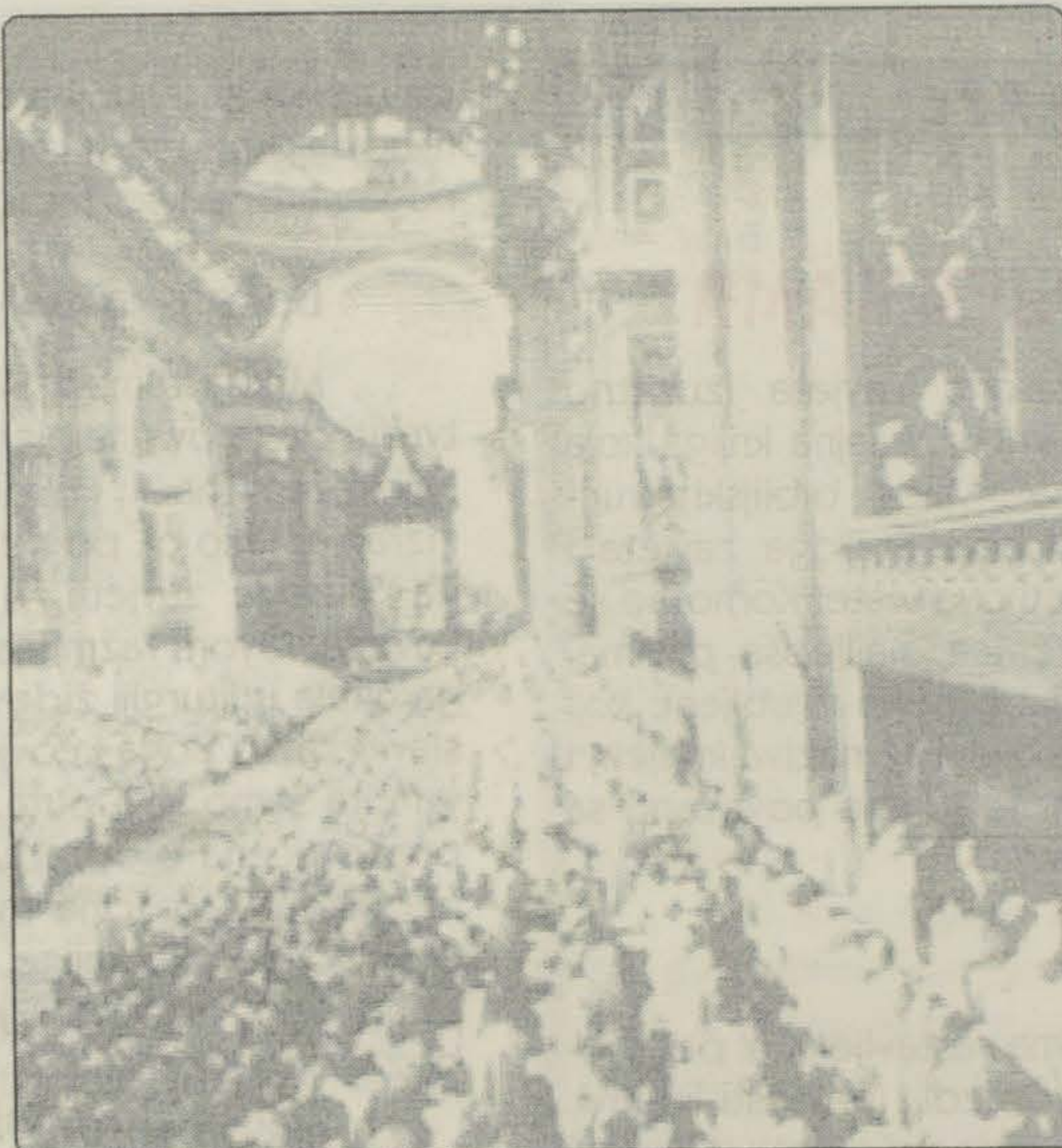
skom jeziku, kojega narod nije poznao. Oni bi ipak pratili sv. misu iz molitvenika "Slava Božja", molili kronicu ili Očenaše. Evandjelje i propovijed su ipak bili na narodnom jeziku, kao i misne pučke pjesme. Sada je to za nas prošlost. Imamo liturgiju na narodnom jeziku, samo je potrebno veće vjerničko sudjelovanje u njoj.

Promotrimo li brojeve ovog drugog poglavlja "Presveto Otajstvo Euharistije", primijetit ćemo da su oni sročeni brzojavnim stilom sastavljača. Pa ipak, oni jasno iznose samu bit presvetog otajstva Euharistije ističući da je Euharistija "signum pietatis" - "znak pobožnosti". Ovaj citat je uzet iz prve poslanice Timoteju (3,16), po kojemu se Otajstvo (sakrament) naše vjere i naše kršćanske egzistencije sastoji u velikom otajstvu pobožnosti. Ovaj Pavlov tekst u

obliku hvalospjeva molimo na Večernji Bogojavljenja, u kojemu se Isus Krist prikazuje "očitovan u tijelu", dakle kao naše iskustvo u ovozemaljskom svijetu; "opravdan u Duhu", unatoč bogohulnog čina razapinjanja Sina Božjega; "viđen od anđela", kao njihov Gospodin-Kyrios; "propovijedan među ljudima", kao Gospodar ljudskog sadašnjeg i budućeg života; "vjerovan u svijetu, uznesen u slavu" (1 Tim 3,16).

To je, dakle, otajstvo kojega kršćanin poznaje. Nebo i zemlja, ili bolje rečeno, Bog koji je život, i ljudi smrtnici, povezani su Kristovim činima muke i uskrsnuća. U Euharistiji je Krist prisutan sada i uvijek, dolazi gotovo 2000 godina. Njegova prisutnost posadašnjuje Golgotu i prve žene koje su susrele Gospodina u prvi dan po suboti i navijestile učenicima da je On živ. Krist "tako Crkvi, svojoj ljubljenoj Zaručnici, povjeri spomen-čin svoje smrti i uskrsnuća, vazmenu gozbu na kojoj se Krist blaguje, duša se napunja milosti i daje nam se zalag buduće slave" (br. 47).

Sljedeća važna rečenica iz drugog poglavlja jest da je Euharistija "signum unitatis" - "znak jedinstva". Ona je uzeta iz govora sv. Augustina: "Znak jedinstva, vez ljubavi". Pavao će to istaknuti u (1 Kor 11,18): "Kada se skupljate na Sastanak", da slavite Gospodnju Večeru, da ne bi vjernici tome "otajstvu" vjere sudjelovali kao tuđinci ili nijemi promatrači,

trebaju biti poučeni da dobro razumiju obrede i molitve, "da svjesno, pobožno i djelatno sudjeluju u svetom činu; da se poučavaju Božjom riječi, krijepe blagovanjem Gospodnjeg tijela, zahvaljuju Bogu, pa da se prikazujući neokaljanu žrtvu... nauče prinositi sami sebe, i da se tako po Kristu posredniku, iz dana u dan usavršavaju u jedinstvu s Bogom i među sobom, da napokon Bog bude sve u svemu" (br. 48).

Kako se vjernik može uključiti u taj okvir jedinstva i mira? Jedinstvo i mir se postiže po križu. Euharistija je vazmena gozba koju je Isus ustanovio na posljednjoj večeri, Gozba kraljevstva Božjeg, stol Gospodnji. Ali ta Gozba je plod križa, muke, uskrsnuća kroz kojega je prošao sam Isus Krist. Ljubav je Krista dovela do samoga križa, grijeh je Krista doveo do samoga groba, tako da sada taj grijeh i ta smrt biva-ju uništeni za svagda. Tako smo preko Kristove ljubavi, koja se iskapila do dna na križu, postigli život i svoje postojanje. Sada se kroz naše pravedno djelovanje, uz pomoć djelovanja Duha Svetoga, stvaraju novi ljudi, novi svijet po uskrsnuću Kristovu. Sada mi dobivamo život po krštenju, hranimo se Euharistijom kojom se stvara Božje zajedništvo Oca, Sina i Duha Svetoga.

Koncil je unio novinu u slavljenje sv. liturgije na narodnom jeziku. Sada možemo bolje razumjeti sam duh euharistijske molitve. I još nešto, stavljen je veći naglasak na koncelebraciju iznad privatnih misa. Sama riječ: koncelebracija, dolazi od latinske riječi: "con-celebro", znači: "prislavljeti, svetkovati, svečano obaviti... živo nastojati oko, dati se na što" (Divković, Latinsko-hrvatski riječnik, Zagreb, 1980, reprint izd.). Po svome krštenju svi smo mi kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da posvuda naviještamo, prislavljamo, svetkujemo, živo nastojimo oko slavljenja i osobnog udjela u svetoj Euharistiji.

Imamo na raspolaganju obilati stol riječi Božje u svetim misnim čitanjima. Stoga, "neka se svestranije otvore biblijske riznice, tako da se kroz utvrđeni broj godina narodu pročita istaknutiji dio Svetog pisma" (br.51) Sastavni dio sv. mise je svakako i propovijed: "Homilija se veoma preporučuje... neka se to nikako ne propušta... nedjeljama i zapovijedanim blagdanima" (br.52). Molitva vjernika se u misi toplo preporuča (br.53) i to je dio mise kod kojega vjernici imaju aktivnog udjela.

Sveta pričest je najviši znak sjedinjenja s Kristom u samom slavlju Euharistije i našeg međusobnog zajedništva: "Veoma se preporučuje ono savršenije sudjelovanje kod mise, kad vjernici nakon svećenikove pričesti blaguju Tijelo Gospodnje od te iste žrtve" (br.55). Dva su dijela od kojih se sastoji način slavljenja sv. mise: bogoslužje riječi i euharistijsko bogoslužje. "Sabor veoma opominje pastire duša da u katehizaciji brižljivo pouče vjernike kako valja prisustvovati cijeloj misi, naročito u nedjelje i zapovijedane blagdane" (br.56). Ako smo na svadbi, na nekoj gozbi, onda nastojimo biti do kraja

nazočni u sudjelovanju radosti i veselja toga slavlja. Tako je to i kod Euharistije, Kristove gozbe gdje se ne žuri, ne trči, gdje se ostaje do kraja, gdje se od euharistijskog stola prelazi na obiteljski stol u kući i tako se ta nebeska liturgija produžava u obiteljskom zajedništvu i životu.

Jubilejski znak

Mato Miloš, OCD.

MARIJA U PRIPREMI ZA VELIKI JUBILEJ

/prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 12/

U prošlom broju smo najavili Papino razmišljanje o Marijinoj ulozi u pripremi Jubileja. Naime, godina 1988/89. bila je Marijanska godina. U cijelom svijetu je prihvaćena i ostavila je duboki trag kod vjernika. Uloga Presvete Bogorodice u tajni Utjelovljenja, a onda u otajstvu Krista i Crkve je neizbrisiva. Uistinu Marija povijesno prethodi Kristu i Marija otajstveno uvodi u život Krista i Crkve. Stoga se s pravom naziva Majkom Crkve i u isto vrijeme najodličnijim članom te Crkve. Ona ostaje vječni poticaj i vječni izazov kako pojedinom vremenu, tako i svakom pojedinom vjerniku, jer je jedina ostvarena kći Crkve već u nastalom eshatološkom svijetu uskrsloga Gospodina. No, uloga Presvete Bogorodice je da iz tog eshatološkog svijeta majčinskom brigom prati Crkvu kao zajednicu Isusovih učenika i da joj na srcu do onoga posljednjeg dana bude svaki pojedini član Crkve. Prema tome je vrijeme Crkve marijansko vrijeme i nije nikakvo čudo što je ovo stoljeće označeno baš izrazito marijanski.

Veliki pape, poput Pia XII., Pavla VI. i sadašnjega Svetoga Oca su izrazito marijanske duhovnosti. Crkva u tome prepoznaje providnosnu želju samoga Gospodina da i u ovom hodu velikog jubileja, kada upoznajemo više i bolje Krista Gospodina, to činimo na način prihvaćanja kako je to činila presveta Bogorodica, tj. vjerom i poniznošću.

U ovoj točki, u kojoj Papa razmišlja o Marijinoj brizi i ljubavi prema Crkvi svojega sina, Papa ukazuje na one osobito bolne točke gdje je Marijina prisutnost i zagovorno i milosno osobito potrebna. To su, nakon pada komunizma, balkanski sukobi i druga eruptivna područja svijeta. Za sve narode svijeta ovakve tragedije trebaju postati i razlogom ispitivanja savjesti. Sve nagomilane probleme na ekonomskom i političko-nacionalnom polju treba rješavati majčinskim srcem više nego ikada u povijesti. Djeluje to nevjerojatno, ali Marijanska godina, koja je proslavljena, pokazuje da je takva vizija Crkve, koja se majčinski brine po uzoru na Mariju, itekako moguća.

Kao prethodnica ovog jubileja bila je i netom proslavljena Godina obitelji koja se logički nadovezuje na Marijansku godinu, jer i Riječ je tijelom postala u Marijinu krilu i danas se Riječ utjelovljuje u ljudskoj zajednici obiteljskog života. Obitelj otvorena prema Nazaretu postaje još značajnija jer je prava i omogućuje da Božja Riječ, tj. Isus Krist zaživi u takvim obiteljima koje su prema njemu i njegovoj poruci otvorene.

Dostojanstvo braka i obitelji je put Crkve da ostvari koncilsko naučavanje o čovjeku i za čovjeka. Bez Isusa Krista ne može se pravo poznavati ni Boga, ni čovjeka. Zadaća jubileja je omogućiti ponovni ulazak Sina Božjega u našu povijest obnovljenom vjerom i reevan-gelizacijskim poslanjem Crkve. /Točka 27 i 28/

M.V.

ISUS KRIST JE ZAČET PO DUHU SVETOM

Postoji kršćanska himna! To je naš kršćanski Credo ili Vjerujem. U Vjerovanju priznajemo da je Isus začeta po Duhu Svetom. To je daljnji članak naše vjere u Isusa Krista. Potom slijede kršćanske istine o rođenju Isusovu, o muči i križu, polaganju u grob, uskrsnuću i uzašašću u nebo i slanju Duha Svetoga na apostole.

Ovdje govorimo o velikoj tajni i otajstvu naše vjere: da je Isus začeta po Duhu Svetom. Radi se, dakle, o jednoj za vjeru bitnoj ispovijesti, iako se ona ne bi mogla staviti u isti red s mukom i uskrsnućem Isusovim.

Pa ipak, jedva je koja vjerska istina izložena tolikoj neodumici i osporavanju kao ova. Naime, nije li ova istina vjere u Novom zavjetu nedovoljno posvjedočena jer "samo" Matej i Luka govore o tome? I, zar ne izgleda da je takva nauka previše bliska mitovima, legendama i pričama o začecima i rađanjima orijentalnih poganskih božanstava? Takve i slične prigovore možemo i danas čuti baš kao što je to bilo od najranijih vremena Crkve. O tome, na primjer, govore sv. Justin, kao i Origen: Vjera u djevičansko začecje Isusovo nailazila je na protivljenje, sarkazam i neshvaćanje i Židova i pogana, ali ta vjera nema mitološko značenje. Smisao tog je dokučiv samo po vjeri, u cjelini otajstva Krista, od utjelovljenja do Pashe. Sv. Ignacije Antiohijski svjedoči takvu povezanost: "Poglavica ovoga svijeta nije znao za Marijino djevičanstvo i njezin porod kao ni za smrt Gospodinovu - tri vrhunska otajstva koja se dogodiše u Božjoj šutnji" (Epistola ad Ef 19,1). A zbog sumnjičenja židovskih rabina, Matej u svom evanđelju u obranu donosi riječi proroka Izaije: "Evo djevice će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel, što znači: S nama Bog!" (Mt 1,22).

Međutim, da je Isus silom Duha Svetoga u krilu Djevice Marije začeta, ta istina vjere pripada najstarijem izričaju vjere: "De Spiritu Sancto ex Maria virgine (Začeta po Duhu Svetom od Marije djevice)" kako to svjedoči "Apostolska tradicija" Hipolita Rimskog, i Crkva je priznala tu istinu od apostolskih vremena. U krajnjoj liniji, ona je bila potpuno poznata jedino Mariji, majci Isusovoj, kao onoj koja je "milosti puna" i "najodličniji plod Otkupljenja" (2 Vat. koncil GS 63). Marija je jedina znala i doživjela tajnu začecja njezina Sina. Ona je prva povjerovala da "Bogu nije ništa nemoguće!" (Lk 1,37).

Djevičansko začecje Sina Božjega u evanđeljima je objavljeno po dvama neovisnim svjedocima: Mt 1,20: "Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti Mariju kao svoju ženu, jer dijete koje ona čeka je od Duha Svetoga!"; i Luka evanđelista: "Marija reče anđelu: Kako će to biti kad ja muža ne poznajem? Anđeo odgovori: Duh će Sveti sići na tebe i sila će te Svevišnjega osjeniti - zato će to čedo biti Sin Božji!" (Lk 1,34). U toj vjeri je, dakle, Josip slijedio Mariju i povjerovala uputama anđela - da je dijete začeto u Mariji zaista "od Duha Svetoga".

Kao što su Marija i Josip neshvatljiv a ipak stvaran događaj prihvatili u vjeri, tako smo i mi pozvani tu tajnu naše vjere prihvatiti u sebi i u srcu svom "zatrudnjeti"! Dok

smo otvoreni Božjem svemogućstvu i spremni to povjerovati, u našem se vjerničkom razmišljanju ipak pojavljuje pitanje: Zašto je Bog baš na ovaj način stvorio ljudsko tijelo Isusa Krista?

Katekizam K.C. veli: "To što katolička vjera vjeruje i naučava u odnosu na Mariju, temelji se na onome što ona vjeruje u odnosu na Krista; i što naučava o Mariji na svoj način osvjetljava njezinu vjeru u Krista" (KKC 487).

Kad mi svim svojim srcem i svim svojim umom u vjeri velikog misterija utjelovljenja Sina Božjega - kažemo svoj DA, i kad stvarno povjerujemo da je On pravi Bog i pravi čovjek, onda neće biti teško prihvatiti da je Krist postao čovjekom od Marije Djevice po Duhu Svetom.

Evandeoski tekstovi, koje smo gore spomenuli, ne sadrže dakle nikakvo ljudsko mudrovanje i nikakvu legendu već jasnu činjenicu da je Bog bio na djelu svojom inicijativom! Kad evanđelisti govore o anđelovu posjetu Mariji, a tek u snu Josipu, i kad govore o Duhu Svetom koji je oplodio krilo Marijino, onda žele posvjedočiti da Josip nije tjelesni otac Isusov. U te Božje tajne samo su neki upućeni (Marija, Josip, i oni kojima su oni to saopćili), dok su drugi mislili da je Isus sin Josipa, tesara iz Nazareta (Lk 4,22; Mt 13,55). Pa ipak, pošto je Isus rođen u zakonitom braku Josipa i Marije, Josip sin Davidov po židovskom zakonu je smatran zakonitim ocem, nasljednikom obećanja danih po prorocima - da će se Krist roditi iz Kuće Davidove.

Isus Krist dakle "nije rođen ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego od Boga" (Iv 1,13). Kristov silazak među ljudske sinove jest novi početak ljudskoga roda, koji je sav bio zaglibio u grijeh i njegove posljedice. Taj novi početak stvaranja mogao je samo Bog pokrenuti!

Isus Krist je od svog početka, kao pravi čovjek, potpuno "začeta po Duhu Svetom" i zbog toga u cijelom svom biću i djelovanju od Duha vođen i konačno potvrđen za Mesiju, Spasitelja svijeta - svojim uskrsnućem.

Zato se Krist zove: Novi čovjek i Začetnik novoga - poslan da spasi savkoliki ljudski rod. On je i Novi Adam, jer je bez zemaljskog oca. On je i Glava novog čovječanstva!

Razmišljajući o velikom misteriju naše vjere, divimo se Božjem novom stvaranju kao i njegovu svemogućstvu, ali i vjerujemo njegovoj poruci koju je po začecju svoga Jedinorođenoga Sina uputio svim naraštajima, pa i ovom našem: Kao što je Marija Krista u vjeri začela, tako se On želi po istom Duhu zatrudnjeti u nama - kako bi se njemu u potpunosti suobličili! (KKC 503-507).

Antun Miloš, Žednik

**"Vjerujem u Isusa Krista, Sina Njegova Jedinoga,
Gospodina našega, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOME!"
(Credo - Vjerovanje apostolsko).**

OBITELJ I BRAK - ZAMISAO STVORITELJA

(3)

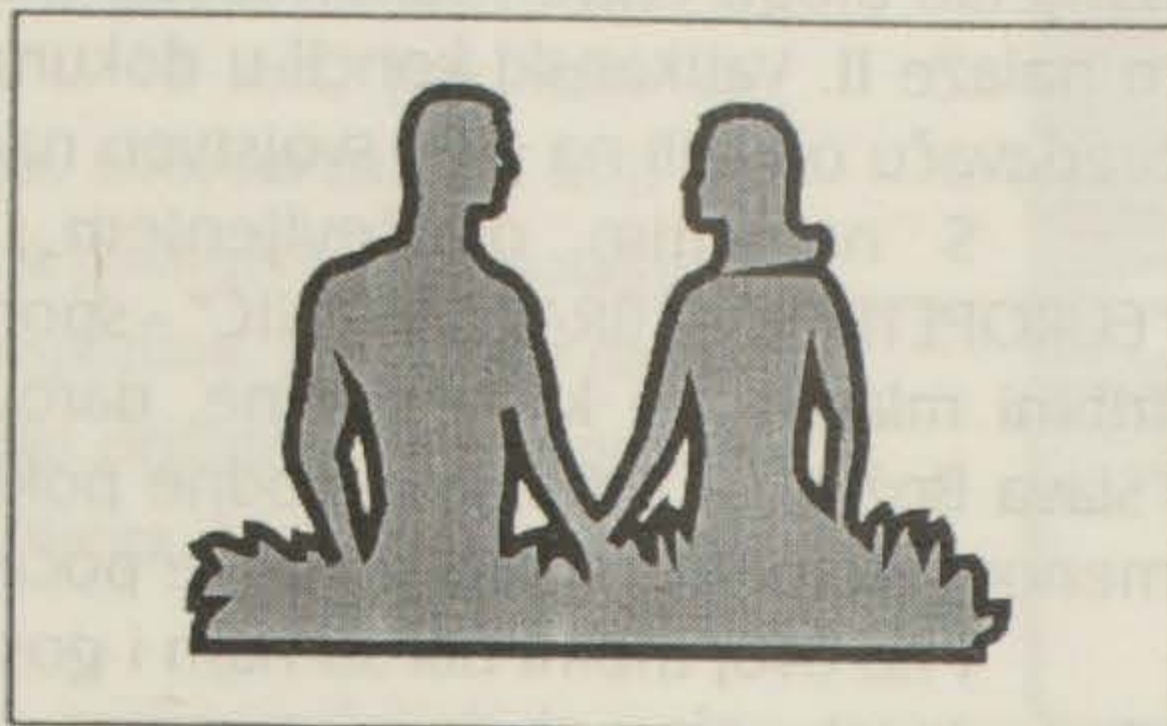
Čovjek je spolno biće

Čovjek je zamišljen kao spolno biće, kao muško i žensko. To je momenat koji je također vrlo važan i koji nikako ne smijemo previdjeti. Upravo to muško i žensko određuje čovjekovu spolnost. Čovjek je zamišljen kao spolno biće i u tom smislu da u sebi ima mogućnost drugoga pozvati u život. Ni to nije njegovo. Niti s tim on ne može raditi i postupati kako hoće. I tu on nije autonoman. Znači, i na području spolnosti čovjek nije autonoman. I tu je on ušao ili ulazi u nešto što je već predviđeno i svrshodno. Kaže: "Muško i žensko stvori ih, blagoslovi ih i kaže: plodite se i množite i napunite zemlju ...". Dakle, ne jedan sam, nego tek njih dvoje zajedno mogu pozvati u život novoga čovjeka, novi subjekt. Ovdje jasno vidimo i jednu od temeljnih funkcija spolnosti. Spolnost je prvenstveno u funkciji novoga života. I to je tako jako da je zapravo čovjek i konstitucionalno tako građen da je sve u njemu postavljeno za novi život.

Spolnost je prije svega radi novoga života

Spolnost prati zajedništvo, prati je ljubav, prati je predanje. Sve što prati spolnost jest sveto, ali se nikada ne smije smetnuti s uma ili defunkcionalizirati spolnost. Ona je prvenstveno zamišljena kao mogućnost "pozvati u život novoga čovjeka".

Mladi se često bune i pitaju radi čega se spolnost stavlja u brak? Mladi su često pobornici neke spolnosti bez kontrole, neke spolnosti koja bi sve isključila osim užitka. Međutim, upravo radi ove njezine primarne funkcije, Bog je spolnost stavio u brak. Zašto? Zato što je samo obitelj kadra prihvatiti novi život. Svaka spolnost je mogućnost pozvati u život novoga čovjeka. To ne može biti igra. Mi danas osuđujemo razne eksperimente koje su vršili u Dahauu i Aušvicu. Međutim, nikada se čovjek ne smije poigravati s drugim čovjekom, pogotovu ne u tako bitnoj stvari kao što je "pozvati u život". Tu je razlog da je spolnost stavljena u brak. Nije to iz nekog hira - niti iz Božjega hira, niti iz hira Crkve, niti nekoga društva, nego je upravo iz svoje najdublje funkcionalnosti. Budući da spolnost uvijek otvara mogućnost da se pozove u život novi čovjek, toga čovjeka može primiti samo brak.

Nitko ne može sebi roditi dijete

Često se čuje, pogotovu kod žena: Ja sam sebi rodila. Ne možeš ti sebi ništa roditi. Dijete se ne rađa tebi. Ono se rađa sebi. Roditelji nisu vlasnici djeteta. Oni su poslužili Stvoritelju da pozovu u život jedno novo biće. Nisu oni sebi rodili, a pogotovu pojedinac ne može sebi roditi. Jer dijete se rađa njemu samome, a ne tebi. A da bi dijete raslo, ono mora imati i muški i ženski uzor. Tako se preslikava ovaj početak, što je vrlo interesantno, i danas se svi psiholozi u tome slažu. Ovaj početak "muško i žensko stvori", savršeno se preslikava na formiranje psihoprofila maloga djeteta. Znači, da bi se dijete razvilo u puninu i pravilno oblikovalo iznutra psihi, treba mu podjednako muški i ženski uzor. Svaka druga varijanta, svaka druga kombinacija, oštećuje i rezultira s oštećenim psihoprofilom. Recimo, ako je dijete raslo bez oca, ili nije imalo oca, ili otac nije bio dovoljno prisutan - fizički, ili nije bio dovoljno prisutan afirmativno u jednoj obitelji, znači uglavnom je sve majka vodila i uređivala, što se događa? Jedno od tipičnih oštećenja je da su dječaci iz takvih obitelji mekani jer im nedostaje ta muška komponenta. Oni su preemotivni i nesigurni, skloni narcizmu i skloni homoseksualizmu. I tu se danas sva psihološka istraživanja slažu. Curice iz takvih brakova, znači gdje nije bio prisutan otac, ili fizički ili po utjecaju, te curice su u svojem psihoprofilu grube, oštećene emotivno (interesantno je da nedostaje muški element a oštećenje je emotivno), u braku imaju velikih problema, pokušavaju napraviti brak po matrici braka svojih roditelja, znači da majka bude dominantna, što izaziva konfliktne situacije i često rastavu. Uzrok te rastave treba tražiti u formiranju psihoprofila te djevojke. Spolnost nije dana čovjeku da može s njom raspolagati po svojoj volji. Spolnost je nešto čime je Bog obdario čovjeka ali ga je u isto vrijeme pozvao i na odgovornost. Mi kršćani, prema spolnosti imamo poštovanje jer smatramo da je to Stvoriteljevo djelo.

Spolnost je sveta

Bog je izvor čovjekove spolnosti - spolnost je Božja zamisao. I upravo radi toga to cijenimo, ne izvrgavamo ruglu, vicevima itd. Tu se onda nalazi i pornografija koja zapravo ima svoje skretanje upravo tako što nepravilno vrednuje spolnost. Za nas kršćane spolnost je nešto duboko i sveto. Tu se mi vjerojatno razlikujemo od drugih ljudi koji ne zamišljaju svoj život cjelovito, znači, u odnosu na Boga, nego autonomno. Time je prerezan vez s Bogom - i sad si ti tu sam i možeš raditi što hoćeš. (Dostojevski kaže u Braći Karamazovima: "Boga nema, sve je slobodno"). Sada, kada su propali svi ti ateistički i komunistički sistemi, sada tek vidimo da je društveni moral bio jedna strašna farsa.

Spolnost samo u braku može dostići puninu. I to, s jedne strane, kao što smo već rekli, jer su jedino brak i obitelj spremni prihvatiti novi život. Drugo, ljubav i darivanje koje kroz spolnost vrlo duboko i fiziološki dolazi do izražaja, zapravo doživljava svoju puninu upravo u braku, jer brak povezuje ljude kao trajna veza, ne kao nešto polovično.

Posljedice loše shvaćene spolnosti

A koje su posljedice loše spolnosti? Mislim da o tome ovdje nemamo vremena mnogo govoriti. Tu bi mogli govoriti liječnici i psihijatri, roditelji i svi mogući pedagozi jer posljedice loše spolnosti, posljedice spolnosti koja je izvan okvira Božjega plana, su strašne. Ako uzmete s medicinskog stajališta - toliki abortusi. Na jedno rođenje mi imamo gotovo jedan abortus, u nekim mjestima čak i dva abortusa na jedno rođeno dijete. To je samo jedna posljedica. Druga posljedica neuredne spolnosti, koja sada muči čitavo čovječanstvo, je SIDA. Sida (Aids) je upravo izravna posljedica jedne loše, defunkcionalizirane spolnosti. Ona se i dalje kroz spolne kontakte strahovito širi, osobito u homoseksualnoj i u promiskuitetnim populacijama, itd.

Mi svećenici ne naglašujemo dovoljno kakve koristi čovjek ima kad poštuje namisao Stvoritelja. Kad poštuješ zamisao Stvoritelja, to te stavlja u jednu svetu situaciju. Neka ti ne bude žao što poštuješ ono što je sveto. Ti se time već svrstavaš u one koji su nagrađeni.

(nastavit će se)

ODLUKA

Korizma je za mnoge vrijeme odluka. Sve ispravne i dobre potječu iz ljubavi i usmjerene su k njoj. Osoba sam koja teško donosi odluke. Zbog toga mi je korizma period velike, velike kušnje.

Poznato je da čovjek odlučuje u slobodi. Za mene kao kršćanku slobode nema bez Krista. Ako sam se odlučila nasljedovati Isusa, i ove korizme trebam učvrstiti i potvrditi tu svoju odluku. Pitat će netko - što je to što me u tome sprečava ili plaši. Do odgovora sam i sama došla čitajući Sveto pismo i Isusovu kušnju u pustinji. U tome da se Bogu svom klanjam i njemu jedinom služim, sprečava me i napastuje me đavao, a plaši me borba protiv njega. Zbog toga sam ovu korizmu započela sakramentom pomirenja. Krist nas uči da u pravoj vjeri i ljubavi nema straha: Najbolja borba protiv đavla upravo je sv. ispovijed, a uvijek nove pobjede protiv njega izvojevat ćemo ako u korizmi (i inače tokom godine) uzmemo svaki dan na seć svoj križ i s ljubavlju ga nosimo, te činimo djela milosrđa; ako bude-mo iskreno postili i molili, sebe nesebično i potpuno darivali bližnjemu, osobito onom u potrebi, te se budemo potpuno stavili Gospodinu na raspolaganje. Dobro je vježbati se i posebno u određenim krepostima kako bismo pobijedili svoje slabosti.

Poslije ispovijedi odlučila sam, između ostalog, vježbati se u strpljivosti. Nastojat ću ustrajati u tome.

A što ste vi odlučili ove korizme? Ima li dobrih odluka? Ako je odgovor potvrđan, želim vam ustrajnost. Najveći uzor i pomoćnik neka nam svima bude Isus Krist.

Ivana Lazić

Subotica

MLADI ZA MIR

Misa mladih za mir ovog puta bila je 7. veljače u crkvi sv. Jurja. Misu je predvodio vlč. Dobai István, župnik. Pjevali su mladi ove župe. Na misu se okupilo tridesetak mladih koji si zajedno molili Gospodina za tako potreban mir svima.

Sljedeća misa mladih za mir bit će 7. 03. u crkvi MARIJE MAJKE CRKVE u Aleksandrovu u 20 sati.

Jasna

IZGRADNJA MEĐUNARODNE ZAJEDNICE

U lijepom broju mladi su se 16.02. okupili na Tribinu mladih da bi čuli predavanje tajnika biskupije, preč. Slavka Večerina. On nam je u svom predavanju osvijetlio ulogu Crkve i samih kršćana u izgradnji međunarodne zajednice, kako to nalaže II. Vatikanski koncil u dokumentu "Radost i nada". Mladi su se gostu predavaču odužili na sebi svojstven način - aplauzima.

S naročitim oduševljenjem, praćen aplauzima, bio je dočekan "EUROPETROL" - "BRAĆA VOJNIC" - sponzor Tribine mladih. Sponzor će na svakoj Tribini mladih, do kraja godine, darovati po jedan, odnosno dva molitvenika "Slava Božja", a i druge prigodne poklone. Za ovu priliku, kako to priliči korizmenom vremenu, sponzor nas je počastio KOKICAMA.

I na ovoj tribini bili su nam i gosti iz Sombora, koji su na tribinu došli jednim autom!

"Korizmeno druženje" - kako smo ga nazvali, jer je ovog puta muzika bila drugačija nego inače: duhovne šansone i ozbiljna - prošlo je u izvrsnom raspoloženju uz međusobne razgovore i društvene igre te kokice, koje su nas obradovale i uz koje smo se lijepo zabavili.

U 23,30 mladi još uvijek nisu htjeli ići kući, ali morali su! Naime, odlučili smo da mi mladi (bar neki) budemo drugačiji od ostalih, da se iz grada kući vraćamo prije ponoći!

S.

IMA LI DISKUSIJE NA TRIBINI MLADIH?

U jednom razgovoru s mladima iz Odbora tribine i s mladima koji rado dolaze na Tribinu i spremni su na suradnju kako bi je zajedno unaprijedili i stalno činili zanimljivijom i življom, otkrila sam da mnogi misle kao i ja: DISKUSIJE

NA NAŠOJ TRIBINI NEMA! Zašto?

Možda neki ne znaju kakve sve mogućnosti pruža to vrijeme rezervirano za diskusiju i razgovor! Latinska riječ "discussio" znači "pretresanje, raspravljanje nekog spornog pitanja". Upravo značenje termina "diskusija" nam daje pravo da kažemo, na primjer, da se ne slažemo s predavačem i time potaknemo druge mlade na razmišljanje. Osim toga, važno je ponekad reći predavaču da se s njim slažemo i pitati ga za neko njegovo osobno iskustvo u vezi s temom o kojoj je govorio. Reći, možda, i svoje mišljenje o tom. S braćom i sestrama podijeliti svjedočanstvo o tome. Zaista, čudni smo ako to ne smijemo. Za one malo stidljivije i nesigurnije također postoji rješenje. Imate na tribini na raspolaganju papire na koje možete napisati riječ-dvije o onom što vam je u srcu i taj papirić možete dati bilo kome iz Odbora. Sigurno je da ćemo i malim koracima postići puno. Možda će jednom predavanje trajati tridesetak minuta (a to je moguće jer imamo i sjajnih predavača i krasnih tema!). Umjesto da nakon toga zavlada tajac i nemirno pogledavanje: "Tko će ovaj put nešto reći" (koji je neugodan najviše voditelju tribine, a nerijetko i predavaču koji je tako mnogo uložio u svoje predavanje), moglo bi doći do diskusije i žive rasprave u bratskom i prijateljskom ozračju sat ili čak više vremena! To bi bilo super!

Naravno, to nije najvažnije. Najvažnije je da srcem zavolimo tribinu kao NAŠU i da u njoj vidimo priliku da - jednaki pred Bogom i međusobno - stalno nalazimo nove načine da slijedimo Krista.

Vesna Ivanković

OVAN (21. ožujka - 20 travnja):

Prijatelju, mene su nazvali ovnom, ali ne dopusti da svaka novina koja se prodaje na kioscima, na svojoj predzadnjoj stranici pravi ovna i od tebe. Ti vrijediš više. Ako počneš čitati tjedno samo jedan redak iz Biblije i s onim žarom s kojim tjedno čitaš taj bijedni horoskop, otkrit ćeš da si neprocjenjiva ovca za koju je njezin Pastir položio svoj život.

MOLITVOM DO NEBA

Pitate se kako to? Dođete u crkvu MARIJE MAJKE CRKVE U ALEKSANDROVU, subotom u 18 sati, poklonite se Isusu i molite. Oko vas će biti oko trideset mladih koji će vas podržati u tome. Molit će s vama iz srca sa psalmistom ili potaknuti evanđeljem. Pjevat će i pjesmom slaviti Gospodina. I znat ćete da ste u molitvenoj zajednici jer ćete osjetiti Isusovu prisutnost tako snažno da ćete poželjeti da se nikada ne odvajate od Njega. Mnogi su to u ovoj molitvenoj zajednici iskusili.

"Mladi su po povratku iz Taizé-a 1995. godine zaželjeli da mole po uzoru na molitvu braće u Taizé-u. Tako se začela ideja o ovoj molitvenoj zajednici" - kaže s. Eleonora Merković koja vodi mlade na europske susrete u Taizé i u druge gradove Europe.

"Molitvu smo započeli u crkvi Marije Majke Crkve gdje se ona i danas održava. Na početku smo molili kronicu i, naravno, pjevali pjesme koje smo naučili u Taizé-u. Tu se počeo okupljati veliki broj mladih, između 20 i 40. Trudili smo se da se što više približimo Gospodinu. U tome nam je pomogao i župnik, vlč. Adrija Kopilović, a mladi su i meditiranjem pokušali saznati što više o Isusu Kristu. U ovoj molitvenoj zajednici mladi pjesmom pokušavaju svoje duše predati Gospodinu. Meditiraju nad Evanđeljem i pokušavaju molitvu srca izraziti riječima.

Veći broj mladih (50-60) počeo se okupljati prošle, 1996. godine. Neki od njih su dolazili samo informativno, jednostavno da bi vidjeli kako to izgleda. No, mnogi mladi su dolazili jer su se željeli potpuno predati Gospodinu" - ističe s. Eleonora.

"Na molitvu sam došla da bih uporedila ovu molitvu i molitvu molitvene zajednice "Betlehem". Svidjelo mi se, pa sam počela intenzivnije dolaziti. Sviđa mi se jer je to jedan od načina da se molitva iz Taizé-a produži i kod nas. U takvim molitvama se možemo potpuno predati Gospodinu i uživati u njegovoj blizini i prisutnosti", rekla je Željka Zelić, član ove molitvene zajednice.

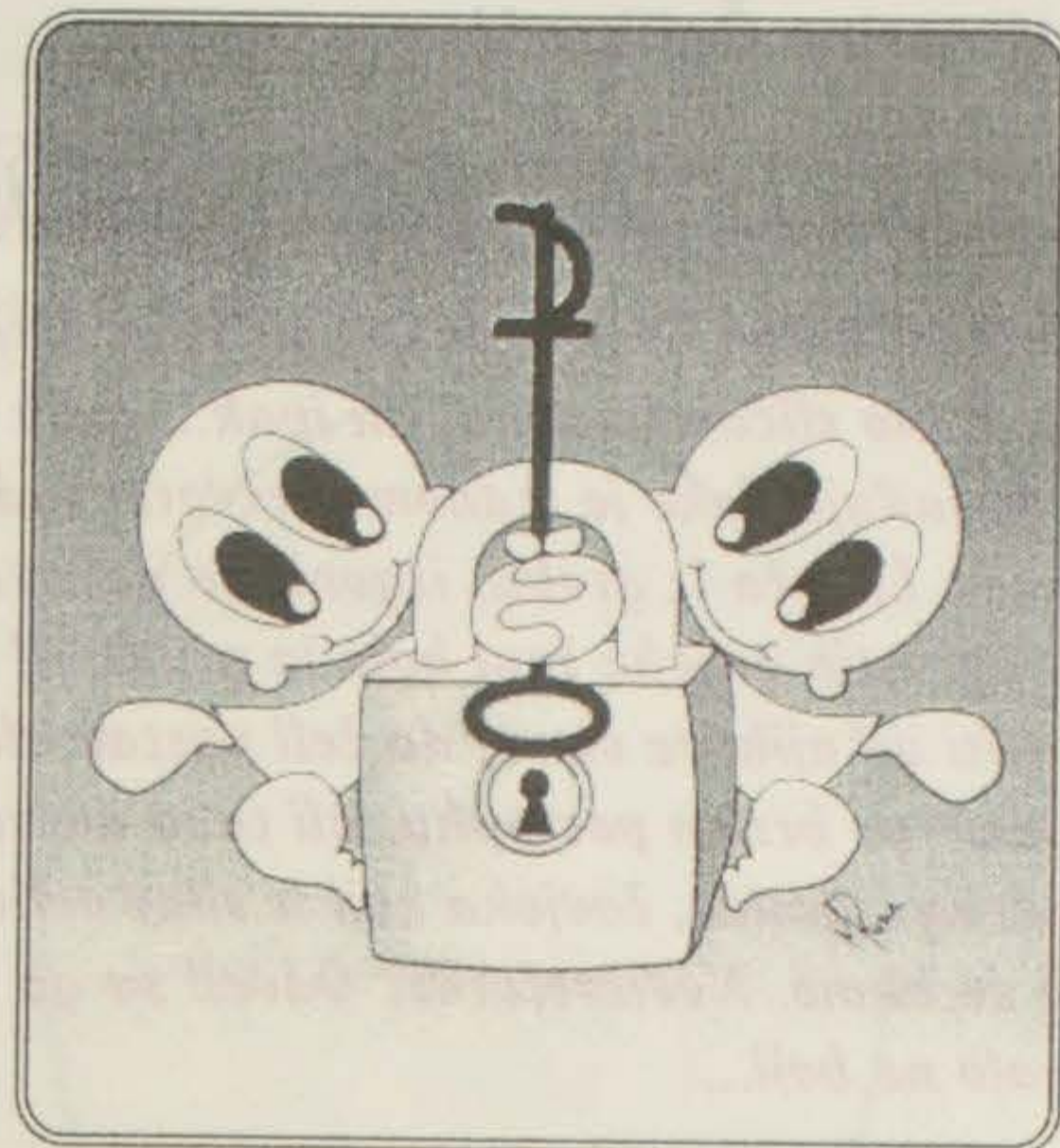
Cilj ove molitvene zajednice je raspirivati vatru u srcima mladih koja se upalila poslije susreta u Taizé-u.

Iz toga je, u stvari, i nastala ova molitvena zajednica. S. Eleonora "duboko cijeni duhovnost braće iz Taizé-a", ali želi da ovoj molitvenoj zajednici da pečat naše sredine i naših vjerskih uvjerenja.

"Bog nam je zaklon i utvrda, pomoćnik spreman u nevolji" govori psalmista u psalmu 46. Tu sigurnost nalazimo u ovoj molitvenoj zajednici, jer kada smo s Bogom sve možemo.

Jasna C.

Patnja će se preobraziti u **RADOST** jer zahvaljujući ljubavi Božjoj, patnja nema nikada posljednju riječ.

Pravo prijateljstvo samo je u Kristu trajno i sretno

DO BOGA - LJUBAVLJU

"Ne nastoj doći do Boga inteligencijom, nećeš nikada uspjeti; dođi do Njega ljubavlju - to je moguće."
(Carlo Cretto)

Upravo ova rečenica potakla me je da pisмено izrazim svoja razmišljanja s namjerom da pomognem mladim kršćanima, ali i sama da pokušam, koliko to umijem, rastumačiti ove riječi koje mogu postati tako značajne za život svakog kršćanina.

Mislim da je svima jasno kako je danas malo "pravih" vjernika. Malo je ljudi koji su za svoj put izabrali Kristov put, put istinske sreće i ljubavi. No, još je bolnija činjenica da danas mnogi idu u crkvu a ne znaju zašto. Pitanje je jesu li uopće osobno susreli Krista? Jesu li ikada osjetili njegovu blizinu, ljubav... Njegovu snagu?!

Očito je, da bismo mogli istinski živjeti s Kristom i u Kristu, moramo najprije znati kako doći do njega! Sigurno da do Krista nikako nećemo stići samo inteligencijom. Jer samo razumom ne možemo iskusiti Božju prisutnost, njegovu ljubav, moć... Razumom samo možemo shvatiti neke činjenice i probleme koji se tiču naše kršćanske vjere, a do Boga možemo doći samo srcem. Srcem otvorenim i punim ljubavi. Zato je i žalosno da ljudi ne znaju doći do Boga. A potrebno je tako malo. Dovoljna je ljubav prema svakome, ali u punoj mjeri: "Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas", zapovjedio nam je Isus.

I doista. Ako ljubimo jedni druge, ljubimo i Isusa i Bog ljubi nas. A s njim smo SVE! I imamo sve! Jer on će biti stalno uz nas. On nikada ne spava. Uvijek nas ispunja ljubavlju, snagom, sigurnošću...

Dakle, malo manje se pouzdavati u razum, a više u srce. Srcem, ljubavlju se najsigurnije i najbrže stiže do Boga. I tako Bog ostaje u nama i mi u njemu. A "tko ostane u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda", govorio je Isus. Donosimo mnogo roda Bogu na slavu, svima - i sebi - na korist i radost!

Željka Zelić

Uređuje: Katarina Čeliković

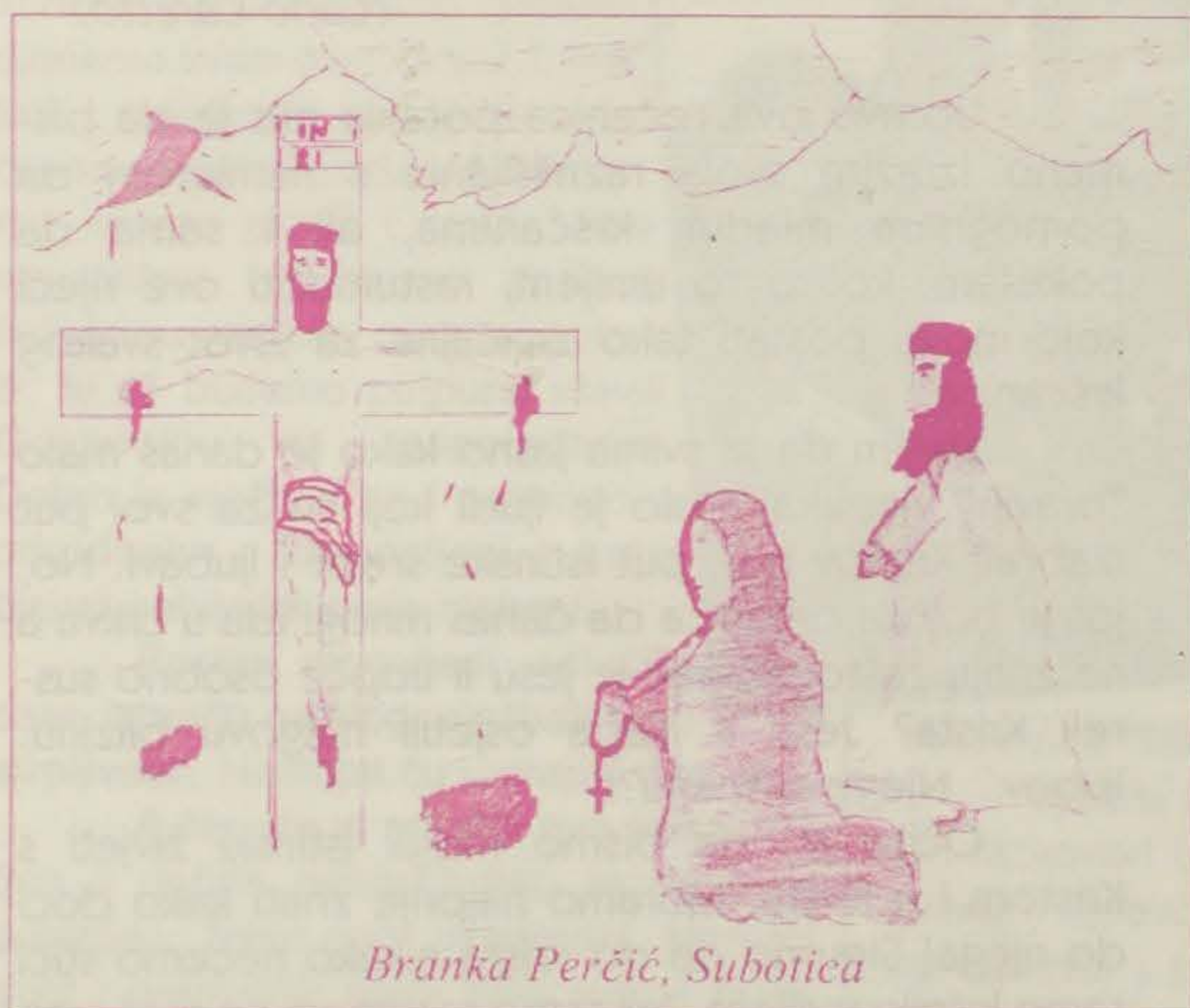
DA LI JE TO BILA BAJKA?

Zvio jednom jedan čovjek po imenu Isus. Imao je majku Mariju i oca Josipa. Po svemu je bio sličan ljudima, ali ipak... Gdje god se pojavio, dešavali su se neobični događaji. Tako je jednom pretvorio vodu u vino, ozdravio hromog, podigao svog prijatelja Lazara iz groba, izgonio je duhove iz opsjednutih, čak je ... ! zamislite samo - oprostio grijehe ženi koja je griješila! E, onda se nekima činilo da on želi ljude odvratiti od njihove vjere, da želi postati slavan. Dogovore se oni da tog Isusa treba "srediti" po brzom postupku, ali tako da ne budu oni krivi već tadašnja vlast. Našli su jednog izdajicu, čovjeka koji je silno volio novac, i uz njegovu pomoć uhvatili Isusa. Nije se bunio. Nevjerojatno! Odveli su ga na sud, a on je bio tako miran kao da se ni malo ne boji...

Da li vam ovo liči na BAJKU? A ipak, nije bajka, nije priča. Događaji su vam poznati, ličnosti također. Sve se ovo zbilo prije skoro 2000 godina, a da se to ne zaboravi, Isus je ostavio nešto po čemu je zauvijek ostao s nama. To je SVETA MISA ili EUHARISTIJA. Sve ono što se dešavalo od njegova hapšenja pa nadalje, dešava se na svakoj sv. misi. ŽRTVA, koju je tako dragovoljno Isus podnio, ponavlja se na OLTARU

svakodnevno u svim crkvama, na svim kontinentima.

Zato, dragi Zvončići i Zvončice, stavljam Vama na srce ovu živu BAJKU koja će biti, kao i svake godine, ponovljena u svim crkvama na SVETO TRODNEVLJE. Pokušat ćemo zajedno razmišljati o Isusovoj POSLJEDNJOJ VEČERI - kada je ustanovljena EUHARISTIJA, o MUCI, SMRTI i najvećoj TAJNI - USKRISNUĆU!

Branka Perčić, Subotica

O TAJNI smo trebali razmišljati u ovom korizmenom vremenu. Sve naše tajne samo Bog zna! A tajnu uskrsnuća mnogi prepričavaju, mnogi su o njoj saznali, a tako ih malo vjeruje **POTPUNO**. Kršćani o ovoj tajni ne moraju mnogo razmišljati. Jednostavno, oni vjeruju Isusu! A ono što je **NAŠA TAJNA**, to mi čuvamo i povjeravamo onima koje volimo. Da li se slažete? Naš Učitelj - **ISUS KRIST** želi da sve ljude

volimo i da se svi nađemo s njim u raju. Dakle, zadatak je velik. Treba prenijeti svoju **VJERU** u uskrsnuće onima koji nas okružuju!

Da se pripremite za misu ili da se podsjetite što Vam je Isus poručio na misi, pročitajte mali liturgijski vodič. Neka Vas te misli uvijek prate, od nedjelje do nedjelje!

Vaša Zvončica

Nikola Teskera, Subotica

Uz svoje kupone, dragi Zvončići, poslali ste i svoje crteže, mozgalice, poneku igru asocijacija...

Neki radovi su objavljeni već u ovom broju, a ostale ćemo objaviti u slijedećim brojevima.

Hvala za vaša pisma u kojima šaljete svoju podršku. Drago mi je što Vam se Zvonik sviđa i što želite i sami raditi priloge za Vaše stranice.

ZVONČIĆI NA MISI

4. korizmena nedjelja
9.03.1996.

Iv 14,3-21

Isus nam pokazuje put do Oca i poručuje: "Ja sam Put, Istina i Život."

5. korizmena nedjelja
16.03.1996.

Iv 12,20-33

Isus nam tumači smisao svoje smrti na križu i obećaje: "A ja, kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi."

Cvjetnica
23.03.1996.

Mk 14,1-15,47

S grančicama u ruci pažljivo pratimo događaje koje opisuje evanđelista Marko. Mnogi su se Isusu rugali, a satnik koji stajao nasuprot Isusu svjedoči: "Ovaj čovjek zaista bijaše Sin Božji!"

SVETO TRODNEVLJE

Veliki četvrtak - na ovaj dan Isus je ustanovio EUHARISTIJU i SVEĆENIČKI RED.

Veliki petak - dan Isusove muke i smrti. Častimo KRIŽ.

Velika subota - Isus je u grobu. Večernje bdijenje je veličanstveno. Proslavljamo Isusovo uskrsnuće.

Mali adresar

Marija Topalić, 10 godina

Idem redovito na misu i vjeronauk. Skupljam salvete i mirišljave sličice. Želim se dopisivati, a prvo dvoje koji mi se jave dobit će iznenađenje.

Bačka Tvrdava 19
21420 Bač

VELIKI JUBILEJ

Christus heri, hodie, semper. Krist jučer, danas, uvijek je moto s kojim dočekujemo 21. stoljeće. Pripreme za taj događaj su uvelike u toku. One zvanično traju 3 godine. Analiziraju se dostignuća na svim poljima: u nauci, društvu, Crkvi. Centar svih prošlih vremena, sadašnjeg trenutka i budućnosti je uvijek bila dobrota, ljubav i neizmijerna spremnost za pomaganje ljudima u nevolji: Isus Krist. Prije 20 stoljeća se Isus rodio i putovao je s ljudima kroz povijest. S križem, simbolom Isusa, prošli su mnogi burni događaji na svim kontinentima svijeta. To je predstavljeno i u simbolu ovog jubilarnog događaja: križ, svi kontinenti svijeta prikazani pticama-simbolima mira i slobode i natpis s veoma snažnom porukom: ISUS JUČER, DANAS I UVIJEK.

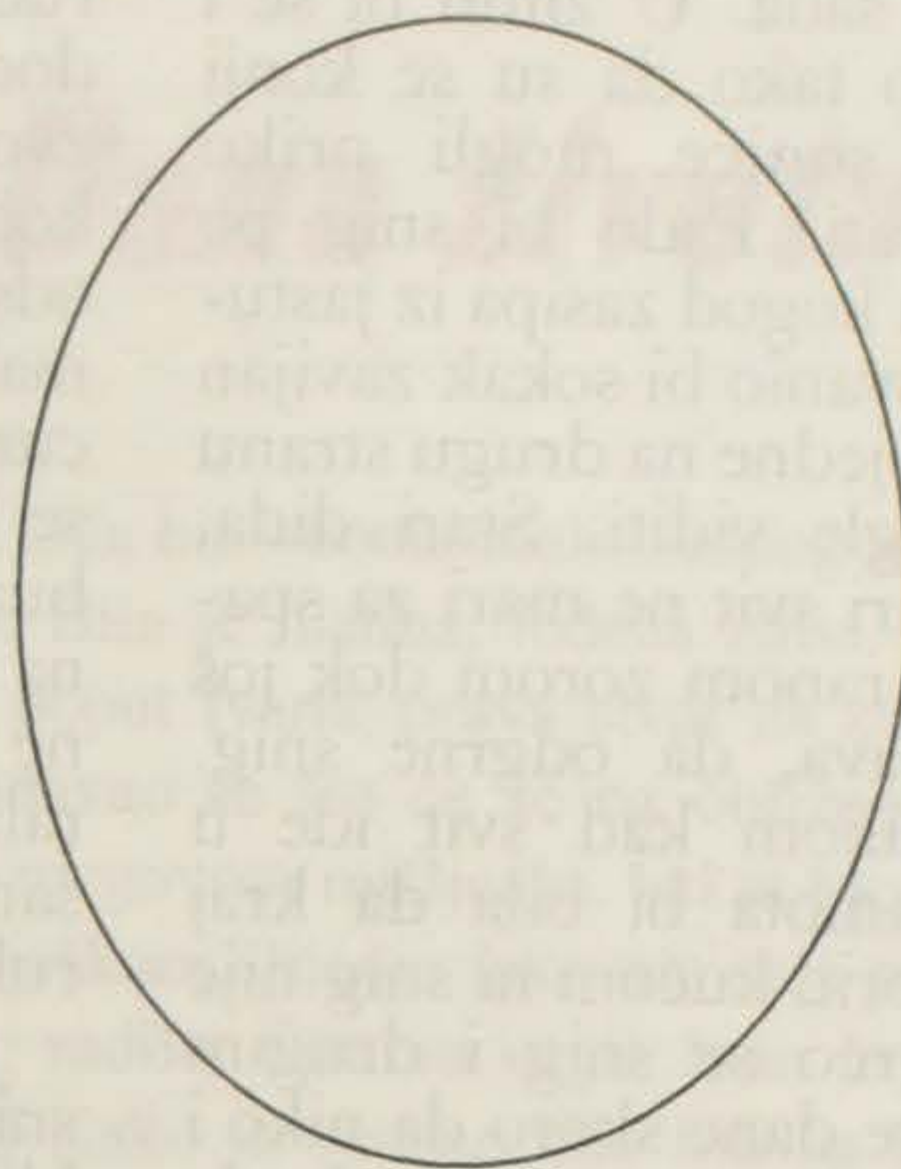
Lidija Šolar, Sombor

ZADATAK ZA VAS

**Obojite sliku:
Djeca pozdravljaju Isusa**

Vjerujem da baš Vi, Zvončići, ukrašavate jaja za Uskrs. Ukrasite i ovo ovdje. Može biti i neka poruka ili želja na njemu. Priložite i ukrašeno jaje uz KUPON!

Dragi i poštovani igrači!

Vidim da su križaljke za vas prava slast! Svi ste znali da je pravi odgovor ISUS, a ponešto smo zajedno i naučili. "Zvonikov" domaćin u izvlačenju nagrada bila je župa sv. Jurja. Tamo su nagrađeni ovi Zvončići:

1. **Ana Sekereš**, Jelene Čović 12, Subotica
- Metalni križ
2. **Tamara Anta**, Fočanska 5, Subotica
- Knjiga Terezije Davidović: "Isuse i Marijo, ave!"
3. **Marijana Kujundžić**, Bikovo 61 a
- Dječja igračka
4. **Marija, Kristina i Ivan Topalić**, B. Tvrđava 19, Bač
- Magnetni križić
5. **Ivan Vaci**, Batinska 34, Subotica
- Domine
6. **Elizabeta Šarčević**, Baranjska 1, Subotica
- Puzzle
7. **Diana Malković**, Stevana Semze 19, Sombor
- Knjiga "Ići u crkvu - zašto?"
8. **Ivan Bajči**, Fruškogorska 19, Bač
- Pernica

Sljedeće izvlačenje će biti na Cvjetnicu, 23. 03. na Kalvariji, nakon Križnog puta.

Do tada pošaljite svoje odgovore na našu adresu:
Uredništvo Zvonika, I. Milutinovića 52, 24000 Subotica.
Sretno!

KUPON ZVONIKA BR. 29

Zaokruži točan odgovor!

1997. godina je:
- a) Godina gladnih
  - b) Godina Isusa Krista
  - c) Godina pomirenja

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

OVAKO MI JE MAJKA PRIPOVIDALA

Kadgod, kad su zime bile zime, a ne ko ove sada. U zimu bi se i Dunav zaledio tako da su se konji upregnuti u sonice mogli priko Dunava pritirati. Pado bi snig po cilu noć, ko da kogod zasipa iz jastuka, a ujutro osvanio bi sokak zavijan da se ni kuće s jedne na drugu stranu šora nisu mogle viditi. Stari dida, koji ko sav stari svit ne mari za spavanje, usto bi ranom zorom dok još sva čeljad spava, da odgrne snig. Naročito nediljom kad svit ide u crkvu, jer sramota bi bila da kraj tolike čeljadi prid kućom ni snig nije odgrnit. Odgrčo se snig i drugim danima, al u te dane skoro da niko i nije išo po sokaku već samo malo do u komšiluk, ako će štogod da uzajmeđu šta im triba, a nisu radi da po tolikom snigu idu u dućan, nego će koji drugi dan kupiti pa vratiti; jel da pitaju: jesu čuli možda ko je umro, na kog zvona zvonidu ili tek onako od dangube da čuju šta ima novo. Al nediljom da se snig ne odgrne, to nije moglo bit nikako. U tom bi se snigu dida odma i umio a ima koji bi i čelavu glavu opro. Jer malo je šta na svitu dobro kao dobra oštra zima s puno sniga, koja obećava rodno lito.

A unutra čeljad je već poustajala, već davno gori vatra u šporetu, već se pristavlja čorba za nediljni ručak i misu se kolači. Sve je u nikoj svečanoj žurbi. Napolju već se razdanilo i snig ne pada više i vidi se nebo jasno sivo plavo i digod se pokaziva po koji slabački sunca zračak. Kroz taj krasan friški zimski luft zazvonilo bi crkveno zvono koje poziva na nediljnu misu, jasno i gromko odbijalo se od pendžera i zidova kuća, a svojom zvonjavom ispunjavalo svaki kutak. Na sokak bi izlazile žene i kao zanete tim zvucima s neobjašnjivom nevericom pitale bi jedna drugu: jel to zvonu prvo?

Očistitom bilom stazom vidilo se di ide po di koji dida. Na nogama mu drvene klompe, na glavi mu visoka crna šubara, a zagrnio se opaklijom do zemlje i iz nje mu se vidi samo drhtava ruka koja drži štap na koji se oslanja pri odu. Za kratko vrime staza bi se ispunila opaklijama urešenim gajtanima i ogledalcima na kojima se ogledalo zavijeno snigom granje drveta tako da se činilo ko da četa Sveti Nikola ide prema crkvi, samo što ne zveckaju lancima. Za njima su se mogle viditi di idu bake u crnini, poduprte štapom ili polako s noge na nogu gegajući se. Po di koje bi za ruku vodila unuča da ne

smeta kod kuće materi koja oko ručka ima pune ruke posla, a koja će doć kasnije, već kad bude i treće zvonilo. Onda bi prošli ljudi i momci koji volu da prije nek odzvoni treće odstoju malo prid crkvom i da se tu malo popričaju. Tek onda bi pošle cure vedre nasmijane, sve takmičeći se koja ima lipšu maramu, jel novu bundicu, a sve čisto ispeglane. Tek na poslitku išle su žene žurno da se ne zakasnu, a oko njih s njima trčkarala su sitna dica koja još nisu znala sama ići u crkvu a neku su nosile i na rukama.

Sokak bi osto pust, bili se od sniga a glas poslidnjeg zvona odbiyo bi se od zemlje k nebesima. A kroz crkvene pendžere oskudno ali sjajno zimsko sunce obasjalo bi misnika kod oltara i "SLAVA BOGU NA VISINI" puka koji je ispunio svu crkvu, dizao bi se glasno i nezadrživo k Bogu u beskraj u visinu.

Kuće su ostajale prazne, iz dimnjaka se sve slabije izvijali pramenovi dima, lonac sa čorbom na šporetu izmaknut je ustranu. Već ispečene gužvare s oraškama, makom ili groždicama a možda i kiflice s pekmezom, šta se već nediljom u kojoj kući misilo, još tople ušuškanane su s čaršapima i peškirima da se ne izladu dok se ukućani ne vratu, može bit da digod među dunjama u krevetu ima i niko tisto koje baš vridna domaćica nije na vrime zamisila pa se sad tamo grije ne bil iskislo dok se ona ne vrati.

Još malo odzvonit će podizanje, ne dugo zatim izaći će svit iz crkve ne više onako užurbani, zabrinuti, uozbiljeni. Izaći će veseli i nasmijani, zagrajat će prid crkvom glasovi, pružit će se ruke na pozdrav i zapitat se za zdravlje rodbina i prijatelji, jer "mir je Gospodnji s njima".

Sa zvonika zvono zvonu podne. Svi će poći kućama na svoj nediljni ručak onako kako je red od uvik bio.

Tako je kadgod bilo. Sad više ni snig neće ljudski da pada a i bolje jer niko neće čak ni prid kućom da ga očisti, a u crkvu ide još po koja stara baka i dida i pisma i molitva njihova Gospodu upućena, žalosna je. Možda zato ni mira u svitu više nema. Zvono sa zvonika malo kad se može čuti. Zaglušit ga svirka radija koja se do na sokak čuje iz svake kuće. A i zvona su na struju, pa tako kad nema struje ni podne nam ne zvonu.

R.M.H.

ČUDA SE IPAK DOGAĐAJU

Okružen mnogobrojnim suvremenim zdanjima i vrevom svagdanjih zbivanja i političkih previranja stoji kao biser u školjci skrivene dragocjenost - šator Božji među ljudima u kome prebiva Kralj nad kraljevima, čija je Majka Djevica na nebo uznesena. Kuća je njegova dom molitve i svakom koji zakuca otvara, i svaki koji u njem moli prima, i oni koji u njega vjeruju narod su njegov izabrani.

Pa, ipak, ljudi kažu da ništa se neobično tu ne događa i sve je kao i obično i da Bog više ne čini čuda. A, eto, opet smo se tu skupili da proslavimo Gospu Lurdsku. I kao i obično, svi smo tu, i kao i obično, molitva i pjesma, procesija i upaljene svijeće i On s nama u sumračnoj hladnoći zimske večeri i u sumraku naših običnih života. Kako nam se dalekim čini odavdje Lurd i Francuska. I kao davnom izgleda 1858. godina, godina ukazanja u Lurdu. Puno se od tada toga u svijetu dogodilo, ali sjećanje na Gospina ukazanja nisu izbljedjela. Još uvijek molimo kako nam je ona poručila i u molitvi se još uvijek njoj preporučamo, u njezin moćni zagovor se ufamo, na nju se oslanjamo u molitvama svojim i njezino ime zazivamo u pozdravu andeoskom. I uvijek s radošću kitimo joj vijenac Krunice sigurni da je to moćno sredstvo koje će nam pribaviti i Kraljevstvo nebesko. "Nebo se raduje i sva se zemlja čudeći trese kada govorim ZDRAVO MARIJO. I vrazi u paklu dršću kad govorim ZDRAVO MARIJO", kaže Toma Kepmenac. A ljudi kažu - čuda se ne događaju.

Imaju Rusi jedan izraz "magnovenie". Magnovenie nije ni minuta, ni sekunda, ni trenutak. To je tek djelić trenutka. U takvom jednom magnoveniu vremena Bog učini čudo. I u nečijem srcu mržnja se pretvara u ljubav, dobro nadjača zlobu. Onaj koji je tugovao, razveseli se i nađe svoj mir. Onaj tko je sumnjao povjeruje i iz beznađa pođe k svjetlosti.

Čudesu Božja se vide samo srcem. Vidi i doživljava onaj koji gleda srcem.

Svima u uredništvu puno srdačnih pozrava

R.M.H.

Zahvaljujemo se ovoj nepoznatoj osobi koja nam je poslala i ova svoja dva rada koja smo objavili na ovoj stranici "Tu oko nas". Žao nam je što ne znamo tko je!

Lijepo Vas molimo, cijenjeni čitatelji da nam ne šalžete anonimna pisma i razmišljanja, tako Vam ne možemo prikladno zahvaliti, i, eventualno, uspostaviti kontakt s vama. Ako želite anonimno ili pod pseudonimom objaviti ono što pišete, to ćemo prihvatiti ako tako u svom dopisu naznačite. Svako razmišljanje ima veću vrijednost ako je potpisano imenom i prezimenom!

TKO SMIJE NOSITI KRIŽ OKO VRATA?!

- razmišljanje prigodom Dana života -

Uožujku 1995. godine donijeta je uredba od strane Hrvatske biskupske konferencije da se prve nedjelje u veljači svake godine u Crkvi proslavi Dan života. Ove godine taj dan je bio 2. veljače, na blagdan Svijećnice - Isusova prikazanja u hramu. Ovogodišnje geslo Dana života glasi: Pravo na život temelj je demokracije i mira!

Toga dana u 15 sati na svim katoličkim crkvama širom Hrvatske zazvonila su sva zvona za svu djecu koja nisu dobila priliku boriti se za svoj život; za svu djecu koja nikada neće kročiti ovom zemljom iz samo jednog razloga: jer su krvnički ubijena. Čak ih je 1992. godine legalno ubijeno u R. Hrvatskoj 26.223, a da ne spominjem nelegalne. Jeste li se ponekad upitali smije li itko miješati prste u planove Božje? Tko smije odlučiti osim Boga hoće li to dijete biti rođeno ili će umrijeti? Bog nam život daje kao dar, a zagovornici abortusa ga tako lako odbacuju i siju sjeme smrti kao da su oni ti koji će odlučivati hoće li netko živjeti ili ne. Oduvijek su ljudi htjeli biti poput bogova, ne shvaćajući da će jednoga dana stati pred lice Božje i da će odgovarati za te nevine žrtve. Ne shvaćaju da su prah i da će se u prah vratiti.

Dok se mnogi protive pobačaju, drugi ga zagovaraju, kako kažu, da bi se ušlo u duh Evrope, moramo ubijati svoju nerođenu djecu, moramo vršiti eutanaziju, moramo imati drogu, alkohol, moramo imati legalnu prostituciju, ubojstva, razne perverzije, kidnapiranja, ucjene i ne znam kakve sve gadosti. Zar će Isus, zaista, i po drugi put morati doći na zemlju kako bi ga razapeli za naše grijeha u koje svakim danom sve više i više tonemo!? Koliko će još puta morati doći na zemlju na razapinjanje zbog naših grijeha?

Dok pišem ovaj članak, u oči mi pada slika jedne doktorice specijalne školske medicine, koja se inače zauzima za legaliziranje abortusa u R. Hrvatskoj. Ona na lančiću oko vrata ima križ. Što me je tu pogodilo? Odakle joj pravo nositi simbol našeg spasenja? Taj simbol Božje svemoći i dobrote koji ulazi u svu patnju, u sva trpljenja, rane, bolesti, nemoći, dugove, u sve ljudske krivice, pa i u krivicu tolikih abortusa! A križ nije samo simbol patnje, nego pobjede. Pobjede nad smrću, pobjede nad grijehom. Može li zagovornica smrti nositi oznaku Pobjednika smrti i grijeha? Nije dostojan svatko nositi oznaku našeg spasenja!

Za ovu prigodu ispričat ću jednu priču o tome zašto imamo križ u svojim kućama, zašto ga nosimo, na primjer, na lančiću oko svoga vrata...?! Ta je priča namijenjena svima onima koji ne znaju što znači imati križ, na što nas on treba podsjećati!!!

Ivan je tada bio veoma mali. Jednog je dana s djedom išao na šetnju. Bila je hladna, ledena zima, prepuna mraza. No, za djecu, poput Ivana, prava stvar za zimska uživanja i ludovanja. Radovao se što će se na obližnjem jezeru moći klizati, jer, po njegovom mišljenju, led je bio dovoljno čvrst. Djed ga je smješkom slijedio iako mu srce nije baš najbolje

radilo. Čim su stigli, Ivan je potrčao na led. Kako je opasno bilo biti na ledu, djed ga je odmah opomenuo. No, Ivan ga nije htio slušati. Dok ga je djed s obale i dalje uporno zvao "dođi natrag", led je odjednom popustio i Ivan je propao kroz led. Srećom, uspio se zadržati na rubu jednog komada leda. Dršćući, djed mu je pružio štap. Ivan ga je dohvatio, a djed je upotrijebio svu svoju snagu da bi ga izvukao. I uspio je. Uzeo ga je u naručje i odveo kući što je brže mogao. Poslije tople kupke i toplog kreveta, Ivan se brzo oporavio. Međutim, za djeda je to bio prevelik napor. Odviše se uzbudio. Odviše napregnuo. Ubrzo ga je srčani udar bacio u krevet i on je nedugo iza toga umro. Sva obitelj bila je jako tužna, no Ivan najviše. Rodbina je htjela sve što je pripadalo

Ivanovom djedu darovati drugima. Kad su uhvatili štap Ivan je jecajući povikao: "Ne, štap ne smijete dati. On pripada meni. Njime mi je djed spasio život, a svoj život izgubio. Dokle god živim, taj će štap biti znak djedove ljubavi prema meni!"

Tužna i poučna priča. Križem je Isus svakog od nas izbukao iz patnje i besmisla, sam je ušao u tvoju i moju patnju, u tvoj i moj besmisao i u tvoju i moju smrt. Zato neka te štite tvoji križevi, a neka ti uvijek znak pobjede bude pogled na **KRISTOV KRIŽ!!!**

Željko Šipek, bogoslov

**ŽIVJETI JE RADOST
- DAVATI ŽIVOT SREĆA!**

**NE MORAŠ PRIHVATITI NOVI ŽIVOT,
ALI SE NEMOJ HVALITI
DA SI HRABAR ČOVJEK**

Uređuje: Stjepan Beretić

Gospodari Subotice na braniku kršćanske Europe

Prvi pisani spomen Subotice je zabilježen 1391. godine. Grad je zacijelo znatno stariji. Uglavnom se misli da su počeci grada u 13. stoljeću. Iz mađarskog imena grada "Szabadka" moglo bi se zaključiti da su stanovništvo grada činili seljaci slobodnjaci, tj. slobodni kraljevski kmetovi. Ako je grad i nestao u vrijeme Bele IV. za vrijeme tatarske najezde (1241-1242), poslije je zacijelo nastanjen. Stare ga listine nazivaju "villa libera", tj. slobodni grad. Možda je po tome grad i dobio svoje mađarsko ime. Tatarska najezda je bila veliko iznenađenje za stanovništvo. Poslije povlačenja Tatara gradovi se nastoje što bolje utvrditi. Tako je i Subotica kao grad imala svoje malo utvrđenje. Cijela Bačka je u srednjem vijeku poznata kao močvarno područje. Takva je bila i Subotica još u 18. stoljeću. Utvrđena naselja u Bačkoj su imala cijeli sustav kanala. Zahvaljujući močvarama gradovi ili njihova središta bila su nepristupačna. U vrijeme ratne opasnosti okolno stanovništvo bi se sklonilo u kanalima i palisadama zaštićena gradska središta. Takvo utvrđenje je imao Sombor u srednjem vijeku. Subotičko utvrđenje se vjerojatno sastojalo od snažnih zemljanih nasipa.

Hunyadi - gospodar Subotice

U sljedećem pisanom subotičkom spomenu iz 1429. godine je bjelodano da je Subotica slobodno kraljevsko naselje, pa su i njezini stanovnici slobodnjaci. Grad se brzo razvijao. Kad je kralj Albert 1439. godine Suboticu dao u zalog Hunyadi János, spominje grad pod imenom trgovišta tj. varošica. Znade

se, da je Hunyadi boravio u Subotici 14. veljače 1449. godine. Može se samo pretpostaviti da je znameniti vojskovođa sve učinio da i njegov grad Subotica bude utvrđeniji nego prije. Brojne je gradove utvrdio i branio, pa je to mogao učiniti i sa Suboticom. Hunyadi je poznat kao jedan od najglasovitijih ugarskih ratnika protiv turske opasnosti. Njegov je otac dobio tvrđavu Hunyad, pa je tako dobio i svoje ime. Jedno je vrijeme služio Stevanu Lazareviću, a poslije njegove smrti ga nalazimo kao dvorskog viteza u kralja Sigismunda. Hunyadi je bio na carskoj krunidbi u Rimu. Na Baselskom saboru. 1437. godine bio je na čelu vojske koja je potukla tursku vojsku kod Smedereva (Szendrő), postao je beogradski kapetan, te je 1441. godine pod Beogradom još jednom potukao Turke. Još su brojniji njegovi uspjesi bili u obrani Erdelja od Turaka. Cijela Ugarska i cijela Europa se oslonila na Hunyadija. Uživao je veliku podršku svih europskih ugled-

nika. Okupio je oko sebe 25.000 vojnika te je u jesen 1443. godine krenuo na Balkan gdje je u više navrata potukao turske jedinice. Naredni susret s turskom vojskom u Varni 1444. godine se neslavno svršio. Hunyadi se jedva živ izvukao. Nesretno se završila i trodnevna kosovska bitka 1448. godine. Istakao se i kao hrabri branitelj Beograda, kad je uz podršku svetoga franjevca Ivana Kapistranskoga 1456. godine obranio grad na dvije rijeke. Bila je to njegova najsajnija i posljednja pobjeda. Hunyadi János, gospodar Subotice umro je u logoru u Zemunu 11. kolovoza iste godine. Hunyadi je bio duboko religiozan čovjek. Svoje ratne neuspjehe pripisivao je Božjoj opomeni zbog njegovih grijeha. Svojim zvanjem je smatrao obranu kršćanstva od Turaka. Podigao je jedan pavlinski samostan. Resila ga je duboka marijanska pobožnost i odanost papi.

Pongrácz János

Poslije Hunyadijeve smrti grad Suboticu je naslijedio njegov rođak Szilágyi Mihály, pa kralj Matija, koji je grad 1476. godine darovao erdeljskom vojvodi Pongrácz Jánosu od Dengelenga. Ovaj je pak utvrdio grad i podigao znamenitu tvrđavu koja je dočekala turska vremena i nadživjela ih, da potom pruži stan gradskim uglednicima i franjevcima koji su unutar tvrđave uredili spočetka malu kapelu, a kasnije podigli današnju crkvu. Grad je kasnije prešao u posjed Pongráczovom sinu Mátyásu koji je 1497. godine kao suvremenik prvog poznatog gradskog župnika Luke doživio opomenu i prijatnu nadbiskupa Petra. 1501. godine gospodar grada je Korvin János, koji je grad i cijelu okolicu poklonio beogradskom banu Török Imri, da bi grad kasnije prešao u posjed njegovoga sina Török Bálinta. Török Bálinta susrećemo u Mohačkoj bitci uz bok nadbiskupa bačkoga i kalačkoga Tomori Pavla.

Matija Korvin

KAKO SE TREBA ISPOVIJEDATI?

Mi smo na zaručничkoj pripravi učili da se u sakramentu pokore trebaju spomenuti samo ona područja našega života koja su od posebne duhovne važnosti. Sada nam neki kažu da treba spomenuti i grešne čine a kod teških grijeha i koliko puta smo to učinili. Mi smo sad u velikoj zbrci: kako se onda treba ispovijedati? Što reci i na koji način? To nam otežava naš kršćanski život!

Ana i Ivan, Subotica

Vaše nejasnoće u vezi sakramenta pokore (pomirenja) želio bih pojasniti kako bi slavljenje toga sakramenta bilo za vas radosno iskustvo kako to i treba biti.

Ponajprije biste se trebali pripraviti za ovaj sakrament ispitom savjesti, osvrtnom na vaš život, tj. razmisliti o sadašnjem stanju vašega odnosa s Bogom i s drugim ljudima. Pritom valja moliti Duha Sv. da nam pomogne da budemo osjetljivi na stanje naše grešnosti. To možemo učiniti tako što ćemo sebe pogledati u ogledalu 10 Božjih zapovijedi ili temeljnih kreposti koje nas je Isus učio, kao što su: ljubav, pravednost i milosrđe. A možemo se ispitati i na temelju plodova Duha: strpljivost, dobrotu, vjernost, čestitost, suzdržljivost, tolerancija, ili na temelju "djela tijela": svađa, srdžba, ljubomora, spletkarenje... (Gal 5,19-23). Ispit savjesti ne bi trebao da nas uvede u tjeskobu i stres. Svaki kršćanin osjetljive savjesti je svjestan svojih grešnih navada i nije nužno osvrtni se na svaki mogući grijeh jer bi nas to odvelo u skrupuloznost (sitničavost) što sakrament pomirenja nikako nema nakanu da u nama potakne.

Međutim, svatko bi trebao napose zapaziti ozbiljnu grešnu naviku kao i to kako često u nju upada svakodnevno, kao i učestalost propusta svojih obaveza, a što nas otuđuje od Boga i od bližnjih. Evo, tu dolazi značenje broja grešnih čina. Njihov broj može biti simptom mnogo težih osnovnih navika i pokazatelj koliko su duboko usađene te navade, i zbog toga se ne smije zanemariti njihov broj. To ne znači da se mora točno izračunati njihov broj, već po sjećanju približno.

Kad već dođemo u ispovjedaonicu da bismo ispovjedili svoje grijeha, spomenut ćemo ona područja našega života koja su najpotrebnija Božjega liječenja. Dok ispovjedamo počinjene grijeha i njihov broj, spomenut ću nekoliko primjera kojima bih želio ukazati na nužnost da se kaže broj teških grijeha kako bi svećenik-ispovjednik mogao zatim odrediti primjerenu i prikladnu pomoć-duhovno vodstvo. Uzmimo, na primjer, teški prekršaj Božjeg zakona:

a) Kad netko kaže u ispovijedi: "Počinio sam preljub". To bi moglo značiti da je on ili ona jednom učinio taj grijeh a inače živi u vjernosti prema svom bračnom drugu. Svakako da je svaki takav čin teška povreda Božjeg zakona i ozbiljna povreda svog bračnog druga. Ali, ako je ta situacija kronična - da se neprestano krše ženidbena obećanja vjernosti, onda je tu sasvim drukčija situacija. Reći: "Počinio sam preljub" nije dostatno. Tu bi se mogla kriti namjera prikrivanja ili minimiziranja ozbiljnog moralnog problema. Svećenik bi mu oprostio jedan grijeh da nije ispitivao daljnju penitentovu (onog koji se ispovijeda) situaciju. Zato penitent treba kazati "koliko puta" se to dogodilo, jer je to važno kako za valjanost, tako i za pružanje duhovne pomoći onom koji se ispovijeda.

b) Ili, netko bi mogao reći: "Upotrebljavao sam ružne riječi." Da li to znači da je dotični upotrebljavao ime Božje s ružnim riječima i još k tome na javnom mjestu ili

pred djecom? Ili to znači da mu se slučajno dogodilo kad je ono udario čekićem u prst umjesto u čavao? Da li to znači da je opsovao drugu osobu u ljutnji pogrđujući je ili čak proklinjući je - jednom ili više puta?

c) Ili, netko može reći u ispovijedi: "Lagao sam." Da li je on rekao tek jednu bezazlenu laž ili je lažju drugoga oštetiio ili naškodio dobrom glasu bližnjega? Ili je penitent htio reći da je to njegov habitus (da uvijek i svagdje laže) i da mu je zbog toga potrebna posebna pomoć da postane poštovan čovjek? Ponovno kažem da je veoma važno reći "koliko puta", odnosno da li je to jedna navika!

Nakon svega rečenoga, rekao bih da je općenito govoreći ispovijedanje navika i sklonosti dovoljno. Time hoću reći da treba izbjegavati onaj tip ispovijedanja u kojoj penitent "izrecitira" sve pojedinačne grijeha ali bez namjere da se osvrne na osnovne grešne navike koje se u jednoj dobroj ispovijedi trebaju iznijeti.

Kad kažem da je važan broj - "koliko puta" - onda ne želim reći da penitent mora matematički točno izračunati broj počinjenih grijeha: laži, psovki, preljuba. Ono što sam time htio reći - i mislim da ćete razumjeti - da je učestalost grešnih čina najbolji pokazatelj kako je neka navika duboko usidrena u čovjeku.

Nije dakle potrebno čeprkati po svakom pojedinačnom grijehu, nego ćete se obično neposredno sjetiti ozbiljnih sklonosti na grijeh. Trebamo se ispitati, ali ne mučiti sebe hoću li nešto zaboraviti! Ono što predviđa "novi" obred pomirenja je jedna opuštena, licem u lice ispovijed, u kojoj svećenik i penitent mogu razgovarati o onim dubljim penitentovim duhovnim potrebama.

Mislim da će vam ovo nekoliko misli o sakramentu pomirenja pomoći da nadvladate sve nedoumice koje ste imali i što vas je jako zbunjivalo. A pomoći će i drugima u sličnoj situaciji.

Dakle, ne budite zabrinuti ni načinom ispovijedanja niti formulacijama kako ćete se izraziti. Siguran sam da vaš svećenik-ispovjednik neće insistirati na formulama već na sadržaju, te vam biti uvijek na raspolaganju i - suosjećajan!

Slavljenje pomirenja jest proslava Božje dobrote i milosrđa koje Bog velikodušno dijeli onima koji se iskreno kaju za svoje grijeha. Ispovijed je istinsko radosno iskustvo jer čujemo Božje riječi oprostjenja po kojim se pomirujemo s Bogom i međusobno!

Antun Miloš, Žednik

Pogledajte kako ljudi obmanjuju jedni druge: svatko smatra i govori da su tuđi grijesi ružni, dok o svojim misli da su samo - šala!"

(F. Guicciardini)

TKO JE NA FOTOGRAFIJAMA

Od ovog broja Uredništvo ZVONIKA pokreće jednu novu, zanimljivu rubriku u kojoj ćemo objavljivati stare fotografije, vezane za prošlost kulture grada Subotice. Želja nam je, dragi čitatelji, da uz vašu pomoć saznamo što predstavlja pojedina fotografija, kada ili gdje je snimljena, tko su osobe koje se nalaze na slici i sl.

Započinjemo fotografijama Hrvatskog pjevačkog društva "NEVEN" (1920-1945) sa njihovog gostovanja na proslavi 10. obljetnice "ŠOKAČKE ZADRUŽNE KASINE" u Baču, 8.09. 1932. godine, na čijoj je proslavi sudjelovalo i Hrvatsko katoličko seljačko pjevačko društvo "TUROPOLJAC" iz Velike Gorice.

Ukoliko prepoznate neke osobe na fotografijama, molimo Vas da se javite Uredništvu "Zvonika" pismeno ili na telefon: 024/24-740.

Unaprijed zahvaljujemo na suradnji i svakoj informaciji.

Ukoliko i Vi posjedujete neke fotografije kulturnih društava i institucija koje su nekoć djelovale u Subotici, lijepo Vas molimo da nam ih ustupite radi presnimavanja i eventualnog objavljivanja.

Ljudevit Vujković L.

ZAHVALJUJEMO NAŠIM DAROVATELJIMA

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA
Tel: 26-415

SALON GRAĐEVINSKOG MATERIJALA I KERAMIKE

P.T.P. BANE.

NAZIV	V.P.C.
TUŠKABINE 80x80 cm	1200,00
TUŠKADE 80x80 cm	300,00
TOALETNI ORMARIĆ 90x70 cm	1.000,00
WC DASKA - DRVENA	
"INES" BC	200,00
"LABUD" BC	200,00
"PERLA" BC	280,00
"GAMA" BC	280,00

KUPUJTE KOD NAS I BUDITE KORAK ISPRED

24000 SUBOTICA, Batinska 34
Tel.: 024/ 53-977 53-939
Fax: 024/ 52-880
GRAF. OBR. ZVEKAN.B

Isplati se ženiti
Jer Štamparija "Globus" brzo kvalitetno i jeftino štampa pozivnice za svadbu.

Otmara Majera 10
Telefon: (024) 51-202

Ušao sam u še-

stu godinu. Toga lita sam dobio prve gaće i prvi prusluk.

Dotle su bila odila: suknjica, p'onda bekeš, p'onda "flundre", rastriz sastrag.

O Maloj me je Gospojini otac ponio u "Bili" Aljmaš. Gaće i prusluk na meni. Gaće široke, Bogo, da ih nisam mogao stegniti; ne mogu stati sve na ugaćnjak. A prusluk od sivog štroce, sa crvenim pucama od cakla. Dok sam još čekao prusluk, uvik su me zamamljivali, kada su me slali u dućan ili rad vode:

"Idi, dobit ćeš prusluk 'od nevidiša na nemariš grane'."

Uvik sam tr'o glavu: kaki može biti taj "nevidiš"? Vidio sam u strica, momka svilen prusluk na grane. Al to nije od "nevidiša". Pitao sam i druge sa pruslukom:

"Je li, od čega je tvoj prusluk?"

"Jedan je bio od tifle, jedan od sukna, drugi od čohe, drugi od cvilika, drugi od svile, od kumaše. Ali nijedan od "nevidiša".

Taj "nevidiš", to mora da je nešto još drugačije nego i sama svila i kumaša.

A kad sam ga dobio i obukao, onda sam vidio, šta je taj "nevidiš". Krasno! Šta je stričev svileni prusluk naspram moga, moga od "nevidiša".

P'onda te "nemariš grane". Malo me je dirala ta rič "nemariš". Kake će te grane biti, a da ih ja ne marim?... Al sam se utaložio sa tom misli: bile kake bile, ja ću mariti za njih.

A kada sam vidio grane na "nevidišu", a meni novo sunce ogranulo. Grane ko i na drugom štroci poiskakale iz mezeva, pa sve roje, sve viču, sve pivaju...

Promotrio sam svaki prusluk, koji mi je ususret išao: momački i dičiji i didinski, al nijedan ni bojtar momemu! Take grane, takav sjaj, tako šuškanje... A jok, toga više nema. P'onda puca. Od crvenog cakla. A žuto uvo na svakome. Pa kad sunce padne na moj prusluk, crveno caklo sve sikće, a kroz njega se smije žuto uvo od puceta...

Kad smo u Dalju izišli sa voza i pogledali u do, gdi je crkva i "proštenje", ja sam vidio sijaset naroda, kola, konja, velike hrpe lubenica i dinja. Meni se učinilo, kada smo se ukazali nad bilo-aljmaškom dolinom, da se sav narod okrenio glavom ovamo, da vidi moj prusluk. Još i konji podizali glave iz šaraga i puna usta sina klimali glavom prema meni, ko da bi kazali:

"A jesi krasan, Stipane! Takav prusluk ko ti niko nema. Još ni ova Šokčad ovdje. A njima baš šiju šarene prusluke."

Pa i hrpe dinja i lubenica kao da se izdižu lubenica nad lubenicu i dinja nad dinju:

"De, da i mi vidimo Stipana u prusluku!"

A ja sam išao pored oca i mislio:

"No, moj čiča mora da je ponosit, kad njegov sin ima tako krasan prusluk!"

I držao sam oca čvrsto za ruku. Ko bi znao, može se kakav rđavi deran il ti čovik "zblanuti", pa od mene oteti prusluk. Al ovako, kad je moj čiča pored mene, nebojim se ni - Maksina.

Jedna snaša, što je išla za nama, vidila, kako ja sitno koracam, stigne nas, pa će da me pohvali:

"Ao Stipane! Alaj ti imaš lip šešir!"

Ja je pogledam prezirno i ne kažem joj ništa. Samo sam je u sebi prosudio: "Ta nema oči! Ne vidi, kaki ja prusluk imam..."

U tom smo se već spustili blizu crkve. Crkva se bili, a toranj ko da je sad usto, pa da se smije i dobrohotno me motri:

"Ao Stipane, golube gačasti! Alaj ti imaš lip prusluk!"

I ja sam bio zahvalan i crkvi i tornju, što se tako jasno i dobrohotno meni smijuckaju.

Ušli smo u crkvu. Počela sveta služba. Ja se priljubio ocu i slušam i gledam. Na oltar izišlo mnogo svećenika, svi obučeni u

lipo zlačano odilo na grane, sa portom, sa zlatnim gajtanima išarano. Gori na koru zasviraju vorgule, narod piva, sva crkva ori od pisme. Onda pristanu vorgule, narod učuti i na oltaru zapiva svećenik. Vorgule opet zaore, narod se zanese za vorgulama i piva, Bože, sve roji. A moje srce raste, diže se čak do crkvenih svodova: Bože, alaj to lipo. I pomislim: to je sve zato što ja imam nov prusluk, lip, kao ni u koga "od nevidiša na nemariš grane". Iz pisme naroda, iz svirke vorgula, iz hvalospiva svećenikova sve ko da čujem:

"Stipan ima lip, lip prusluk. Bože, hvala Ti!"

A kad smo izišli iz crkve, to da ste vidili! Šokice postajale prid crkvu, i kad sam ja išao držeći očevu ruku, u prusluku, one me opazile i stale među sobom govoriti:

"A ju, a ju! Otkuda ovo lipo dite?"

Jedna me ulovi za desnu ruku i otrgne od oca, pa me stala cmakati: i u jedan obraz i u drugi i u oba oka i u vrat i gdi me dohvatila. Ja se brišem rukavom, al sve pazim da mi seka ne ugužva prusluk. Kad sam se jedva negda izmotao iz njenih ruku, htio sam ocu, ali me ona ne pušta, već me pita:

"A jo, kaži mi, kako ti je ime?"

"Stipan!" rekoh ja ponosno.

"A ko ti je kupio taj lipi prusluk?"

Kad mi je to rekla, mal' nisam onda opet ja počeo sa poljupcima. Pogledam je, ko da ću je zagrliti, i reknem:

"Moj čiča i moja nana!"

Tada me već spopala druga Šokica. Al toj se već nisam dao ljubiti. Počeo sam se derati kako živ možem:

"Joj, čiča, ne dajte me!"

Ona me pusti i ja potrčem ocu. A da me ublaži, uzme veliku lubenicu, što je ležala pored nje, rasiče je po pole, odjakari od nje veliku komadinu i vikne me:

"Oj Stipane! Odi, odi! Evo, na ljubenicu!"

Volio sam lubenicu ko sunce jarko. Ali mi padne na pamet moj novi prusluk i odgovorim:

"Neću, uprljat ću prusluk!"

"Uh, uh, bona! Dođi samo, tetica će ti zastrti prusluk, vidi, sa ovom maramom."

I razmota veliku bilu maramu. Ja se približim, ona mi pripaše maramu, koja je dohvaćala od vrata pa do prstiju na nogama. Tada sam primio i skalu lubenice i zagrizao u nju, da je iz nje na sve strane štrcala slada. Ali sam se, kadgod sam zagrizo, uvik i pogno naprid, da ne bi slada lubeničina probila kroz maramu i ukvasila moj lipi prusluk.

Uto se već sa deset strana diže po komadina lubenice i sa deset strana viču Šokice:

"Oj Stipane! Odi, odi: evo ljubenicu!" /.../

Moj čiča je jedno vrime sa smiškom gledao moju borbu, a kada sam požio prvi komad, on pristupi, pa reče:

"Idemo."

Gazdarica moja odveže maramu, ali prije dobro mi ubriše njome obadva obraza, onda me izljubi i prida ocu. Jedva smo se protukli kroz dobre Šokice, koje su sve htile da me vide. A ja sve rastem: "Moj prusluk! Ta valda ga nema ni u careva sina..."

Kada smo prolazili pored jedne mijane, otvore se vrata i jedan pijan čovik - bljuzne vino i rakiju baš po meni. Sav moj prusluk oblije i zaprlja. A on pade koliki je dugačak prid vratima.

U prvi mah mislio sam da će mi srce pripuknuti.

"Jao, moj lipi prusluk!"

A onda, kada sam vidio pijanoga čovika, gdi leži ko vrića prid mijanom, nisam tjo plakati već sam mislio: "NIKAD, NIKAD TAKI BITI NE ĆU!"

/Blaško Rajić,

BUNJEVČICE, Crtice iz života bunjevačkih Hrvata,

Izdanje Matice subotičke, knjiga šesta, Subotica, 1937./

Dragi Andrija!

Jučer sam primio Subotičku danicu za 1997. godinu. Hvala! I čestitam!

Ponajprije mislim da s obzirom na sadržaj dostojno može stati uz bok godišnjaka koji imaju i višedesetljetno iskustvo. Široki dijapazon tema ima pred očima najraznovrsniju čitalačku publiku, a osim toga teme se vrlo aktualne. Posebno mi se sviđaju povijesne teme (neki bi rekli: profesionalna deformacija) i sve one vijesti i članci iz života mjesne crkve, župa i pojedinaca koji uvelike pomažu izgradnju zajedništva.

Što se tiče grafičkog oblikovanja vidim da je učinjen veliki korak u odnosu na prijašnje godine.

Uz sve ove odlike dao bih samo dvije sitne primjedbe: 1. šteta je što kalendar kasni, 2. u nabranjanju knjiga izašlih u Bačkoj fali molitvenik o. Tadeja, Kršćanin na putu (...)

Još jednom čestitam i želim Tebi i ostalim urednicima puno Božjeg blagoslova.

Karlo

Dragi Andrija!

Suradnici "Zvonika" pišu iz broja u broj sve bolje. Svi bez izuzetka. To me jako veseli. Nije slučajno pao prijedlog da "Zvonik" postane glasilo svih katolika u Jugoslaviji kao što je "Glas Koncila" za katolike u Hrvatskoj. Podržavam taj prijedlog svim srcem i svom dušom. Nemojte propustiti "kairos", sretan trenutak. Ne plašite se teškoća. Pomoći ćemo Vam i mi sa strane i iz daleka. Dobro bi bilo da najprije postanete dvotjednik, kao "Žig", a zatim i tjednik kao "Subotičke novine"!

Želim mnogo uspjeha od Gospodina,

o. Tome Vereš, Zagreb

Subotica-Gradska biblioteka, 3.03. u 19 sati

PREDSTAVLJANJE IZDANJA INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

Izdavački odjel Instituta organizira predstavljanje sljedećih izdanja:

- * **Subotička Danica, kalendar za 1997.**
- * **Ići u crkvu - zašto?**
(preveo s njemačkog Jakob Pfeifer, Odžaci)
- * **Ivan Pavao II.: Oče naš**
(preveo s njemačkog Jakob Pfeifer, Odžaci)
- * **Isuse, Marijo - Ave! (pjesme Terezije Davidović)**

Izdanja će predstaviti: g. Milovan Miković, gl. urednik Subotičkih novina i prof. Tomislav Žigmanov, a govorit će i gl. urednik Subotičke Danice, preč. Stjepan Beretić, kao i autor prijevoda vlč. Jakob Pfeifer i g-da Terezija Davidović iz Beograda.

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMlju

(od 20.-27.04. 1997.)

POLAZAK: u nedjelju 20.04. u 7,55 s aerodroma u Surčinu, a povratak u nedjelju 27.04. u 14,40 s aerodroma u Tel Avivu.

PRIJAVE: P. TADEJ VOJNOVIĆ, Franjevački samostan, Cara Dušana 4, 21000 NOVI SAD, tel. 021/372-331.

CIJENA: ukupnog aranžmana je 1.100 DEM, a plaća se u dvije rate (po 550 DEM): prva kod prijave a druga u Izraelu kod dolaska u hotel.

Subotica-Kalvarija

KRIŽNI PUT ZA MLADE
09.03. u 15 sati

KRIŽNI PUT ZA DJECU
16.03. u 15 sati

KRIŽNI PUT - ZA SVE
Cvjetnica, 23.03. u 15 sati

KRIŽNI PUT - ZA SVE
Veliki petak, 28.03. u 10 sati

Subotica-sjemenište

BDIJENJE MLADIH

22.03. u 19 sati

SUSRET BRAČNIH PAROVA

u župi sv. Roka u Subotici

21.03. U 20 sati

Tema: **BLJESAK**

BESMRTNOSTI

(tajna uskrsnuća)

MOŽETE POVESTI I DJECU.
MLADI ĆE U ŽUPNOM DOMU
PAZITI NA NJIH.

SLJEDEĆI BROJ ZVONIKA
IZLAZI ZA USKRŠ, TJ. 30.03.

SLUŠAJTE RADIO VATIKAN

Svakog dana u 19 sati emisija
na hrvatskom jeziku.

Ista emisija ponavlja se ujutro u 5 sati.

Na radio valovima

FM Mhz 93,3 ili kHz 1530 cd ili 3945/6245

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Stjepan Beretić, Stipan Bošnjak, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Antun Miloš, Lazar Novaković, Josip Pekaović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmar Majera 10, Subotica, Tel: 024/51-202.